

REVISTA D'EXCURSIONISME

Núm. 259 GENER-FEBRER-MARÇ 98

TECNICS

AIGUA

LLUM

GAS

CALEFACCIÓ

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

Picapedrers, 3 - Tel. 814 32 46
VILANOVA I LA GELTRÚ

NOUS
CURSOS

MATRÍCULA
GRATUÏTA!!!

CURSOS HOMOLOGATS PER L'A.E.C.E.I.

Introducció als ordinadors

MSDOS - Windows 3.11 - Windows 95

OFIMÀTICA: Word - Excel - Access - Powerpoint

PROGRAMACIÓ: C - Pascal - Visual Basic - Basic

C++ - Delphi

DISSENY: AutoCAD - PageMaker - CorelDraw -

3D Studio - Photoshop

MECANOGRAFIA: per ordinador i convencional

Classes particulars i per a empreses: i, a més,
CURS AVANÇAT A LA XARXA INTERNET

BEEP

ORDENADORES

Concessionari oficial:

EPSON COMPAQ TOSHIBA ZENITH RICOH

Tota classe de consumibles
i material d'informàtica

C. de l'Aigua, 14
Tel. 814 12 96
08800 Vilanova i la Geltrú

**LA TEVA PASSIÓ: ELS ESPORTS I L'AVENTURA...
I LA NOSTRA: SATISFER-TE**

Av. Tarragona, 58 - Tel. 890 21 93
La Parellada, 53 - Tel. 892 22 33
Vall del Castell, 16 - Tel. 890 36 51
08720 VILAFRANCA DEL PENEDES

Rambla Principal, 15 - Tel. 814 42 31
08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

FEROPTICA

Professionals de la visió

EL PERQUÈ DE LA QUALITAT
EL PERQUÈ DE LA VARIETAT
EL PERQUÈ DE MOLT MÉS

**PROMOCIÓ DE LENTS
DE CONTACTE TOVES 15.900 ptes.**

Rambla Principal, 55 (Bulevard Diana)

08800 Vilanova i la Geltrú

c/. **CAPUTXINS, 36**
VILANOVA I LA GELTRÚ

**ELS VOSTRES RODETS
FOTOGRAFICS REVELATS EN 1 H.**

VIDRES VILANOVA

roure

TALLER D'ALUMINI I VIDRE

Av. Eduard Toldrà, 73
Tel. (93) 893 61 34
Fax (93) 893 17 96

OFICINES I VENDA

Pare Garí, 41 - Sant Onofre, 45
Tels. (93) 893 15 92 - (93) 893 87 07
Fax (93) 893 17 99

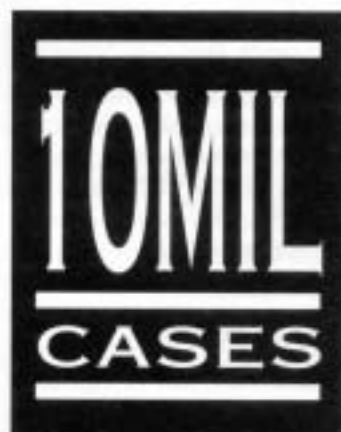
NO LIMITS SPORT

Passió per l'esport

T'equipem amb les millors marques

Vilanova i la Geltrú
Rbla. Ventosa, 3-5
Tel. (93) 815 50 98

Vilafranca del Penedès
C/ Sta. Digna, 3-5
Tel. (93) 817 21 50

*Les millors finques
al millor preu*

C/ Manuel de Cabanyes, 14 (a 59 m de Correus) - Tel. 814 43 33 - VILANOVA I LA GELTRÚ

Carrer Comerç, 4
Tel. 893 12 57
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702
<http://www.vvirtual.es/talaia/>
talaia@vvirtual.es

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esports d'Hivern
Federació Catalana de
Càmping i Caravànim

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

REVISTA D'EXCURSIONISME

GENER-FEBRER-MARÇ 98 • Nº 259

EDITORS

Agrupació Excursionista Talaia

PRESIDENT

Salvador Butí i Papiol

SECRETARI

Lluís Forgas i Serra

REDACCIÓ

Secció de Cultura

DIRECCIÓ

Josep Blanes

EDICIÓ

Blanca Forgas

Joan Raventós

MAQUETA

Josep Blanes

PUBLICITAT

Víctor Castro

Foto portada: El Diego, el Jaume i el Mago
al cim de la Torre Nord del Paine
Foto: Mago

COL·LABORADORS

Vicenç Carbonell

Toni Sagarra

Salvador Butí

M. Carme Barceló

Joan Sivil

Antoni Ordovàs

Josep M. Also

IMPRESSIÓ

Gràfiques Llopert

Sant Antoni, 63

Sant Sadurn d'Anoia

Tel. 891 03 12

DIPÒSIT LEGAL

B-24.619-90

PREU DE VENDA

500 PTA

Els articles publicats en aquesta revista sempre expressen l'opinió dels autors i no reflecteixen la de la Junta Directiva de l'Agrupació ni de la Redacció. En tot cas, l'A.E. Talaia donarà a conèixer el seu parer a través de les editorials o en articles o notes signades per la Junta.

En col·laboració amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

SUMARI

- 5 **EDITORIAL**
Equip de Redacció
- 6 **RECORDANT L'ANTONI LLURBA I FOLCH**
Antoni Ordovàs
- 7 **A UN MUNTANYENC: EN TON LLURBA**
Assumpta Baig
- 8 **JUSTIFICACIÓ D'UN ORDRE NUMÈRIC**
Josep Blanes
- 9 **ESCALADA A LA PATAGÒNIA LES TORRES DEL PAINE**
Jordi Vidal
- 15 **LA 10a CAMINADA POPULAR DE VILANOVA I LA GELTRÚ**
Antoni Sagarra i Mas
- 21 **LA COLLA D'ESQUÍ GARRAF TORNA ALS ALPS CHAMONIX-AIGUILLE DU MIDI -GRANDS MONTETS**
Xavier Galisteo
- 25 **EL TREBALL DE L'ARQUEÒLEG (1) UN EXEMPLE: MAS D'EN BOIXOS (Pacs del Penedès)**
Jordi Farré, M. Rosa Senabre, Josep M. Feliu
Secció d'Arqueologia del Museu de Vilafranca
- 29 **CRÒNICA DEL "COTARRO" TALAIENC**
Equip de redacció
- 32 **LA 40a MARXA SOCIAL D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ COMENTARIS I CLASSIFICACIONS**
Antoni Sagarra i Mas
- 42 **EL "HOBBY" D'AQUEST HIVERN (31) EL PERQUÉ DE LES CREUS DE TERME**
Joan L. Sivil i Vergés
- 46 **ESQUÍ A L'ESTACIÓ MÉS ALTA DELS PIRINEUS. BOÍ-TAÜLL**
Josep Blanes
- 50 **OBRES D'ART A LA TALAIA RICARD VIVES I SABATÉ**
Josep M. Also
- 53 **INTRODUCCIÓ A L'ESPELEOLOGIA II ELS NUSOS**
Salvador Belchi
- 56 **16a MOSTRA DE BOLETS**
M. Carme Barceló i Martí
- 58 **UNA ESCAPADA A LA MALADETA**
Josep Bertran
- 61 **Del Montsec al Golf de Roses SANT JOAN DE LES ABADESSES-SANT PAU DE SEGÚRIES**
Blanca Forgas
- 64 **Del Montsec al Golf de Roses SANT PAU DE SEGÚRIES-OIX**
Agustí Poch
- 67 **Del Montsec al Golf de Roses OIX-TORTELLÀ**
Josep Blanes
- 70 **L'entrevista: ANTONI CASTELLÓ I RICOMÀ**
Josep Blanes

editorial

A.E. TALAIA

BIBLIOTECA

ARX

Sembla que contin aires nous en el món de l'excursionisme. Fa la sensació que, finalment, els interessos econòmics lligats a l'esport espectacle i competitiu tindran més importància que la pròpia pràctica de l'esport; a l'hora d'ajudar econòmicament les entitats perquè facin les seves activitats, les institucions públiques fan un tracte de favor a aquelles que comporten una competició, un campionat, una lliga.

Les entitats excursionistes són una cosa rara en el món de les entitats esportives, la immensa majoria —i segurament em quedo curt— dels socis d'un club de futbol o de bàsquet són simples espectadors i mai no practiquen l'esport que tant els apassiona. Ben al contrari, a les nostres entitats, els socis són en gran majoria participants, dintre de les seves possibilitats; això, però, pel que sembla, no és econòmicament massa interessant.

Si l'excursionisme rebés una mínima part del que val construir un pavelló esportiu, una pista o un camp de futbol per tal que uns pocs practiquin esport i la majoria s'ho mirin, potser tindriem més refugis en perfectes condicions, més mapes i guies, més cursos de preparació i perfeccionament, etc.

Potser, de fet, no demanem tant. Únicament que se'ns deixi anar a la muntanya, caminar pels corriols, pujar als cims, sense que haguem d'ensenyar el que portem a la motxilla, passar per la taquilla del peatge i tornar a casa abans que el guarda de torn ens tanqui la porta del nostre estadi.

Encara que sembli estrany a algú, un dels plaers que proporciona la muntanya és la gran sensació de llibertat.

*Quatre mots
de comiat*

RECORDANT L'ANTONI LLURBA I FOLCH

President que fou de l'A.E. Talaia

Amb condolença, ens vam assabentar que l'Antoni Llorba i Folch ens havia deixat per sempre. A principi dels anys seixanta, quan l'Antoni va venir a l'Agrupació, de seguida s'hi integrà participant en marxes, ral·lis, en afers de l'organització. Un temps es van retolar cruïlles de camins: el Pla de les Palmeres, la Casa Alta, el coll de l'Àliga... Van ser aquelles capelles amb una imatge de la Mare de Déu de Montserrat damunt d'un tronc i amb uns indicadors orientant la direcció a seguir. I l'Antoni en tingué part activa en aquell 1964.

Tres anys més tard es presentà en les eleccions a la Presidència, durant l'Assemblea General Ordinària i en sortí ele-

git president (el quart que hi ha hagut a l'A.E. Talaia) 68-71.

Durant el Campament-Aplec de Tardor de Lurdes del 68, i amb motiu d'homenatjar Pompeu Fabra en el seu centenari, l'Agrupació va col·locar un monòlit, un còdol magnífic de tres tones de la llera del proper riu Foix, amb una inscripció dels excursionistes vilanovins envers el mestre. Fou un acte emotiu en una època en què no hi havia gaires facilitats per expressar sentiments cívics, ans a l'inrevés, i de ben segur que, del nostre entorn, els excursionistes de la Talaia deuen ser els únics en muntar un faïment d'aquest caire multitudinari.

El pas del temps, el distanciament són factors que contri-

bueixen a esvaïr aspectes preterits de la quotidianitat. Cadascú segueix la seva via i a vegades transcorren llargues temporades en què no es té contacte amb companys amb els quals antany férem camí plegats. No obstant, i entre altres referències, l'habitud de viure unes col·laboracions, projectes, unes afeccions, en aquest cas la pràctica de l'excursionisme, esdevenen fixats en la memòria, gaudiments viscuts en l'àmbit de la naturalesa.

El medi natural sol ser —ho és— un marc idoni per propiciar unes relacions 'especials' (a voltes imprecises entre l'espècie humana), un vincle de companyonia, avinentesa prou difícil d'aconseguir en altres activitats i cercles. El pregon de la ment retindrà una veu, un acudit, un gest espontani en el decurs d'una excursió de l'amic anat.

L'Antoni Llorba tingué una vida de sol·lícit protagonisme en l'excursionisme de la nostra ciutat, i ara de temps hi residia fora amb la seva família. Ara reposa al peu d'una serra murada, dels muntanyencs volguda, que exalta noms de sants i sarraïns, amb balmades i codolles, i roca Corbatera. Tindrà la remor que ve de la ribera, del fressejar absorbent que ve de Fraguerau, cenyint zelós l'espai del seu llindar.

A. Ordovàs

Antoni Llorba a la serra del Montsant. Foto: Jesús Santacana

*Quatre mots
de comiat*

A UN MUNTANYENC: EN TON LLURBA

"L'excursionisme, el muntanyisme inclòs, no és un esport, ans al contrari, és una manifestació espiritual en un món terriblement materialitzat, gairebé deshumanitzat". No sabia com expressar els meus sentiments, i he cercat el llibre *Balada de las montañas* per ajudar-me a transmetre un record per al company Ton Llurba, que el passat dia de Sant Esteve ens va deixar definitivament.

Era just l'hora de dinar, quan en Pitu Blanes ens comunicà tan trista notícia, i la meua primera reacció va ser mirar per la finestra per comprovar si plovia o feia vent, dos fenòmens meteorològics que feien abandonar la muntanya al company Ton Llurba. Lluïa el sol, però malauradament la notícia era certa.

De fet, feia anys que no gaudíem de la seva companyia, ja que motius de treball i familiars l'havien portat cap a terres tarragonines, però en varies ocasions el recordàvem per aquelles marques contrastades en la pell, excessivament blanca, després d'haver-se cremat pel sol de l'alta muntanya, o per aquella "fondue" de formatge que preparàvem amb vi negre, perquè no en teníem d'altre, o aquells ral·lis: el de Viadós, el del Posets, el dels Besiberris, el de Panticosa, en què vam compar-

tir equip, i tants d'altres; el darrer del meu record t'acompanyà el teu fill gran, en Jordi, i juntament amb els altres acompanyants ens vau sorprendre a en Pere i a mi mateixa amb un ram de flor de neu i una bonica poesia, ja que faltava just una setmana per al nostre casament.

Per definir el que una sent en moments com aquests, cito de nou unes frases del mateix llibre: "Enlloc com a la guerra i a la muntanya és més pura i valiosa l'amistat, he tingut companys a la muntanya que a ciutat els nostres camins eren força diferents i nostra forma de viure i de pensar també. Però a la muntanya hi vàrem lligar una amistat per a tota la vida; pas-

sàrem innumbrables aventures plegats, que com sol passar a muntanya, unes vegades eren agradoses i altres no". Entre aquests companys hi comptava en Ton Llurba que, de ben segur, tant jo com altres companys i companyes no oblidarem.

Possiblement, un gran nombre d'associats no el vau conèixer, però crec que és important reconèixer que la Talaia, avui una entitat amb solera a la nostra ciutat, és fruit de molta gent, i també d'en Ton, durant el seu mandat com a president i com a soci actiu fins a la seva marxa de la ciutat. En nom dels que estimem la Talaia: gràcies, Ton Llurba.

M. Assumpta Baig

El Ton Llurba a la IX Marxa Social, Querol-Esblada, l'any 1967. Foto: Jesús Santacana

JUSTIFICACIÓ D'UN ORDRE NUMÈRIC

Feia temps que des de la Redacció volíem numerar les nostres publicacions d'una forma o altra, però sempre teníem el dubte de quan i des d'on començar, ja que des dels nostres inicis, en el primer butlletí del setembre-octubre de 1957, que no els hem assignat un número d'ordre correlatiu, sinó que els fèiem correspondre a un mes o a més d'un, fins que a la darrera època s'ha convertit en Revista i l'hem feta coincidir sempre amb els quatre trimestres de l'any.

De fet, la nostra intenció, ara, pot semblar xocant, ja que numerar amb el mateix ordre aquells dos fulls inicials amb un parell d'articles, notes de secretaria i programa d'excursions a realitzar, fins arribar a l'actual Revista, amb més de seixanta planes, setanta o vuitanta fotografies distribuïdes en una vintena d'articles, amb portada a color i publicitat i on es pretén, dins el possible, representar totes i cadascuna de les afecions o facetes dels nostres associats, fins i tot amb col·laboracions externes, lligades, això sí, al nostre heterogeni excursionisme, o d'altres de marcat caràcter local, llavors cal fer un esforç de síntesi i dir que en els quaranta anys que separen el primer de l'últim, sigui el Butlletí o la Revista, sempre ha estat el portaveu de les nostres activitats realitzades i ha estat el nexa d'unió del nucli de socis més actius amb la resta dels socis; a més, també, ha estat fidel exponent del nostre nivell de treball davant d'altres entitats, organismes federatius i administracions. De passada, hem

aprofitat l'avinentesa per fixar, de forma escrita i gràfica, la història quotidiana periòdica de la nostra Talaia, que alhora no deixa d'ésser, per a molts, pàgines viscudes de la nostra pròpia existència.

D'aquests quaranta anys que ja ha complert el nostre portaveu, ha tingut èpoques bones, on la continuïtat no ha estat estroncada (1957-76), mentre que al 77 i al 78 surten només tres exemplars i del 1984 al 1987 només en surten nou -i de forma irregular. A partir del 88, que apareix la Revista amb el nou format DIN-A4, n'han sortit quatre exemplars anualment. És ara que a partir de l'any 1998, havent consultat totes les publicacions realitzades i havent-los atorgat un ordre numeral, resulta que a la publicació d'aquesta revista que teniu a les mans (gener-febrer-març del 98) correspon donar-li el núm. 259, que ja trobareu imprès a la portada.

Cal agrair a l'Antoni Ordovàs la santa paciència que ha tingut classificant i or-

denant les nostres publicacions i facilitant-nos el llistat, amb les dates, números d'ordre i fins i tot un sumari abreujat que tindrem disponible a la Secció de Cultura per a qui ho desitgi.

D'ara endavant, aquesta revista seguirà l'ordre correlatiu de numeració, independentment de la data o època de publicació, que procurarem que continuï en períodes trimestrals. I esperem que sigui així i per molts anys.

Josep Blanes
Director

Portada del butlletí de la Talaia corresponent al període maig-juny de 1958

ESCALADA A LA PATAGÒNIA

Les Torres del Paine

"Hi ha gent que arriba a les muntanyes, les mira però no les veu. Altres arriben, les observen, les senten i sobretot en gaudeixen. I altres que a més a més tenen la sort de poder-les pujar."

Torres del Paine? Fa uns anys m'hauria preguntat què era això i on estava. És amb el pas del temps que ho veus en alguna revista de muntanya i descobreixes que són unes parets a l'altra punta del món. Automàticament, les teves neurones es posen en funcionament i t'enva-

eix un pensament d'admiració per la gent que veus penjada en aquelles fotografies. Després, i per uns instants, la teva imaginació crea un somni i ets tu qui està escalant en aquell indret, però per fi la teva poca matèria gris s'adona que els teus peus estan al terra de casa o del bar de l'entitat, i que per arribar a fer realitat un somni com aquest has de caminar molt.

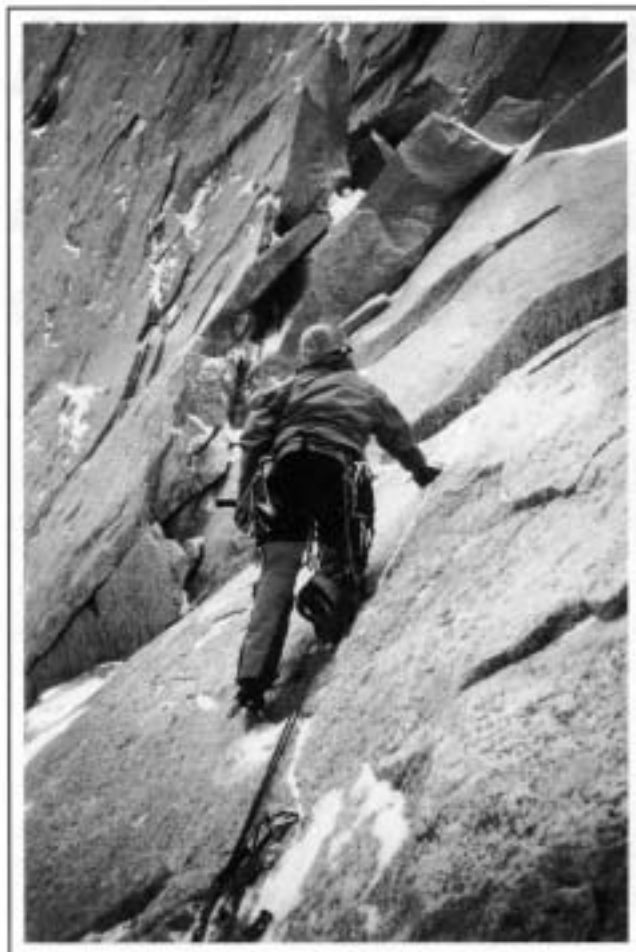
Caminar, la sort o el destí? Caminar, no s'ha de deixar mai de fer, la sort i el destí són coses incontrolables. Sincera-

ment, podríem estar parlant durant hores i no us sabríem dir quina d'aquestes coses ens va dur allà baix. Però sens dubte, i sense oblidar-ne cap d'elles, l'èxit d'aquesta sortida ha estat trobar la gent adequada en el moment adequat.

I quina gent érem? Doncs, el Diego (cuc), el Jaume (la perla), el Tole (el cuiner), el Quicu (el toro de Valls), el Pep (del Vendrell) i el Jordi (jo). Tots arribàrem a la Patagònia, concretament a Río Gallegos (Argentina) a principis de gener. Aquí ja

Les Torres del Paine (Xile). Foto: Jordi Vidal

Pep Forest superant un dels llargs. Foto: Jaume Soler

El Mago en un llarg de la paret. Foto: Jordi Vidal

començaren les aventures; bé, de fet ja n'haviem tingut alguna amb els equipatges per excés de pes. Aquesta població està situada a la part atlàntica i ens hem de traslladar fins a Puerto Natales (Xile) travessant la Pampa amb bus. El paisatge és quasi en la seva totalitat pla i idoni per fer engreixar les famoses vaques argentines, que, per cert, donen la millor carn que ha guem menjat mai. Una cosa ens desperta la curiositat: són els nyandús (unes aus semblants als estruços) que aconseguim veure de tant en tant.

Així, després de dos dies per aquelles fantàstiques carreteres-camins arribem a Puerto Natales, ciutat marítima situada a uns cent setanta quilòmetres del Parc Natural de les Torres del Paine. Aquí acabem de comprar el menjar que ens endurem al campament base, i traiem els

bitllets per al bus que ens durà fins a l'entrada del parc, així com per a una furgona, que ens acostarà set quilòmetres més per una pista. Per últim, ens fem amb sis cavalls que ens pujaran la càrrega fins a una hora del campament.

Tot enllestit, el dia següent, si el temps ens ho permetia, veuríem complert un dels nostres somnis: veure les torres de debò. No sabíem què passaria en els pròxims dies, si les podríem escalar, si el nostre gran enemic i senyor de la zona, el vent, ens ho deixaria fer. Però tots estàvem segurs d'una cosa, tan sols estar al peu podia ser una experiència irreplicable, i encara més gratificant si s'aconseguia el cim d'alguna d'elles.

El dia següent, prop de les sis del matí, agafàrem el bus. Aquell dia tot va anar gairebé sobre rodes. Feia un sol esplèn-

did i aproximadament a mig trajecte del bus aparegueren les torres al fons, "jaaarrrrr, pero que es estooooorrrrr". Sincerament, i no sé com explicar-ho: impressionant... Com a mínim, i encara que de lluny, ja teníem una foto. Més tard, després de fer els tràmits oportuns d'entrada al parc, permisos d'escalada, etc., començàvem a caminar fins al "Campament torres". Està situat a una hora de camí del nostre campament i és aquí on els cavalls sempre acaben el seu trajecte. Només arribar coneixem l'Hugo, el guarda forestal que sobretot destaca per la seva hospitalitat. De seguida hi establíem una molt bona relació.

La tarda d'aquell dia i el matí següent, els destinàrem a acabar de pujar tots els trastos fins al "Campament Japonès", on estariem la resta de dies esperant poder intentar la paret.

Aquí, en arribar, ens trobarem amb altres grups d'escaladors: xilens, nordamericans, alemanys i algun altre que se m'escapa. Tots ens donaren poques esperances, ja que cap d'ells havia aconseguit escalar cap torre fins al cim. El mal temps, i sobretot el vent, n'era la causa principal.

Però acabàvem d'arribar i no podíem desanimar-nos. En primer lloc, ens vingué el rampeu "McGuiver" i construïrem una cabana per poder estar còmodes durant els quinze o vint dies calculats d'estada en aquell indret. Sí, cabana (amb llar de foc inclosa) per començar, després prestatges, una taula, una porta com cal.... I sort de la cabana perquè encara que tot el campament queda dins d'un bosc d'immensos arbres que protegeixen del vent i de la pluja, hauria estat bastant incòmo-

de conviure tants dies en tendes de companya.

Els dies passaven i tan sols podíem acostar-nos fins a la pala de neu que hi ha abans de les torres; el vent, maleït vent; i per si no en teníem prou, ara la neu a la paret. Molts dels altres grups ja havien desistit, però a nosaltres ens quedaven dies i havíem d'esperar. Al cap de vàries jornades arribaren uns companys catalans: l'Edu (de Barcelona), el capí (del Berguedà) i el Manel (de Rojals, que venia d'acompanyant).

I no sé si fou la seva arribada que ens portà sort, però després de dos dies d'arribar ells, concretament el dia 19 de gener, no feia vent. Recordo que el Pep ens despertà al voltant de les set del matí; en poca estona ja havíem esmorzat i estàvem camí de les torres. Crec

que fou el dia que pujàrem més ràpid fins al peu de la pala de neu, dues hores aproximadament. I començàrem a fer els sis-cents metres de neu per arribar al corredor, al final del qual, i després d'algun llarg d'escalada mixta, arribes al "collado beach", és a dir, al peu de la paret.

Un cop a la pala de neu, observàrem més per sobre nostre l'Edu i el capí, que tots dos, al llevar-se i no sentir soroll, s'havien pensat que ja érem camí de les torres. El temps s'aguantava, el cel estava cobert, però per primer cop en bastants dies no feia vent. Seguïrem pujant la pala de neu fins arribar al corredor, aquí la cosa canviava d'aspecte. Allò que fins ara era neu, en aquest lloc ja era gel i havies d'anar amb compte.

Però, si per una cosa és famosa la Patagònia, és pels sob-

2n llarg de la via Moncino. Foto: Jordi Vidal

Últim llarg del corredor. Foto: Jaume Soler

Jaume, Diego, Mago, Quico i Pep (Vendrell) davant la glacera Grey; durant el trekking de les Torres del Paine. Foto: Jordi Vidal

Cabana construïda per nosaltres al mig del bosc. Foto: Jordi Vidal

Planta típica de la Patagònia semblant a la boca d'un hipopòtam. Foto: Jordi Vidal

tats canvis climatològics; quan tots set érem al mig del corredor, i en només cinc minuts, ens envoltà la boira, la neu i el vent. Tots, amb cara de resignació, fèrem un parell de ràpels i enfilàrem la pala de neu cap avall. La frustració era bastant general, havíem estat molt a prop de la paret i no l'havíem pogut ni tocar; però aquesta zona és així (d'aquí ve allò de la putagònia).

Un cop sortírem del corredor, en unes roques, decidírem menjar alguna cosa i, de sobte, per art de màgia, aparegueren de nou les torres damunt nostre. L'hòstia!, surt el sol!, es veu el cel i no fa vent!; són prop de les dotze del migdia i sense pensar-nos-ho girem el nostre sentit de la marxa i tornem cap al corredor. Tots estem intrigats de quan durarà aquesta milloria de temps. Fem el corredor i arribem al "collado beach", que de platja no en té res perquè és una pedra que no dóna per gaires comoditats. Aquí hem de deixar les botes plàstiques, els grampons i la majoria de piolets, perquè pensem que a la paret no ens faran falta.

Són les tres del migdia i comencem a pujar la via Moncino de la torre nord, que ve a ser la clàssica. Primer passen davant l'Edu i el capi; després, el Quico i el Pep, i tot seguit el Jaume, el Diego i jo. El temps ja no és tan bo com abans; ara, el cel està tapat, però el vent encara no ha aparegut. La paret està bastant neta de neu i glaç, la qual cosa ens va bé perquè al començament hi ha els llargs difícils de la via. Seguim pujant i a cada reunió només demanem que el temps s'aguanti i que ens deixi fer cim, només desitgem això. En algun llarg ens lliguem tots junts (empalmant les cordes en plan botifarra) per anar més ràpids.

Pala de neu abans del corredor. Torres del Paine. Foto: Jaume Soler

El Diego al corredor, cimí del Collado Beach. Foto: Jordi Vidal

I a mitja paret, aproximadament, per sort ja en la zona més fàcil, comença de nou a nevar. En pocs minuts la paret torna a quedar impregnada de neu, ens manquen cinc o sis llargs però només l'últim d'ells té un "passillo" complicat, entre cometes.

Fa vent però, per sort nostra, no molt. Ens queden pocs llargs per arribar al cim, ja veiem clar que ho aconseguim, si no seria massa injust. Ens imaginem que d'aquí a tres o quatre dies estarem en un bar de Puerto Natales amb un gran tall de carn al plat i una primera gerra de cervesa. Tots pensem que si s'assoleix el cim queda descartada la idea original d'intentar un altre dia la torre central per la via Bonnington-Williams. Amb la torre nord ja en tenim més que suficient.

Seguim pujant i cada vegada trobem més neu a la paret. A

part d'això, comença a haver-hi glaç a les esquerdes; tot això fa que ens mullem els peus i se'ns refredin. Però ens queda molt poc per al cim i només tenim una idea al cap.

I, per fi, després d'onze llargs, a les vuit del vespre, assolim el cim de la torre nord. No som conscients que estem allí dalt, gairebé no tenim temps de fer les fotos. Les hores se'ns tiren a sobre i el temps es complica, hem de començar a baixar perquè ens queden bastants ràpels fins arribar al Collado Beach, i a ningú no li agradaria l'experiència d'haver de fer un bivac a la paret. Per sort, la temperatura no era excessivament baixa i encara que ho vàrem passar una mica malament durant els ràpels perquè anàvem encara amb peus de gat, i la neu i el glaç acumulats a la paret eren ja considerables, ens en

sortirem prou bé. Fou a les deu de la nit, que en fer-se fosc el Jaume, que era l'últim a rapelar, arribà al "Collado Beach".

Aquí va ser on possiblement passàrem més fred; com que era un lloc estret, el vent era més acusat. Però teníem clara una cosa: encara que tinguéssim els peus molls, després de calçar-nos les botes plàstiques i només en fer uns quants ràpels pel corredor, la cosa canviaria completament. I així fou, només sortir d'aquell indret. Fets els quatre o cinc ràpels érem a la pala de neu on ja només ens faltava baixar caminant fins al campament on podríem menjar calent i fer realitat allò que havíem trobat a faltar: escalfar-nos amb la llar de foc i després amb el sac de plomes.

Tots estàvem satisfets d'allò aconseguit, patir una mica havia valgut la pena. I com si d'un

present, o respecte de la muntanya cap a nosaltres, es tractés, a mitja pala de neu s'obrien els núvols per mostrar-nos un paratge inoblidable. Darrere nostre aparegueren les siluetes de les torres rodejades per tot un seguit d'estels que s'estenien per tot el cel. Davant dues magnífiques parets, el Escudo i el Fortaleza, tallades per la meitat per un banc de boira. Al peu d'aquestes, tot un seguit d'impressionants i caòtics sèracs penjats; i per rematar-ho, els dos cims restaven allà, immòbils, sota una gran quantitat de neu acumulada.

Seguírem baixant sempre, sense deixar d'observar la bellesa que ens mostrava aquell indret, i prop de les quatre del matí per fi arribàrem al campament base. Allà s'esperaven els dos companys: el Manel i el Tole, que ens felicitaren efusivament

i ens prepararen alguna cosa calenta.

La resta, crec que no cal explicar-la, si no, us cansaríeu de llegir. Una mica de turisme, els pingüins, un trekking, la fantàstica carn, les cerveses, Buenos Aires amb els seus tangos..., i, sobretot, més i més aventures.

Ara que tot ha passat, te n'adones que aquell somni que vas tenir un dia en veure aquelles parets s'ha fet realitat. Que allò que pensaves que era impossible no ho és. Només fa falta molta paciència i sobretot ganes de viure i entendre la muntanya. Si ho fem així, gaudirem de sensacions difícils d'explicar amb paraules; a més a més, tots els que l'apreciem sabem que darrera de pujar o no pujar existeix una cosa molt més gratificant que són els companys. Sense ells la majo-

ria d'experiències perdrien el seu valor.

Per acabar, en arribar de nou a casa veus que no sols han viatjat nou persones a aquella muntanya, sinó que darrera hi ha tota la gent del centre, amb la qual tantes vivències has passat i que en tot moment ens han donat el seu suport. I sens dubte, remarcar l'entesa de les famílies de cadascun de nosaltres, sense les quals no es podrien dur a terme aquestes activitats.

A tota aquella gent que només en veure una muntanya o una paret en saben gaudir, a tota la gent del centre, a tots els familiars, i per últim, a tots aquells companys que hem conegut o no i que han deixat les seves vides fent allò que més estimaven, a tots, va per vosaltres.

Jordi Vidal

El Jaume rapelant el corredor després de la primera tempesta. Foto: Jordi Vidal

Jaume, Diego i Mago al cim de la Torre Nord del Paine. Foto: Jordi Vidal

*Fent
camí*

LA 10a CAMINADA POPULAR DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Pel Punt de Mitjotes i el Mas Coloma

Deu anys de caminada popular és un bagatge prou remarcable per fer-ne un balanç global; fer un xic de memòria i valorar si encara ens trobem en la línia inicial, qüestionar-nos si ens hem anat adaptant a les ne-

cessitats del moment i plantejar-nos també una panoràmica de futur on els objectius a cobrir siguin els eixos prioritaris d'aquesta activitat excursionista que ha arrelat en el substrat de la població vilanovina, que

es mou sensibilitzada per la qüestió ambiental immediata, pel coneixement del seu territori i la història que l'acredita o bé pel simple plaer de fer un xic d'exercici, sol o ben acompanyat, en un dia festiu d'hivern.

Sigui com sigui, el passat dia 25 de gener ens tornem a reunir un bon grapat de vilatans a redós de la plaça Pau Casals, disposats a recórrer els 13.325 metres de l'itinerari. Els 445 participants milloren amb escreix la inscripció de l'any passat (350 p), lluny, però, de l'enregistrada el 1993, quan vàrem pujar a la Talaia. Amb la inscripció els participants reben el material documental referent a l'itinerari a seguir: el relat històric que ha elaborat en Vicenç Carbonell i el mapa a quatre tintes que abasta més del 80% del terme i que jo mateix he preparat per a aquesta edició. També en aquest punt hi ha una parada de venda de samarretes al·lusiva a aquest decennal esdeveniment.

Aquest cop sense coets, emprenem la marxa pel carrer de les Premses, just pel costat de la casa Papiol i seguint per la riba dreta del torrent de la Pastera. Vista la torre de la Immortalitat, travessem la ronda Ibèrica i agafem el camí del mas de l'Artís, deixant tot seguit a l'esquerra la torre d'en Garrell, testimoni vivent de la darrera guerra carlina. Una bona tirada

Un aspecte de la plaça de Pau Casals, d'on sortia la 10a Caminada Popular. Foto: F. Casas

A la sortida, el López, amant, encolomava a tothom una samarreta commemorativa de la Caminada. Foto: F. Casas

La Caminada entre el torrent de la Pastera i l'església dels Josepets i l'Hospital, amb la torre de la Immortalitat. Foto: F. Casas

Els caminaires passant el nou i espectacular túnel per sota l'autopista. Foto: F. Casas

Pujant la muntanya d'en Giralt, veiem l'empremta que l'autopista ha deixat al paisatge. Foto: F. Casas

i fem cap a l'asfalt que passa per sota de la Variant; ara veiem a l'esquerra la partida de mas Xicarró i a la dreta la d'Entre Dos Torrents. Prosseguim a tramuntana fins a l'aqüeducte del rec per continuar pel camí vell del Mas de l'Artís tot i que resta indicat com el de mas Tapet. Ara el torrent de la Pastera ens queda a l'esquerra; el camí esdevé agradable en constatar que manté els vorals amb terres de cultiu i, en definitiva, poc alterat en la darrera generació. Observem unes majestuoses atzavares i alguns marges que difícilment tornaran a ésser reconstruïts; un tros lluny, a ponent, veiem la barraca del Pagès Ric a redós d'un pi descomunal destinat a substituir el malaltís i llegendari Pi Gros. Ens sorprèn la capacitat del túnel obrat sota el pas de l'autopista i el moviment de terres atalussades que l'asseguren. Torcem a l'esquerra per anar a enfilar l'esquenall de la muntanya d'en Giralt, primer per un terreny pedregós definit per un seguit de flites que l'organització hi ha disposat i, després, dins un bosc de pinassa que ens permet de tant en tant disposar de magnífiques vistes del Montgròs, a llevant, i del fondo del corral del Miró i de la muntanya d'en Rocafort, a ponent, i encara, girant l'esguard enrere, una bona panoràmica que domina la ciutat i els pobles veïns costaners. Ens trobem en un paratge desconegut per la majoria de gent, ja que l'accés a aquesta serreta coronada per l'objectiu que ens hem proposat —el punt del Mitjotes— no ha estat mai un lloc de pas i només alguns caçadors tenien costum de trepitjar-la. A mesura que guanyem alçada el caminant va agafant consciència de la bellesa d'aquest indret; es

La doble cabana del Punt de Mijotes atrau la visita dels caminaires. Foto: F. Casas

Les Mesquies. La Caminada es fa retratar col·lectivament, però no hi caben tots. Foto: F. Casas

desgrana una serp multicolor donant la imatge justa de l'excursionista diada. En una clariana rocallosa hom ha previst l'aturada per a esmorzar; fa una mica d'airet i els excursionistes procuren col·locar-se a redós buscant posicions apomantades. És en aquest indret quan hom s'adona que la caminada cobreix plenament l'objectiu previst en constatar el bon esperit d'ànim que tot-hom exterioritza; el caminant es manifesta agraït per la bellesa d'aquest tram de l'itinerari. El qui subscriu, que encapçala la caminada, contacta sovint amb en Ramon Casas, que va darrere de tot, pel sistema de transmissions per saber en tot moment la seva posició i comprovar l'acompliment de l'horari; si bé en un principi anàvem endarrerits, ara ja hem recuperat el temps perdut a la sortida.

Quan reprenem la marxa el corriol manté l'aire harmoniós que el singularitza. El sender, ara poc definit, se situa damunt el llom ombrívol dominat per una espessa pineda; al cap d'una estona arribem a un indret especialment treballat per molts voluntaris: la cabana doble de pedra seca del punt del Mitjotes. En un lloc feréstec com aquest es dreça una rústega construcció pagesívola que sorprèn els visitants: amb un esforç digne d'elogi ha estat consolidada una de les cabanes que era a punt de l'ensulsiada irreversible; hom ha reconstruït el parament derruït, ha reblert l'intradós fins a la coberta i, encara, hi ha col·locat uns lliris i unes atzavares al damunt com solien fer-ho els pagesos en altre temps; això només ha estat possible mercès al coneixement i disponibilitat altruista d'una persona en concret que

Els participants esmorçant a la carena que els portaria al Punt de Mitjotes, gaudint d'una vista excel·lent. Foto: F. Casas

Els caminaires passen per davant de Can Coloma. Foto: F. Casas

A la Bassa de Creixell es fa un reagrupament abans d'emprendre el camí dels Escalons cap a Vilanova. Foto: F. Casas

en aquesta crònica restarà en l'anonimat, per bé que tothom sap a qui em refereixo. Per Sant Esteve es consolidà la construcció i en un dels dimecres següents, un altre conjunt de voluntaris acabaren la feina estassant el bosc per dignificar el paratge en la mesura que els caminants poguessin trobar més agradable encara l'indret descrit.

En aquest punt s'allarga l'enfilall de caminants. Tot davallant ens apropem al mas de l'Artís però aviat torcem a ponent per un bon camí planer que ens duu en poca estona fins al mas d'en Coloma; el reagrupament és parcial, completant-lo poc després a la veïna masia de les Mesquites. És en aquest punt on decidim fer la

tradicional fotografia de grup; l'indret és un xic just per a encabir tanta gent ben disposada però amb l'intent de col·locar bé tothom es fa temps perquè arribin els darrers participants. Poc després m'assabento que el president, que va al darrere de tot, per pocs segons no ha estat a temps de sortir a la foto, fet que el contraria seriósment...

Molts dels presents ens assabentem de l'origen de la paraula "mesquita", que no té cap relació amb el culte islàmic sinó que significa "femta". Com ens diu en Vicenç Carbonell, la "mesquita" és el conjunt de substàncies que hom treia dels dipòsits de les comunes i que feien servir per a adobar els camps.

Baixant per una ampla pista fem cap al camí de cal Baró; hem deixat enrere les ruïnes de can Brunet. Agafem el camí del mas Roig però el deixem per apropar-nos al corral d'en Roc. El proper pas de l'autopista el superem damunt d'un pont que ens permet constatar que les obres es troben molt avançades: algun cotxe furtiu ja l'estrena abans d'hora... Ens trobem dins la urbanització del corral d'en Roc i hi llegim els suggestius noms que s'han retolat per designar els carrers fruit de la iniciativa popular. Travessem la partida del Pas del Bou i al cap de poca estona arribem a la Bassa de Creixell; a partir d'ara el camí més dret ens durà a Vilanova, entrant pel portal d'en Guansé, el carrer Fos-

Jà a Vilanova, l'àngel del campanar de Sant Antoni ens vigila. Foto: F. Casas

Tradicional vermut de cloenda de la Caminada davant el nostre local. Foto: F. Casas

El Vicenç "engenxat in fraganti" al final de la Caminada fent honors al porró. Foto: F. Casas

sar Vell i retorn al punt de partida.

Davant l'Entitat se'ns convidava a prendre una beguda i a entretenir la gana fent petar una estona la xerrada. L'organització ha cregut convenient repetir l'experiència de l'any passat ja que a l'avantatge dels preparatius, s'hi afegeix el fet que tot hom es troba més a prop de

casa seva. Cal constatar que s'ha millorat l'horari més optimita —50 minuts avançats— afavorint que aquesta estona d'intercanvi d'impressions s'allargui força fins al punt de percebre que la caminada d'aquest any ha estat tot un èxit. Hom no s'està d'interpel·lar noves propostes per a l'any vinent:

possibles itineraris, conveniència de seguir en la mateixa línia o bé una nova concepció en el disseny organitzatiu. No ens comprometem a res. Som conscients que s'ha cobert una etapa en què s'han abastat els racons més interessants del terme i el trenat dels itineraris s'ha anat combinant de manera que fossin poc repetitius; tot això ha coincidit amb el bonic número deu de les deu edicions que s'han realitzat fins ara. Una activitat que hom considera ja arrelada en el context dels actes diversos que se celebren anualment a la nostra ciutat. El balanç és excel·lent i el nivell assolit és difícil de superar, és per tot això precisament que ens veiem obligats a continuar. Ara per ara no sabem cap a on es dirigirà l'onzena edició però ben segur que el darrer diumenge de gener del 1999 ens tornarem a trobar per recórrer novament els camins més nostrats. Fins aleshores.

Antoni Sagarra i Mas

DIUMENGE 31 DE MAIG

32a Sortida del Cicle

«Coneguem Catalunya»

**ASCENSIÓ AL PIC DE LA DONA
(Ripollès), 2.702 m**

Excursió turística a la vall de Camprodon

Organitza: Secció de Cultura

*Crònica
d'esquí*

LA COLLA D'ESQUÍ GARRAF TORNA ALS ALPS

Chamonix-Aiguille du Midi Grands Montets

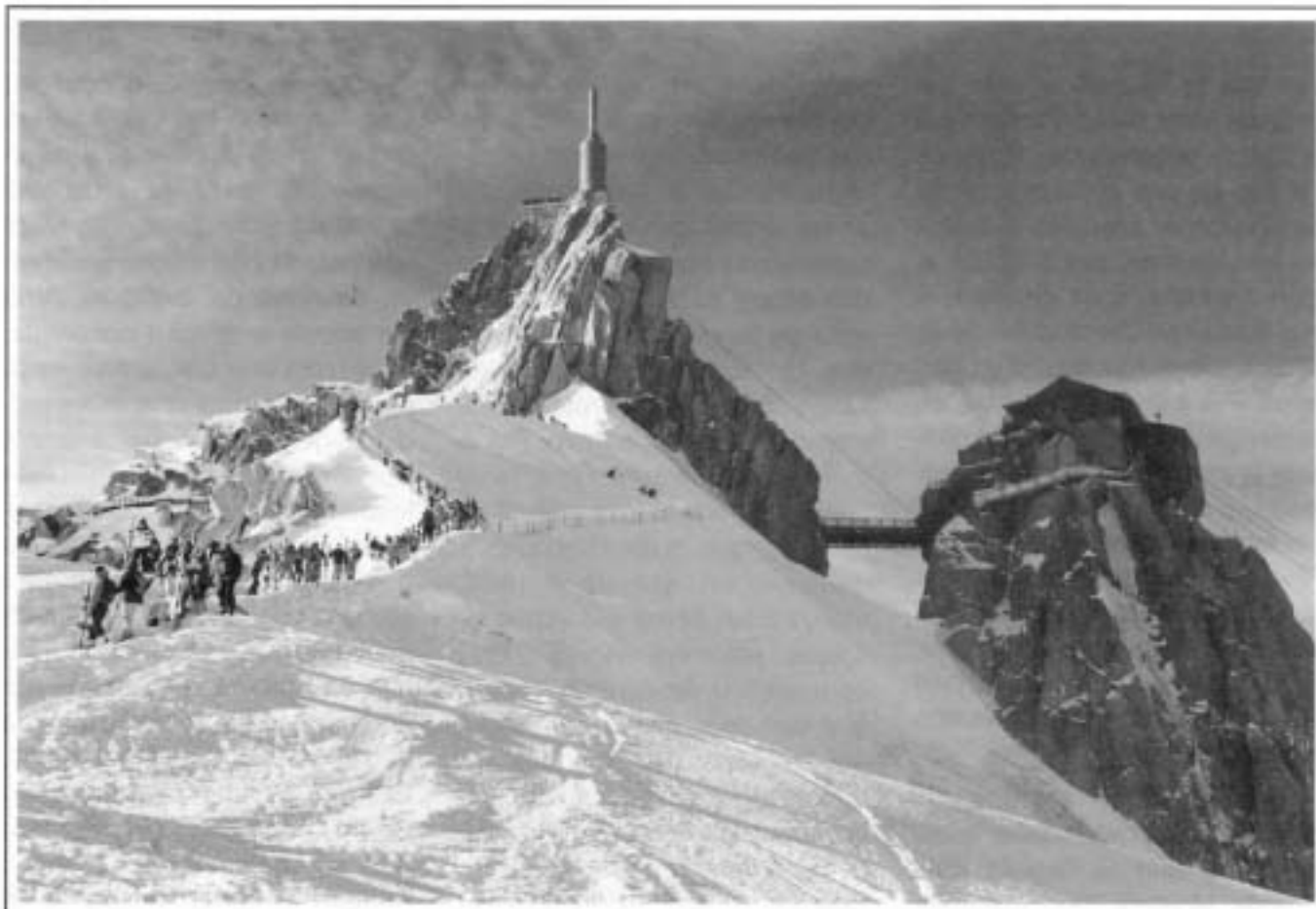
Fa dos anys, en una anterior sortida de l'Esquí Garraf a l'estació francesa de Le Plagne, els Alps em van deixar captivat. Eren les millors esquiades que havia fet fins aleshores. Tanmateix, enguany he pogut comprovar que tot és superable, assistint a una nova sortida amb aquesta colla tan trempada. El lloc triat va ser la vall senyorial de Chamonix. En general, he trobat la gent molt més relaxada, prenent-s'ho tot amb més calma, és a dir, una notable disminució

en el rendiment físic, i és que l'edat no perdona, i dos anys més es deuen notar. (De bon rotllo). Segur que després d'això que he dit ja no em deixaran venir més. Encara que certes persones continuen tan fortes com sempre; el Guardià n'és un cas. Tota una màquina imparable.

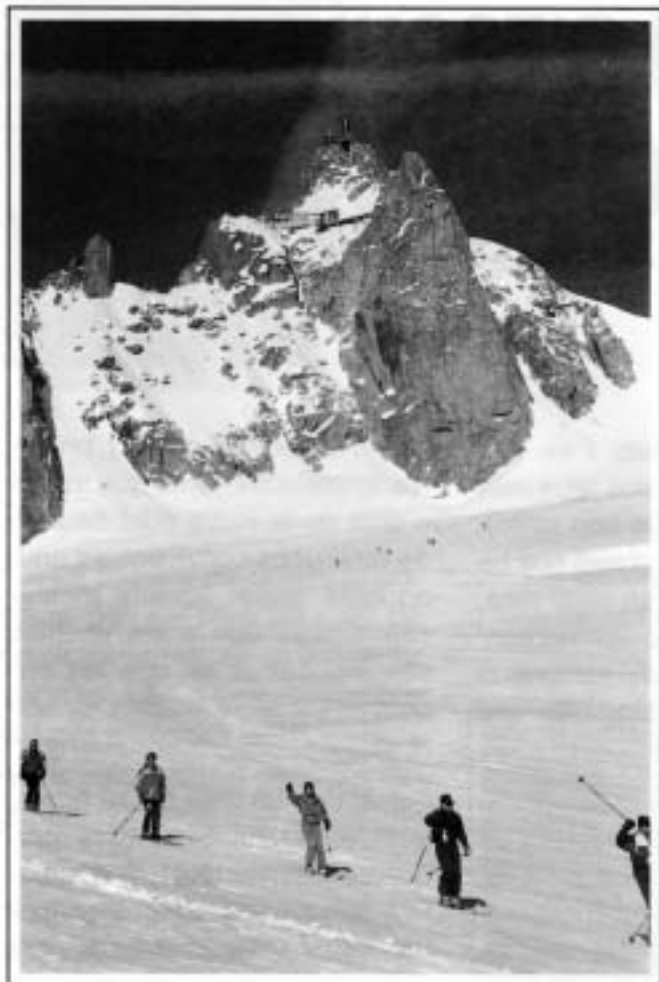
Són les 12 de la nit del divendres 30 de gener. La gent va arribant i carregant els equipatges. Finalment empenem el viatge i, ja abans de sortir de

Vilanova, comencen les primeres animalades. Crec que tot noi o noia de la meua edat haurien de tenir unes convivències amb aquesta trepa. Aprens moltíssim. Coses que a les escoles són inimaginables que les ensenyin i menys encara si són religioses.

Al cap de més de 15 hores, amb les pertinents parades (perquè en general tots tenen la bufeta fluixa i l'estómac esgallat), se'ns obre davant els nos-

L'Aiguille du Midi (3.842 m). El cim, la llarga cornisa d'esquiadors que baixen per la carena i, a la dreta, l'estació d'arribada del telefèric. Foto: Xavier Galisteo

L'Aiguille du Midi vista per damere, des de la Vall Blanca. Foto: X. Galisteo

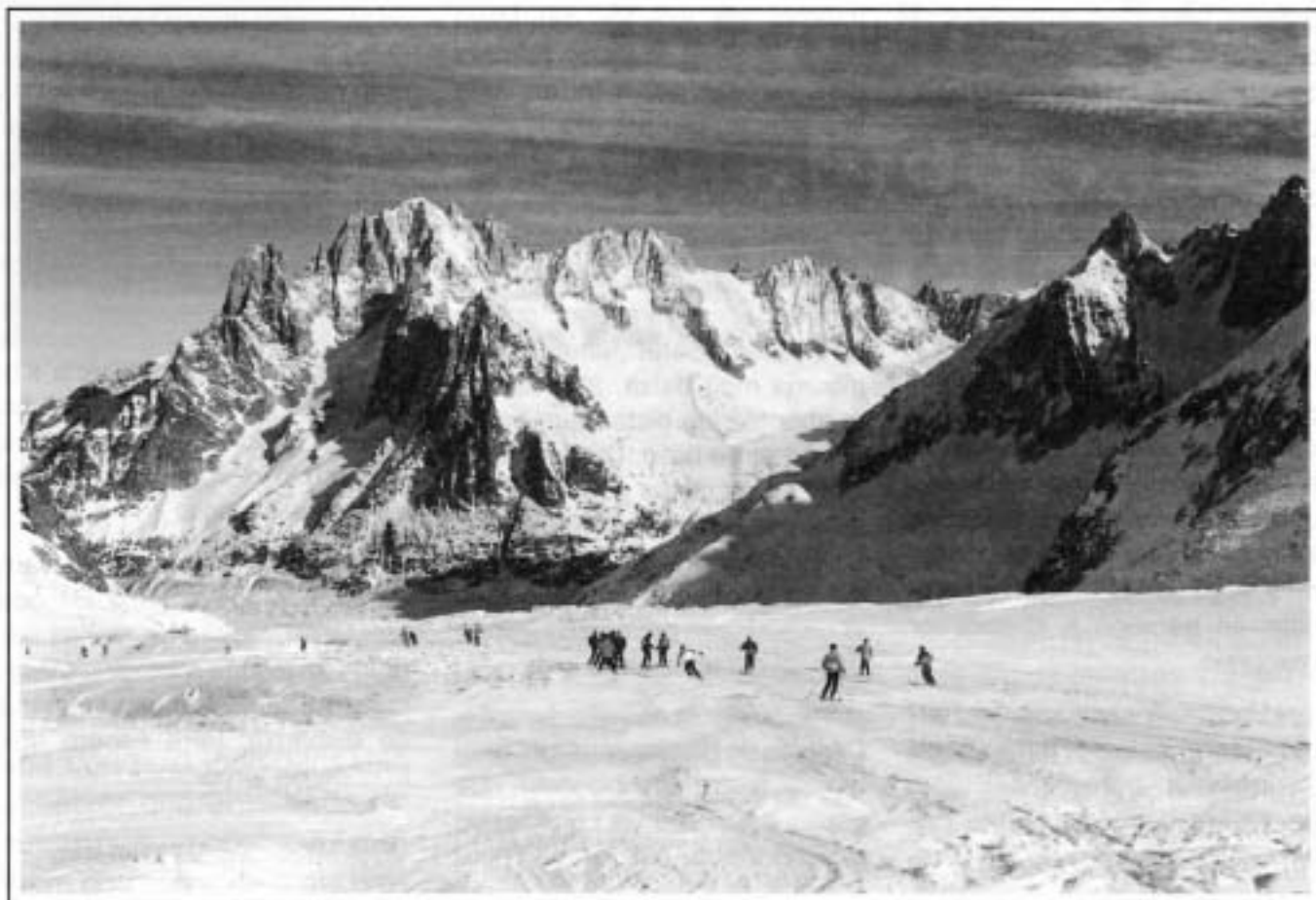
La Dent du Géant i la gelera del mateix nom amb els nostres esquiadors en un reagrupament. Foto: X. Galisteo

tres ulls la magnífica vista del país del Mont Blanc. Passem pel costat de la gelera des Bossons i al cap de poc arribem al poble de Chamonix. Després d'una nit de nerviosisme, per fi arriba el gran dia, amb més ganes que mai d'esquiar. L'estació triada és la dels Grans Montets, d'un cert nivell. Per ser el primer dia, es comença una mica fort. Ens passem la jornada per pistes granatoses, d'un negre pur, i també per fora pista per vessants i tubs. Fins que vam arribar nosaltres havia estat nevant intensament. Això va fer que poguéssim gaudir d'una neu excel·lent, a part d'un sol radiant i d'un paisatge embadalidor.

Agafem el telefèric que ens durà a la cota més alta, a quasi 3.300 m, que té l'agulla dels Grands Montets. Són poc més de les 11 i estem a -17° C. Un

minut fent fotografies sense guants són suficients perquè els dits se't quedin totalment garraïbats. Pugem al mirador on s'hi arriba a peu per unes escales metàl·liques inacabables. Des de dalt estant es té una magnífica vista de la vall i muntanyes veïnes. Un ocell ens demostra les seves capacitats aerostàtiques romanent suspès a l'aire. Per a mi és un dia fantàstic. Per al Mont Blanc, un més, com qualsevol altre. I és que quan t'habitues a quelcom tot esdevé normal, menys quan tornes a la vida quotidiana i realment valores l'indret on has estat. Agafem un itinerari que surt de la pista i ens arriem per la gelera des Rognons esquivant alguna esquerra. Desembocquem a la immensa gelera d'Argentère, una llengua glacial de més de 10 km. El dia finalitza amb un lesionat.

Deixem pas a un nou dia. Lloc escollit: la Vall Blanca. Fem grups de vuit persones i agafem el telefèric de l'Aiguille du Midi (3.842 m). En pocs minuts, i fent una parada intermèdia, superem un desnivell de 2.800 m. Amb els esquís a la mà i encordats, travessem una cresta amb força pendent. Sembla una processó, de la gent que hi ha, sobretot japonesos. Un cop al coll ens colloquem els esquís i..., iabadabadoo! És una passada. La neu pols, les muntanyes colossals i per una vall tan exorbitadament gran que ets insignificant. T'ho has de prendre amb calma per poder absorbir-ho tot. No pots deixar perdre ni un sol detall. Creuem la titànica gelera du Géant per un traçat ple d'esquerdas, on agafem gana per dinar. Arribem al refugi i mengem. Al cap d'una bona estona reem-

Baixant cap a la Mer de Glace. A dalt, a l'esquerra, l'Aiguille Verte i els Drus. Foto: X. Galisteo

La gelera d'Argentière. Foto: X. Galisteo

prenem l'excursió. Arribem a la confluència de dues geleres que donen lloc a la Mer de Glace. Una zona amb moltes esquerdes. Es mouen 30 cm al dia. Una cosa em crida l'atenció, i és que l'helicòpter de rescat no para de fer viatges. La bona esqujada s'acaba aquí. Després d'això, venia una ascensió amb esquís a l'espatlla i una esqujada sobre pedres per les cotes baixes, però no cal parlar-ne. L'excursió va finalitzar amb algunes persones que van haver de ser baixades amb helicòpter i dos lesionats més. Algú va ser obligat pel monitor en persona a abandonar l'excursió.

L'endemà vam anar a l'encantadora estació italiana de Courmayeur a través del túnel de 12 km del Mont Blanc. Entorn idíl·lic amb una nova pers-

pectiva del massís del Mont Blanc. De fet, els dos primers dies van ser per a mi els més impactants, perquè era la descoberta d'uns paratges completament nous.

El quart dia va tocar a Megève. És una extensió de pistes tres vegades més gran que la de Vaquèira/Beret. Tenen la cota mínima molt baixa, això fa que hi abundin les pistes que transcorren entre bosc. Les següents van ser les pistes que teníem al davant mateix del poble: Brévent-La Flégère. Són petites. Amb un dia les acabes. M'enganxo amb el grup afamat per esquiar i aprofitem el dia al màxim.

A la nit, la festa del viatge. Després de menjar pernil del Santacana (entre altres coses), que expliquessin acudits i que fessin exhibicions de ball, arriba l'hora

de muntar el número fent els manies. Ens posem uns cascs fets amb garrafes d'aigua de plàstic i unes llances. Fem files. I comencem a desfilar pel poble entonant la cançó dels manies o qualsevol cosa que se li acudís al cap de legió. Evidentment, a les dotze de la nit no són hores de fer merder i la policia fa acte de presència. El Santacana s'hi enfronta i dient "Oui, oui..." ho soluciona tot. Mitja volta i cap a dormir. No hi van haver nassos d'entrar al Casino.

Per acabar la setmana vam tornar a Megève i als Grands Montets. Després de moltes parades arribem a Vilanova. Llàstima, s'havia acabat una setmana de disbauxa. Però espero que m'hi deixin tornar.

Xavier Galisteo

El Xavier davant els espectaculars séracs de la gelera du Géant.
Foto: Jordi Monroy

La Maria Josep i el Xavier amb el Mont Blanc al fons, des de Saint Gervais.
Foto: Jordi Monroy

EL TREBALL DE L'ARQUEÒLEG (I)

UN EXEMPLE: MAS D'EN BOIXOS (Pacs del Penedès)

TREBALLS DE CAMP

Es pot conèixer l'existència d'un jaciment arqueològic a través de notícies de troballes antigues, de manera fortuïta a partir del moviment de terres o quan es planteja una prospecció del terreny perquè s'han de fer unes obres.

Hi ha dues maneres d'actuar en un jaciment. La **prospecció** visual del terreny per comprovar l'existència de jaciments en un

territori, recollint els materials en superfície que podem localitzar. Això ens permetrà dibuixar mapes de possibles incidències arqueològiques. L'**excavació** del jaciment per documentar totes les restes arqueològiques que s'han conservat a través del temps.

També hem de tenir en compte que els dos tipus d'actuacions es poden portar a terme per motius diversos. **Actuació d'urgèn-**

cia, quan cal realitzar la prospecció o l'excavació amb el mínim de temps possible perquè es necessita el terreny per plantar de nou o per fer-hi obres. **Actuació programada**, quan la prospecció o l'excavació entra dintre dels programes de recerca universitaris. Tant per fer una prospecció com una excavació d'un jaciment, d'urgència o programada, cal tenir un permís del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya.

Localització de l'estructura en un tall vertical.

La mateixa estructura una vegada acabada l'excavació.

Quan ja tenim el permís per portar a terme una excavació, cal també tenir l'equip de material necessari per dur a terme una bona documentació. Hem de pensar en la importància del treball que es realitzarà, ja que desenterrarem unes restes que haurem d'anar llegint, com si es tractés d'un llibre, a mesura que anem excavant. Nosaltres serem els únics que podrem llegir exactament totes les restes que els nostres avantpassats ens han deixat, i els investigadors que vinguin després nostre hauran de basar els seus estudis en la nostra documentació. Per això és tan important extreure el màxim d'informació durant l'excavació. A més, si es tracta d'una excavació d'urgència, segurament les restes seran destruïdes per la utilització del terreny, per tant, ja no podrà reinterpretar-les ningú més.

A continuació, detallem tot el que fem en una excavació:

prospecció, primer visual i després amb l'ajut d'una màquina, per desbrossar el jaciment i treure el primer nivell de terra per tal de localitzar les restes arqueològiques. Una vegada localitzades les estructures, es procedeix a la seva delimitació. Aquest primer pas configurarà la tipologia del jaciment.

Un cop localitzades les estructures, passem a l'**excavació de les restes** per recollir el màxim d'informació. Depèn de la cronologia del jaciment, utilitzem uns procediments i eines o altres. Com més antic és el jaciment, més acuradament cal treballar, ja que els materials i les restes són més petits i fràgils.

Descobriments de les estructures i recollida dels materials arqueològics. En el cas de les estructures prehistòriques i protohistòriques, es coordinen tots els materials, se'ls dona un número, es situa a la planta de dibuix i es guarda en una bossa individual amb una etiqueta de referència.

Dibuix a escala 1:10, o 1:5 en el cas dels enterraments (per reproduir amb més exactitud la disposició dels inhumats). Sistemàticament, es situa en planta tot el material arqueològic que apareix en les estructures —és el que dèiem en el punt primer de coordinar tot el material— i es fan els dibuixos que es creuen necessaris per documentar qualsevol cosa d'interès per a l'estudi posterior (abocaments diferenciats, pedres que marquen els diferents nivells, altres estructures...). També es dibuixa la planta i la secció de totes elles un cop excavades del tot.

En el cas d'estructures ibèriques, romanes, etc., es segueix un model de reconeixement de les estructures a través del sistema Harris de documentació.

Extracció de les peces i, si presenten molt mal estat de conservació, **consolidació** en el lloc per poder-ne fer l'extracció sense malmetre-les.

Es fa una **recollida** sistemàtica de mostres de diferents tipus: carbons, sediments que conformen els abocaments, pedres, etc., amb finalitats ben diferents.

Documentació fotogràfica (en diapositiva color) de tots els treballs.

EL TREBALL DE LABORATORI

Aquest treball sovint és desconegut per la majoria de persones. El treball de camp, dut a terme de manera minuciosa, ens proporciona una sèrie de dades. Durant els treballs de postexcavació seran interpretades i adjuntades a tota una sèrie d'anàlisis que portaran a unes conclusions. La seva funció és aconseguir entendre el funcionament d'una sèrie d'estructures, les quals ens indicaran com vivien els nostres avantpassats d'una forma al més ajustada possible a la realitat.

Aquests treballs estan enriquits i facilitats per una constant introducció de millores en els processos d'investigació (estudi de l'ADN, reconstruccions per ordinador, etc.).

Un cop el treball de camp ha finalitzat, el material ha de ser estudiat. Per a això, és imprescindible l'ordenació del material objecte d'estudi.

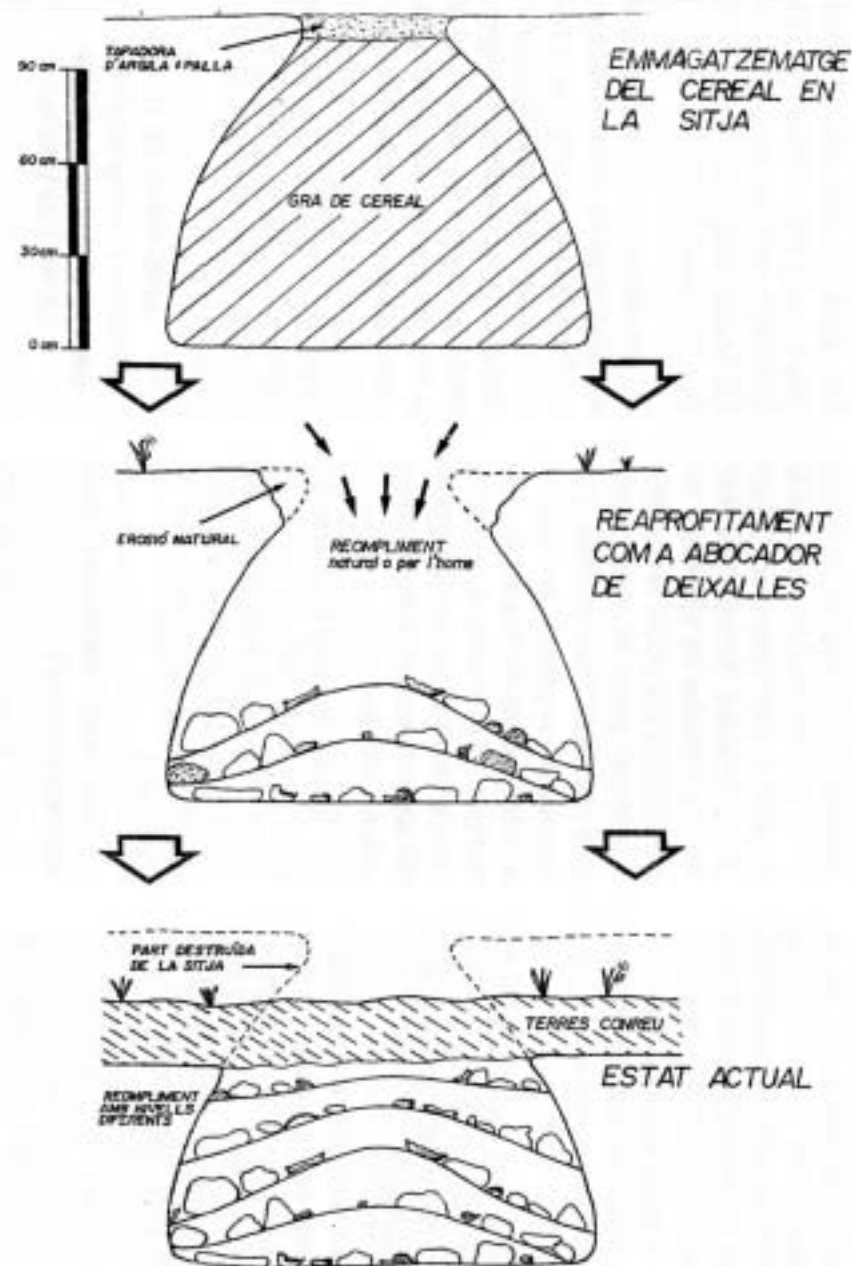
Després d'**ordenar el material** i separar les mostres que han de ser enviades als laboratoris, es procedeix al seu **rentat**. Aquest ha de ser dut a terme amb els productes menys agressius possibles: aigua i, en cas de ser necessari, una dissolució d'aigua i vinagre.

El següent pas a seguir és el de **siglar i inventariar**. Es dona un número de referència a cada peça recollida a l'excavació i s'introdueix en un inventari. L'inventari és una base de dades a partir de la qual es poden fer diversos tipus d'anàlisis (tipològics, estadístics, etc.) i, a la vegada, permet tenir una classificació per al seu dipòsit en un museu.

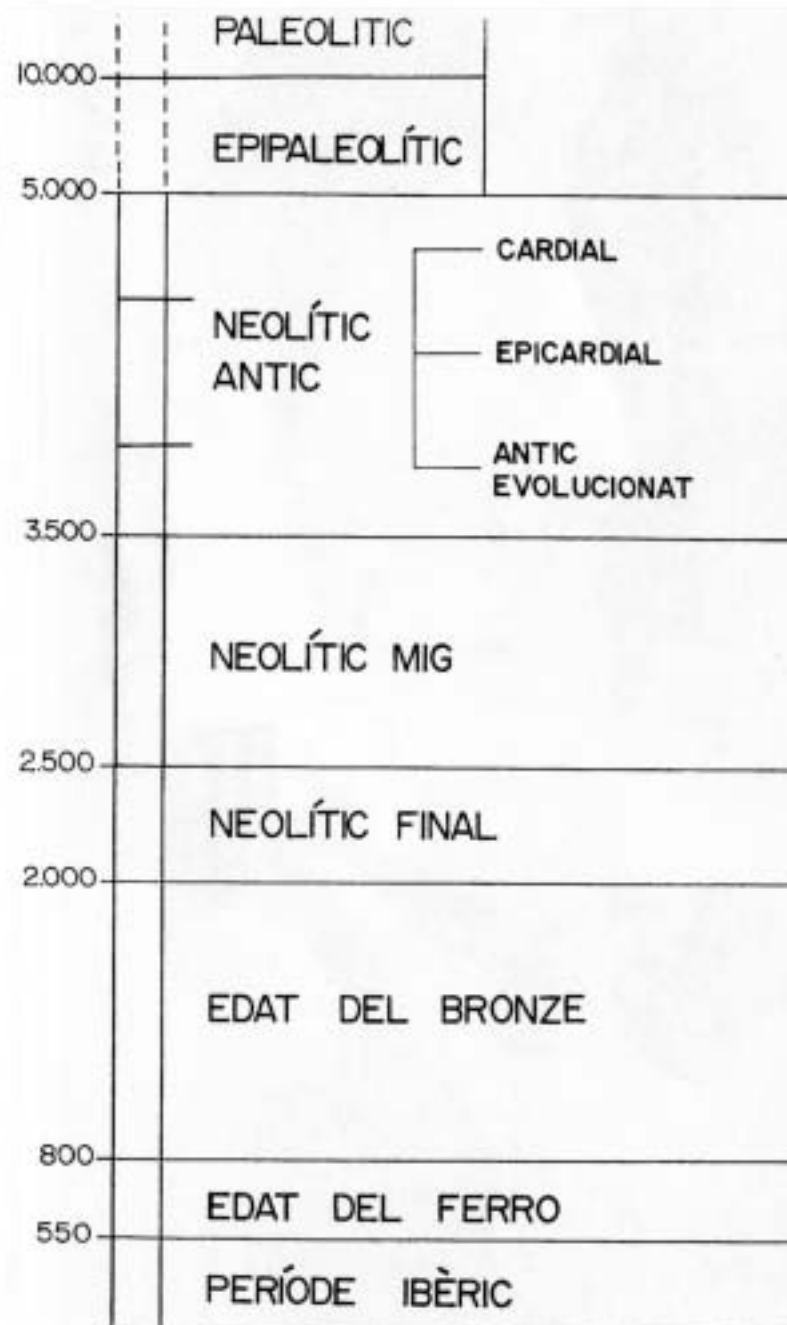
Què ens diuen els materials recuperats durant l'excavació?

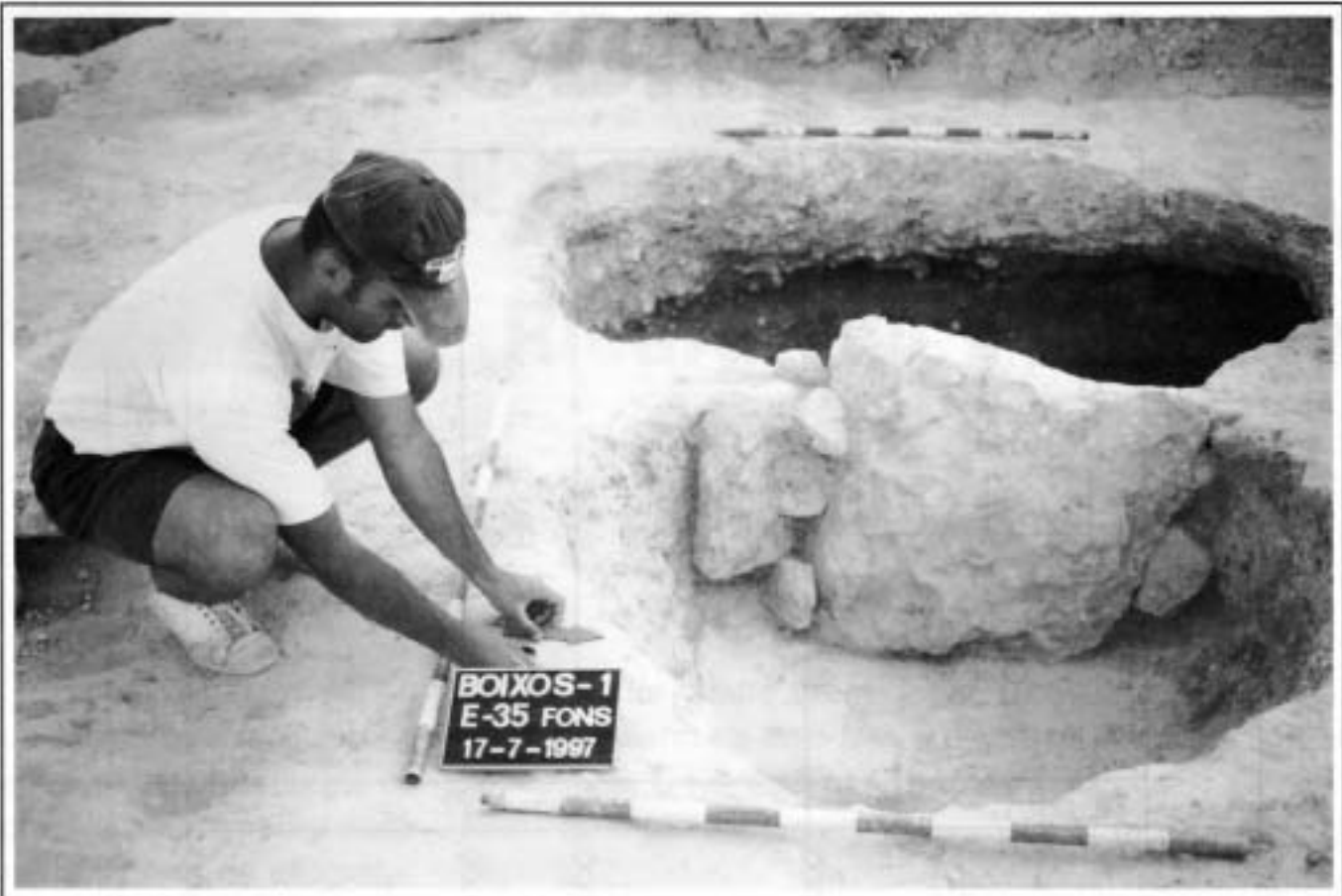
La ceràmica, els objectes de metall i les eines sobre pedra (indústria lítica) ens poden donar informació sobre: la cultura o grup al qual pertanyien els seus fabricants i/o usuaris, l'ús que en feien i la seva cronologia relativa; a més, poden indicar-nos la tecnologia que havien desenvolupat per a la seva fabricació.

Hi ha un altre tipus d'informació, la que podem extreure de les restes animals, tant terrestres com marines (petxines, còrquils, escates de peix, etc.). Aquestes restes posen de manifest el clima de l'època, els hàbits econòmics (ramaders, agrícoles, caçadors-recolectors) i la dieta de la comunitat humana estudiada.

CRONOLOGIES ABANS DE CRIST

Preparació de fotografat d'una estructura arqueològica.

L'estudi de les restes humanes analitzades per l'antropòleg físic ens indiquen: les patologies sofertes (fractures òssies, malalties, deficiències alimentàries...), l'edat, el sexe, la complexió física i el tipus de treball realitzat (marques dels músculs en els ossos).

Últimament, l'anàlisi de l'ADN pot, fins i tot, detectar graus de parentiu entre els cadàvers d'un mateix jaciment.

Les mostres recollides durant l'excavació són enviades a diferents laboratoris que realitzen varies proves, com ara: l'estudi dels greixos vegetals (fitòlits), les llavors i pinyols (carpologia), el pol·len (palinologia), tipus de carbons (antracologia) i restes fecals (copròlits). Hi ha també la possibilitat de les anàlisis cronològiques: Carboni 14 i termoluminiscència, entre d'altres.

Un altre estudi paral·lel a

l'anterior és el que es fa basat en la documentació gràfica elaborada durant l'excavació: seccions, plantes, fotografies, etc. Aquest material és totalment imprescindible per poder reconstruir el jaciment i posar en comú l'anàlisi dels materials i les mostres. Les seccions i les plantes ens ajuden a refer, sobre el paper, les estructures excavades, i les plantes de nivell indiquen la distribució del material d'un estrat, o nivell, en l'espai.

Tots els resultats d'aquests estudis s'han de reflectir en un informe o memòria d'excavació que s'ha de presentar al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya.

Per què serveixen tots aquests estudis?

Tots aquests procediments ens permeten reconstruir la vida quotidiana d'un grup de persones anteriors a nosaltres en el temps.

Ens ajuda a entendre on vivien (marc geogràfic, ambiental i urbanístic), com vivien (organització social, religió...) i de què vivien (economia).

La destinació i l'objectiu de tota investigació arqueològica és la divulgació dels resultats a tota la societat, i això s'aconsegueix mitjançant exposicions, conferències, obertura de jaciments al públic per ser visitats, guies, dossiers i tallers per a les escoles i per a tot el públic en general, obres de consulta i tot tipus de material per poder oferir a la societat una visió fidedigna del seu passat.

Jordi Farré, M. Rosa Senabre i Josep M. Feliu
Secció d'Arqueologia del Museu de Vilafranca

Nota: Les fotografies d'aquest article han estat cedides pels seus autors.

Crònica del "cotarro" talaienc

LES OBRES DEL NOSTRE LOCAL, CONTINUEN

Ja han finalitzat les obres d'arranjament del terrat il·lindant al carrer Sant Pere, per la qual cosa les goteres ja s'han acabat, almenys en aquell sector, i ara falta que la comunitat de propietaris aprovi una nova fase de la restauració, ja que queda per realitzar la façana del c. Comerç i renovar el forjat de pati, com a propietaris.

Mentrestant i pel nostre compte ja s'ha construït el nou passadís que uneix la torre i el pis del Sr. Vives, a la segona planta, i que independitza els accessos a ambdues propietats. Mentrestant el material de muntanya i escalada del GEAM i el d'espeleologia del GET ha estat traslladat al segon pis de forma provisional fins que es pugui reparar el paviment, sostres i fer les noves instal·lacions.

EL QUE FOU EL NOSTRE LOCAL SOCIAL AL CARRER D'ANSELM CLAVÉ, ENDERROCAT

Hem pogut veure fa pocs dies com les excavadores esplanaven tot el solar des del carrer Anselm Clavé n. 4 fins a la cantonada de la Rambla de la Pau. Amb una mica de tristesa i potser també amb nostàlgia, hem recordat molts dels actes que havíem celebrat dins aquelles quatre parets des de l'any 1961, en què després de moltes hores de treballar el vàrem poder inaugurar. D'allí vàrem passar a l'actual local del carrer de Comerç, que tot i haver ja traspassat el que teníem l'any 73, les obres i la restauració allargaren la inauguració fins al gener del 75. Mentrestant el vell local era llogat a una formació política ben coneguda: el PSUC. Segurament i gràcies a la seva situació ho convertiran en habitatges o locals comercials. Què hi farem!

EL CARNAVAL SOCIAL, ENGUANY D'ANIVERSARI

Començàvemenguany les festes carnavalesques amb la celebració dels 40 anys de participació de la Talaia a les Comparses. I ho fèiem amb una exposició fotogràfica retros-

pectiva que ha servit perquè un bon grapat de socis remenessin els seus arxius i traguessin la pols als àlbums permetent tot plegat reconstruir la nostra història lúdica i carnavalesca. La inauguració de l'exposició omplí la sala d'actes, que comptà amb l'assistència del regidor de l'Ajuntament Sr. Cañellas, i va tenir un ressó força significatiu en els mitjans informatius i Canal Blau. Cal fer esment també del laboratori i reeixit programa especial que es va confeccionar per commemorar aquests 'primers' quaranta anys de Comparses talaienques.

I com sempre, la celebració més esperada era la Xatonada, on com altres vegades l'Anna Carbonell, amb l'ajut d'un abnegat equip de sòcies col·laboradores, ens delectà amb un xató superb que fou del gust de la nombrosa concurrència que omplia de gom a gom la sala d'actes, habilitant-se a més una taula a la sala del costat per donar cabuda a tots. Ara bé, el que tothom esperava era el Sermó Social que el rei Carnestoltes, a través del seu secretari en Bernat del Manton lilegí a tots els talaiencs, enguany disfressat el barbut personatge de conilleta del Play Boy sorgit de dintre un pastís d'aniversari, flanquejat per dues joves conilletes socials, tots plegats ben coneguts de tothom. Finalitzava amb la merengada, que per sort no es va estendre gaire dins el local. Enguany no es va complir el desafiament que teníem fet amb els de l'Agrupació de Balls Populars, i sols sortiren tres representants nostres a la batalla de merenga.

El dissabte, en comptes del que havíem fet els darrers anys de la Lotto Carnaval es va substituir per un sopar de mascarots que també tingué un bon resultat i els participants seguiren la gresca tota la nit, alguns perllongant-la per la Rambla.

La Comparsa, tot i que celebràvem el seu 40è aniversari, no aconseguiria augmentar significativament el nombre de parelles participants. Fou doncs una comparsa que saltà i corregué per tot Vilanova acompanyada d'una banda de música que no parava de tocar ni un moment. Així anàrem de Sant Joan a la Geltrú

donant el tomb per Baix a Mar i passant per la Casa d'Empar, la Rambla i la Plaça de la Vila, on ens concentràrem i fariem la clàssica batalla de caramels. Fins s'oblidaren de recordar per la megafonia que celebràvem els 40 anys com a entitat comparsera...

L'última gresca on participava la Talaia oficialment foren els Cors de Carnestoltes, on els nostres cantaires feren gala d'unes veus i un humor considerables, i amb la impecable direcció de la M. Cinta cantàrem per tots els llocs on ens havien invitat i passejàrem les nostres cançons per tot Vilanova, incloent-hi el Teatre Principal on a més hi havia la TV Canal Blau que enregistrà els nostres principals èxits, que conjuntament amb la resta de Cors foren emesos per la nostra televisió local.

Podem dir que ha estat un Carnaval reeixit, tot i que hagi resultat deficitari, però els de la Comissió de Carnaval n'estan satisfets ja que s'ha complert l'objectiu de celebrar com calia els 40 anys del nostre Carnaval. No hem participat oficialment en la resta d'actes que cloïen la gran disbauxa.

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DE SOCIS I TAMBÉ EXTRAORDINÀRIA

El passat 24 de gener tingué lloc la reglamentària Assemblea General Ordinària de Socis, la qual, tot i l'escàs interès dels temes a tractar, aplegà una bona quantitat de socis que omplí la sala d'actes. Prèvia a la lectura i aprovació de l'acta anterior a càrrec del secretari, Lluís Forgas, el president, Salvador Butí, féu un informe de les activitats generals realitzades per l'entitat, mentre que les seccions també presentaven el seu balanç resumit. A més dels temes habituals i d'altres específics com ara el de l'Expedició Patagònia, els 40 anys de Comparses i els 40 de la Marxa Social d'Orientació per Descripció, el president posà èmfasi en el tema del local, l'estat de les obres i el seu finançament, fent notar que l'any 97, a més de la Biblioteca-Arxiu i Secció de Cultura també s'ha-

Crònica del "cotarro" talaieenc

vien canviat de lloc, motivat per les obres, el Bar i la Secretaria.

I havent repartit ja els estats de comptes, cosa que en altres ocasions sempre es feia esperar, el sots-president Josep Blanes procedí a presentar la liquidació del Compte de Resultats i el Balanç de l'any 1997, tenint com Ingressos realitzats 14.533.826 ptes. i 14.354.414 ptes. de Despeses, amb un superàvit de 179.412 ptes., mentre que el Balanç quedava amb Actiu i un Passiu a 26.616.803 ptes., que respecte al del darrer any ha tingut una baixada considerable deguda als pagaments de la Tresoreria pel local social. El pressupost per enguany, equilibrat a 14.465.000 ptes. fou aprovat sense cap objecció, gairebé per aclamació, ja que no era qüestió de resistir una altra pallassa de números sinó de passar-ne via. Es va fer esment que amb els comptes hi havia un full on es resumien les despeses esmerçades en conjunt pel local aquest any 97, que entre amortització de capital del préstec i dels seus interessos, aportació a la Comunitat de Propietaris de l'edifici per Obres de Consolidació, a més de les obres nostres internes de remodelació i millora ha sumat la quantitat de 7.644.912 ptes.

Dos punts de l'Ordre del dia tenien com a motiu primer l'aprovació per part de l'Assemblea de la llista de baixes per manca de pagament d'alguns socis que tenien pendents dos anys de quotes i derrames, als quals se'ls havia avisat repetides vegades dels seus impagats. El darrer punt fou l'expulsió també per Assemblea de l'expulsió de l'entitat per falta disciplinària del soci Xavier Perera, qüestió que presentada pel Grup Espeleològic Talaia (GET) fou corroborada i aprovada. El torn obert de paraules no fou utilitzat i es cloué aquesta Assemblea Ordinària per obrir tot seguit una Assemblea General Extraordinària.

El motiu, ja reflectit a l'Ordre del dia, era una vegada més la proposta de prorroga per un any del mandat de l'actual president i junta directiva, que argumentat pel Salvador Butí i per la manca de propostes de relleu fou acceptat per unanimitat per tota l'Assemblea.

Esperem que per a la propera Assemblea haurà ja sorgit alguna candidatura renovadora que porti endavant aquesta Talaia quarentona!

NECROLÒGICA

Ens hem pogut assabentar, perquè fou tristament notícia als mitjans de comunicació, de la mort al peu del Pedraforca del fill del nostre consoci Florenci Oliva, al qual i des d'aquestes pàgines fem patent el nostre més sentit condol, extensiu a tots els seus familiars.

LA DELEGACIÓ VILANOVINA D'AMNISTIA INTERNACIONAL ACOLLIDA AL NOSTRE LOCAL

Un grup d'afiliats a Amnistia Internacional a Vilanova han demanat tenir la seu de la seva delegació en el nostre local. Si bé les seves activitats no estan en la línia de l'excursionisme habitual, si que, en canvi, podran desenvolupar les seves activitats socials i humanitàries en el context cultural de la nostra entitat.

La junta directiva ha cregut convenient donar suport a aquest grup atesa la seva tasca humanitària, ajudant a la seva consolidació i sense que això signifiqui cap interferència en l'activitat quotidiana. Si voleu posar-vos en contacte amb ells ho hauréu de fer els divendres al migdia a la sala de reunions del local.

CONVENI AMB EL CONSORCI DEL PARC DEL FOIX PER A L'ELABORACIÓ D'ITINERARIS

Estem a punt de signar amb el Consorci del Parc del Foix, format per l'Ajuntament de Castellet i la Gornal i la Diputació de Barcelona, un conveni en què la Talaia, com a coneixedora d'aquesta zona natural a l'entorn del Pantà de Foix, elaborarà una sèrie d'itineraris per a caminaires i alguns també per a BTT, per poder oferir als visitants que vulguin conèixer les muntanyes i els camins d'aquest parc uns fullletons i col·leccions d'itineraris que els puguin

guiar per l'interior d'aquesta àrea, donant-los les dades més rellevants de cadascun. Membres del Grup de Marxes i de la Secció de Senders ja han començat a recórrer alguns camins i a treballar en la seva confecció. Esperem que aquestes col·laboracions proliferin i puguem ampliar el nostre camp d'acció amb nous itineraris excursionistes.

L'EXPEDICIÓ DELS A.A.E. DE LES ROQUETES HA REEIXIT EN CONQUERIR L'ACONCAGUA

Amb un bon èxit aquesta mini-expedició dels Amics de les Roquetes de Sant Pere de Ribes ha coronat el cim de l'Aconcagua (6959 m), el més alt d'Amèrica, a l'Argentina, vora la frontera amb Xile, un cim que si bé no és considerat difícil per la seva via normal, la qüestió es complica quan fa mal temps, a més dels efectes de l'aclimatació a l'alçada que fa molts estralls entre els alpinistes. El nostre soci i membre del GEAM en Josep Bertran, que també hi ha participat, ens ha explicat les dificultats que es van presentar i que properament ens detallarà en un reportatge. Els tres membres del grup pogueren aconseguir el cim, encara que no van fer-ho al mateix temps.

El retorn es féu sense complicacions i ja els tenim altra vegada a casa. Enhorabona!

CURS DE FOTOGRAFIA SUBTERRÀNIA

El GET està realitzant aquests mesos de març i abril un interessant curs de Fotografia Subterrània dirigit als qui fan espeleologia i que el realitza el Mike Alentorn. El curs, que es desenvolupa a la sala d'actes del nostre local, compta des del començament amb una bona colla de participants en aquesta especialitat fotogràfica.

CRONICA DELS DIVENDRES CULTURALS TALAIENCs

I continuem omplint cada divendres la sala d'actes amb una o altra

Crònica del "cotarro" talaienc

qüestió que pugui interessar a un bon nombre de socis. Així, després del parèntesi nadalenc, engegàvem el 9 de gener amb una exposició de **CUPONS DE L'ONCE**, grafats amb el tema: Natura, i que fou presentada pel Toni Sagarra, col·leccionista empedreït, que ens oferí una curiosa mostra temàtica poc coneguda. El divendres següent, dia 16, es va realitzar l'anunciada projecció de diapositives que portava per títol **FAUNA DE KÈNIA**: els grans vertebrats, comentada per l'amic Humbert Salvadó. Ja el dia 23, el Vicenç Carbonell, el Toni Sagarra i el Salvador Butí presentaven **10 ANYS DE CAMINADES POPULARS A VILANOVA I LA GELTRÚ**, recordant els itineraris que es van fer i alguns ja impossibles de refer per culpa de la construcció de l'autopista. En l'acte es féu un emotiu recordatori d'en Joan Virella, iniciador d'aquests itineraris anuals. El darrer divendres del mes fou reservat per a una xerrada que portava per títol **PARLA EL VOLUNTARIAT DE SANT ANTONI ABAT**, en què hi participaren: Montse Miret, assistenta social, la psicòloga Blanca Baucells i les voluntàries Carme de la Peña, Fina Gauxach i Àngels Lorente, que anaren explicant respectivament com i per què desenvolupaven aquesta meritòria tasca d'assistència, ajuda i consol a malalts i impedits, invitant els qui volguessin a participar conjuntament en aquest voluntariat el qual fou motiu d'elogi per part dels assistents.

I ja com a tret de sortida de la disbauxa carnavalesca i amb motiu d'un dels aniversaris que enguany hem celebrat, la Comissió de Carnaval va muntar una Exposició de fotografies retrospectiva sota el nom de **40 ANYS DE COMPARES A LA TALAIA**, que comptà en el moment de la inauguració, el divendres 13 de febrer, amb la presència del regidor Josep M. Cañellas. Calgué veure tota la gentada que intentava identificar-se o conèixer algú en aquelles fotos de 30 o fins i tot 40 anys enrere, primets, joves, eixerits, vestits de comparses darrere la bandera. No gaire, no! Com passa el temps! S'aprofità per presentar l'opuscle dedicat als 40 anys de la nostra Comparsa.

Ja passat el Carnaval, el divendres dia 27, el conegut escriptor i polític Antoni Dalmau ens féu una conferència sobre el tema: **ELS CATARS, UNA VEU SILENCIADA**. Si bé el tema era prou conegut per molts dels que omplien la sala d'actes en haver-lo tocat el nostre president i que sabem que és el seu tema preferit, Dalmau ens explicà amb paraules planeres però no exemptes d'una gran erudició la trajectòria i vicissituds que històricament seguí aquest poble i aquesta religió que fou considerada com heretgia per l'església de Roma. La nodrida concurrència seguí amb inusitat interès la xerrada i a la sortida pogué adquirir la seva novel·la: "TERRA D'OBLIT. El vell camí dels catars", que feia temps havia presentat a la Llibreria La Mulassa. No cal dir que fou llargament aplaudit.

I començarem el març amb un reportatge de diapositives que portava el títol **D'IMPRESSIONS D'ÀFRICA**, i que anà a càrrec de la Isabel Herreros Merchante, associada nostra que féu un interessant safari fotogràfic per Kènia, Uganda i Tanzània, mostrant-nos un munt d'animals en llibertat i els costums dels nadius que es troben als parcs naturals d'aquests països. La projecció fou molt celebrada pels assistents que omplien la sala. El següent divendres fou presentat l'opuscle històric amb motiu del 40è aniversari de la Marxa Social, alhora que s'inaugurava una **EXPOSICIÓ RETROSPECTIVA DE LA MARXA SOCIAL D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ**, on poguérem revifar velles imatges i anècdotes oblidades. Ens acompanyà també amb una xerrada i projecció de diapositives sobre diferents Marxes a Catalunya en Jaume Ramon i Morros, home amb una gran vinculació amb el món excursionista com ex-president del Comitè de Marxes, membre de l'Arxiu Bibliogràfic Excursionista i ànima dels darrers Congressos de l'Excursionisme Català. Entremig d'aquest acte la Talaia aprofità per oferir una placa commemorativa d'aquests 40 anys a l'Antoni Ordovàs, iniciador d'aquesta marxa, el qual i amb una evident emoció agraïa a tothom la seva col·laboració, especialment els que començaren

aquesta prova i també amb un record per als qui ja no es troben entre nosaltres. Grans aplaudiments reblaren l'acte que finalitzà amb cava i galetes.

I el dia 20 fou presentat el reportatge **HONDURAS 97** de l'Expedició que F.C.E. va realitzar en commemoració del Centenari de l'Espeleologia Catalana. Entre prospecció per les zones selvàtiques i l'exploració de les grans cavitats, ens oferiren un magnífic audiovisual que aconseguí omplir de gom a gom la nostra sala d'actes, una sala que, darrerament, segons com, se'n està quedant petita. La sessió es perllongà amb la projecció d'un vídeo també de l'expedició que fou molt ben acollit per la concurrència.

Hem de comentar, també, una altra projecció que fora de la línia de fer-ho els divendres va tenir lloc el dimecres 25 de març, una projecció organitzada pel GEAM i que ens presentà un espectacular audiovisual a càrrec del conegut escalador madrileny **JESUS GÁLVEZ**, reconegut internacionalment per les seves escalades, sobretot en solitari, entre les quals es comptaven especialment les vies d'El Capitan a Yosemite (USA), el Naranjo de Bulnes (Astúries), el Salto del Àngel a Veneçuela, Ordesa (Aragó), i altres bulders ben coneguts en el món de l'escalada. El nombrós jovent que omplia una altra vegada la nostra sala d'actes premià amb aplaudiments l'interessant reportatge.

Tot seguit, el divendres 27, tornàvem a tenir entre nosaltres el Joan Vallès i la M. Àngels Bonet, que amb la pedagogia i facilitat d'explicar els reportatges de les seves visites que els caracteritza ens presentaven aquesta vegada: **DEL YUCATAN AL DISTRITO FEDERAL: dues visions del Mèxic actual**, fent-nos conèixer moltes de les contradiccions que es donen en aquell país alhora que ens mostraven molts dels vegetals que els han servit d'estudi. El públic —no tan nombrós com altres vegades— aplaudí aquesta interessant conferència.

I el que es faci a partir d'abril ja ho comentarem en la propera edició.

*Les
Marxes
d'Orientació
i de
Regularitat*

La 40a MARXA SOCIAL D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ

Santa Margarida i els Monjos

Aquesta quarantena edició havia aixecat bones expectatives, i el ritme d'inscripcions durant la darrera setmana ja feia preveure una bona participació. El lloc escollit —Santa Marga-

rida i els Monjos— no era tan proper com en les darreres edicions, però s'havia anunciat que es tractava d'un itinerari que trepitjava una zona d'un innegable interès arquitectònic —diver-

ses ermites romàniques— i paisatgístic, i la resposta ha estat bona: amb 146 equips participants (75 equips d'àmbit social) resulta ser la segona edició més participativa de la seva història, amb deu equips més que l'any passat.

Aquest any —15 de març—, l'itinerari s'ha concebut en cercle i amb sortida única situada a la zona d'aparcament de l'empresa de cartonatge Ondunova. El ritme de sortida esdevé un xic lent —quatre equips cada tres minuts—, però a poc a poc la munió d'excursionistes que s'ha amuntegat s'esfuma en direcció a llevant envers la propera fàbrica de ciment Uniland; l'itinerari travessa el Foix i visita l'església vella de Santa Margarida. Del frontal esculpit tornem enrere per reprendre la direcció a sol ixent entre vinyals i pinasses; sense desnivells importants, ens apropem al lloc d'Espitlles (control A). Una encertada marrada ens duu damunt un llomet boscós per contemplar una bona visió de Penafel; al cap de poca estona, arribem davant el portal romànic de l'ermita, després de donar el tomb a la fortalesa; en aquest punt s'ha instal·lat el control B, i hom ofereix l'entrepà de l'esmorzar —pa amb tomàquet i pernil— i altres complements que els marxadors agraïxen efusivament. Cal esmentar en aquest indret que molts

La sortida de la 40a Marxa per Descripció a Santa Margarida i els Monjos, davant la fàbrica Ondunova. Foto: F. Casas

Arribada al control B, davant l'ermita de Penafel. Foto: F. Casas

*La diligent intenció de col·laboradores dona cobertura d'entrepans i beguda al control d'esmorzar.
Foto: F. Casas*

El Vicenç Carbonell controlant l'arribada al control B. Foto: F. Casas

Arribada al control C, situat davant l'enrunada masia de l'Albornar. Foto: F. Casas

equips hi accedeixen per un corriol inadequat; malauradament, l'organització no hi ha previst cap control de pas. Hom s'assabenta després de les vicissituds que ha sofert l'Oriol Ventosa en haver perdut la seva parella poc abans de la fiscalització i del desassossec que s'apoderà d'ell en constatar que aquesta no era possible si no eren presents els dos membres de l'equip. Els qui ho veieren testimonien que era una acció digna d'ésser enregistrada...

Pel darrere de l'ermita, enfilem un corriol boscos davallant fins al fondal de Matarrecors, prop de la font de la Mare de Déu, emprant ara una direcció decididament aponentada. Transitem per agradables boscuries, fent via fins a l'Albornar (control C). Vora l'edificació enrunada, roman plena de vida una alzina centenària, que deixem a l'esquerra; seguint un camí planer, ens acostem als forns de calç del Miret, i poc després fem cap a la carretera de la pedrera, que seguim a la dreta durant uns dos-cents metres. Travessem la cinta transportadora de material per un pontet metàl·lic i remuntem un corriol fins a atènyer una pista que seguim en sentit ascendent. No gaire lluny, trobem el control D. Seguim la pista deixant per a un altre dia la recol·lecció de fòssils que es troben escampats en aquest paratge. Uns deu minuts més tard arribem al control E, damunt la carena, just al davant de l'enrunat maset d'en Rossell.

Circumdem a mitja alçada el turó de Sant Andreu envers el proper turó dels Alaberns (394 m), en un paratge conegut com la plana Morta. Torcem a ponent, seguint l'aspra carena do-

minada per una vegetació d'arbustos que permeten una vasta visió d'àmbit comarcal: la Casa Alta, el pic de l'Àliga, Olèrdola... Una bona estona i abastem el vèrtex geodèsic de la Senabra (371 m), on hom ha situat el control F. El sender de baixada, potser massa pronunciat, representa alguna dificultat a alguns marxadors fins a travessar el fondal de la Pallisseta, fet que ocasiona endarreriments a alguns equips. Una estona més tard, enfilem el camí de les Masuques, que ens duria al mas Pigot, però en un punt determinat el deixem per davallar fins al Bellestar (control G). Passarem entre vinyes fins a fer cap a un marge que hem de superar per travessar el torrent de les Borrelleres i un camp de terrossos sota mateix de la Senabra. Davant d'aquesta austera construcció romànica trobem el control H. El proper registre està situat a la font Sant Llorenç, bonica forada envoltada d'una vegetació esponerosa. El migrat cabal de la font impossibilita la captació, però suggereix una propera visita a l'amatent marxador. L'itinerari remunta per unes feixes fins a cal Pere Joan i el convent de Sant Domènec (control J). En pocs minuts arribem al punt de partida on es dona per acabada la marxa.

El recorregut ha estat mesurat en 17,100 km, però el trajecte no s'ha fet gens pesat, ja que no hi ha hagut cap desnivell accentuat. Entenem que l'itinerari ha complagut els marxadors, i amb això l'organització ja se sent satisfeta. S'havia anunciat que el ritme seria un xic més viu que en passades edicions, i així ho han entès els participants, donat que s'han acostat molt més als horaris previstos, a un compàs de 4,560

Travessant la cinta transportadora de la fàbrica de ciment que constituïa un pas insòlit a les nostres marxes. Foto: F. Casas

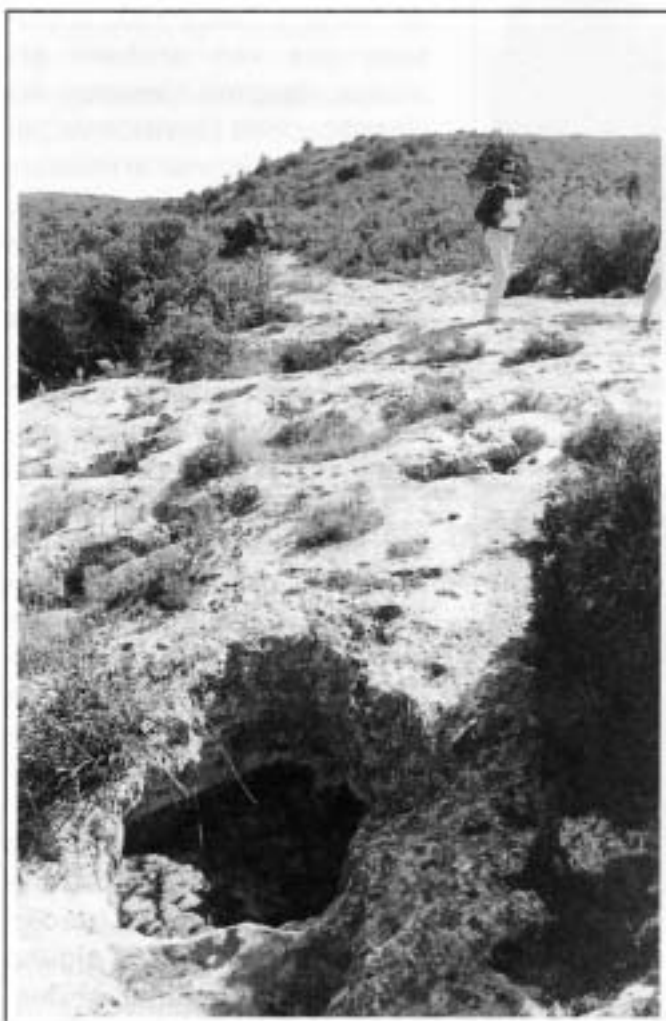
Panoràmica de la immensa queixalada al paisatge que representa la pedrera, prop del control D. Foto: J. Blanes

Damunt la carena, davant les runes de Can Rossell, hi ha el control E. Foto: F. Casas

Al vèrtex geodèsic de la Senabria, a 371 m, trobem el control F. Des d'aquesta carena es divisa tot el Penedès. Foto: F. Casas

Devallant de la carena, es troba algun rocalls amb cadoïles plenes d'aigua. Foto: F. Casas

Per baixar de la carena es va haver de passar per aquest descompost camí. Foto: F. Casas

El control H, just davant la façana de l'ermita romànica del caseriu de la Senabra. Foto: F. Casas

La mateixa ermita romànica de la Senabra vista per la part de l'absis. Foto: Josep Blanes

A la font de Sant Llorenç trobaríem el control I. Foto: F. Casas

km/hora i en un temps de 3h 45' reals i tres quarts més d'aturades.

Gairebé tota la marxa s'ha desenvolupat sense incidències, i el bon dia ens hi acompanya. Tot semblava estar controlat; bona comunicació amb el servei de transmissions, cap problema a l'hora d'esmorzar, fins i tot la recollida i la introducció de dades a l'ordinador es fa al moment; hom creu que la marxa pot concloure's segons la previsió feta, a 2/4 de dues, però vet aquí que a partir d'aquesta hora s'interromp la comunicació amb l'equip escombra, i els tres o quatre equips que manquen per arribar tampoc no apareixen. S'intenta fer més agradable l'espera —estem parlant de 300 persones— servint un refrigeri de manera escalonada a mesura que van arribant els equips; després s'emeten les classificacions provisionals per atendre i solucionar al moment les quatre o cinc reclamacions; havent recorregut tres quarts d'hora sense aparèixer cap més equip a la meta, hom decideix de comú acord procedir al repartiment de premis, ja que correm el perill que en pocs moments marxin més participants i l'acte quedi totalment deslluït. Per sort, això no és així, i la cerimònia esdevé molt reeixida. L'equip escombra arriba quan ja s'ha començat a recollir el material; queda palesa la conveniència que ha d'assumir la funció de desqualificar els equips que, per diverses raons, sobrepassin amb escreix els horaris previstos, ja que és forassenyat que l'endarreriment voluntari d'alguns equips pugui entorpir el desenvolupament harmònic i festiu de la marxa. Malgrat tot, hom

creu que caldria replantejar-se l'opció de fer el lliurament de premis en una altre dia...

En les altres qüestions organitzatives, caldria notar tot un seguit d'aspectes que es vénen repetint any rere any; cal, doncs, agrair totes les col·laboracions personals, reflectides en els crèdits, que segueixen l'article, però obviem repetir-nos un any més i ens limitem a esmentar aquells fets més remarcables. Reconeixem que el punt de sortida no era gens apropiat i la pols del trànsit rodat s'hi afegí negativament, de manera que aquesta qüestió fos encara més evident. També és cert que els cinc controls de pas que s'han establert no han representat cap dificultat, i hom creu que s'hauria de modificar l'estratègia perquè puguin tornar a despistar més de quatre... Acabada la marxa, es va fer un dinar de germanor a

l'Hostal del Penedès, amb més de cinquanta persones.

En el capítol d'agraïments, cal esmentar les facilitats rebudes per l'empresa Ondunova —servei d'electricitat i d'aparcament a la zona de sortida— i per l'Ajuntament —dues plaques i algunes publicacions—. El nostre reconeixement també a les cases comercials que donaren suport a la nostra activitat: Vielco, Ako-Electrònica, Copisteria Ramon Falcó, Relotgeria Ortiz i Intersport Olaria, i l'especial col·laboració de "La Caixa", que va patrocinar tot el material imprès.

Abans d'acabar, cal esmentar l'acte del divendres anterior a la Marxa, dia 13 de març, a la sala d'actes de la nostra entitat, destinat a commemorar la quarantena edició de la Marxa. S'inaugurà una exposició gràfi-

ca de l'història de la Marxa, que en bona part passarà a engruixir l'història de la casa; el senyor Jaume Ramon i Morros ens parlà de l'inici de l'excursionisme a Catalunya i de les marxes en particular, i l'Antoni Ordovàs va ser homenatjat com a propulsor de la Marxa en les primeres edicions, rebent una placa commemorativa de l'entitat. El president encara tingué unes paraules per recordar la memòria d'en Joan Virella, figura per sempre més lligada a l'història d'aquesta activitat. Per arrodonir l'acte es féu lliurament a tots els presents d'un relat anecdòtic i històric de la Marxa redactat pel mateix Antoni Ordovàs i el qui signa aquest article. La vesprada s'acabà amb xampany i galetes...

Antoni Sagarra i Mas
Grup de Marxes

Detall del convent de Sant Domènec, lloc on estava ubicat el control J. Foto: Blanca Forgas

40a MARXA - CLASSIFICACIÓ SOCIAL

ORDRE	DORSAL	NOM1	NOM2	ENTITAT	PUNTS
1	46	Joan Raventos	Queti Vinyals	Talaia	8
2	133	Xavier Lozada	Josep M Ravetllat	Talaia	11
3	48	Roser Muela	Josep Planas	Talaia	14
4	140	Joan Sivill	Antoni Penna	Talaia	14
5	75	Francesc Pascual	Diego López	Talaia	15
6	78	Marceli Ferrer	Margar. Paterna	Talaia	16
7	50	Ramon Aliso	Ignasi Aliso	Talaia	16
8	79	Blai Poch	Jordi Minella	Talaia	16
9	85	Pere Fernández	Agustí Poch	Talaia	17
10	60	Pere Corominas	Assumpta Baig	Talaia	17
11	119	Laly Poch	Bernat Salvado	Talaia	18
12	6	Franc. Montaner	Montse. Ferret	Talaia	21
13	108	Franc Alcaraz	Rosa Grifell	Talaia	22
14	39	Pau Corella	Josep Corella	Talaia	22
15	69	Jaume Vilamajor	Anna Llosa	Talaia	23
16	67	Pere Guinovart	Belen Sanchez	Talaia	23
17	31	Lurdes Pascual	Eduard Montané	Talaia	24
18	124	Montse. Porcar	Dolors Farreras	Talaia	24
19	52	Marga. Carbonell	Teo Sabada	Talaia	25
20	47	Dolors Martos	Susanna Aguiló	Talaia	25
21	72	Concep. Reixach	Montse. Pascual	Talaia	26
22	18	Montse. Sendras	Magda Noes	Talaia	27
23	25	Isabel Romeu	Joan Toledano	Talaia	27
24	123	Eva Planas	Sergi Colomina	Talaia	27
25	139	Maria planas	Ramon martí	Talaia	28
26	138	Totol Fabre	Toni Moya	Talaia	28
27	111	Domenec Trullàs	Alfons Trullàs	Talaia	28
28	13	Jordi Pujol	Jaume Planas	Talaia	28
29	101	Carles González	Toni Senso	Talaia	28
30	99	Ricard Sabater	Miquel Sanchez	Talaia	29
31	59	Manuel Dalmau	Jordi Burcet	Talaia	30
32	35	Xavier Bertran	Josep Bertran	Talaia	30
33	38	Joan Martí	Noemi Martí	Talaia	31
34	57	Jaume Ballús	Joan Servé	Talaia	31
35	126	Jofre Capdevila	Xavier Capdevila	Talaia	32
36	132	Salvador Pujadas	Antoni Martí	Talaia	32
37	63	Isidre Rigual	Carme Mestres	Talaia	33
38	14	Josep M. Casas	Carles Gomez	Talaia	34
39	7	Elisabet Muñoz	Marta Montoliu	Talaia	34
40	34	Ivan Perez	Nuria Camp	Talaia	35
41	44	Gemma Falco	Alba Gomez	Talaia	35
42	11	Juli Curia	Ramon Mitjans	Talaia	36
43	74	Toni Mateos	Lurdes Lopez	Talaia	36
44	76	Llarena Fuster	M. Carme Lledo	Talaia	36

45	22	Jordi Moncho	Monica Mila	Talaia	37
46	96	Isidre Marin	Josep Ametller	Talaia	37
47	143	Carles Munts	David Sánchez	Talaia	38
48	68	Casimir Massana	Neus Cuadras	Talaia	38
49	103	Maria J. Escuer	Ramon Huguet	Talaia	40
50	114	Aveli Serrano	Montse Carbonell	Talaia	40
51	134	Eloi Poch	Isidre Poch	Talaia	41
52	36	Susana Guimera	Damia Pérez	Talaia	41
53	30	Mari Collado	Vicenta Peral	Talaia	41
54	70	Angela Anguela	Manel Ribas	Talaia	41
55	49	Miquel Bernadó	Carolina Roig	Talaia	41
56	136	Marta Pujol	Laura Vidal	Talaia	43
57	80	Eulalia Carnicer	Ester	Talaia	44
58	86	Sofia Fernández	Àngels Vinyals	Talaia	44
59	146	Gemma Garcia	Sebastia Jodar	Talaia	44
60	97	Montse Segarra	Judith Figueras	Talaia	45
61	66	Eliseu Oltra	Núria Segarra	Talaia	45
62	58	Pere Masdeu	Albert Nogues	Talaia	46
63	27	Enrique Castañer	Marçal Julià	Talaia	52
64	62	Fina Fuster	Aureli Carnicer	Talaia	52
65	148	Miquel Álvarez	Angel Arroyo	Talaia	53
66	20	Montse. Marse	Ramona Vila	Talaia	53
67	8	Oriol Ventosa	Pilar Masdeu	Talaia	53
68	116	Angels Pubill	Isabel Gorges	Talaia	56
69	56	Josep M. Pujadas	Cristina Parera	Talaia	62
70	23	Olga Borralló	M. Dolors Muñoz	Talaia	65
71	21	Josep Domènech	Daniel Forgues	Talaia	67
72	41	Mario Vicente	Joan Pilas	Talaia	69
73	24	Pere Ivern	Gertru. Fontanet	Talaia	74
74	141	Marga Genestar	Josep Dalmau	Talaia	88
75	128	Carme Gonzalez	Joan Rodriguez	Talaia	desqual.

40a MARXA - CLASSIFICACIÓ EQUIPS ENTITATS FEDERADES

ORDRE	DORSAL	NOM1	NOM2	ENTITAT	TOTAL
1	54	Daniel Carull	Jordi Carull	UEC Sants	19
2	51	Gener Aymami	Elisa Tomàs	UEC Sants	19
3	152	Roger Galin	Berenguer Galin	F.E.Barna	20
4	92	Joan Domenech	Isabel Trejo	CEP	26
5	88	Jordi Sunyer	Oscar Gonzalez	UEC Sants	28
6	3	Manuel Aparici	Enric Viver	UES Sants	31
7	120	Ramon Rigol	Mabel Méndez	St.Sadurni	34
8	110	Joan Bascompte	Jordi Bascompte	UEC Sants	38
9	40	Nuria Roe	Ramon Colome	St.Sadurni	43
10	65	Maria Ulloa	Carles Moyes	CE Molins	45
11	83	Enric Santamarta	J. Castellarnau	UEC	45
12	84	Josep Rodriguez	Anton. Benavides	UEC Cornellà	47
13	89	Josep Domenech	Josep Saumell	CEP	51
14	153	Francesc Vidal	i senyora	Pedraforca	desqualificat

40a MARXA · CLASSIFICACIÓ EQUIPS INVITATS I NO ADSCRITS

ORDRE	DORSAL	NOM1	NOM2	ENTITAT	PUNTS
1	150	Ramon Gomez	Teresa Martinez	Cubelles	7
2	45	Eloi Montcada	Marta Bonilla	Vilanova	15
3	112	Jordi Massana	Lidia Barcelo	Vilanova	17
4	64	Jordi Massana	Nuria Mila	Vilanova	20
5	28	Xavier Ingles	Marc Ingles	Llorenç Penedes	23
6	94	Marti Jassenada	France. Jassenada	Bordegassos	23
7	95	Xavier Cruells	Teresa Roger	Unió	24
8	15	Màxim Serra	Anna López	Vilanova	24
9	104	Lluís Coll	Josep M. Cuadras	Els Xulius Rib.	24
10	33	Josep Jassenada	Montse Huguet	Burdegassos	25
11	32	Quim Arrufat	Benet Dalmau	Vilanova	25
12	82	Ramon Llao	Joan Isaac Llao	Vilanova	25
13	145	Cristian Ruiz	Chepi Fernández	Vilanova	26
14	1	Antonio Arrufat	Eladia Arrufat	Cunit	27
15	16	Josep Olivella	Montse. Comas	Vilanova	27
16	127	Xavier Galisteo	Marta Planas	Vilanova	28
17	4	Meritxell Bou	Mireia Zamora	Vilanova	28
18	43	Francesc Fernet	Teresa Romero	Vilanova	28
19	91	Josep Valldosera	Toni Villar	Agrup	29
20	106	Miguel Alcaraz	Oriol Ibañez	Unio	30
21	144	Jaume Ayza	Mireia Sivil	Vilanova	31
22	2	Albert Barcelo	Debora Carmona	Vilanova	31
23	10	Xavier Noes	Lurdes Salvador	Unio	31
24	121	Jordi Massana	M Josep Carbonell	Vilanova	32
25	29	Irene Llenas	Jaume Llenas	Unió	32
26	5	Joan Torrents	Marc Torrents	Agrup	32
27	125	Cristina Anson	Francesc Cusca	Vilanova	32
28	73	Llorenç Torné	Roser Vallverdú	Agrup	32
29	151	Albert Baldris	Josep Baldris	C.E.Rapita	35
30	93	Xavier Casas	Oscar Martín	Vilanova	35
31	113	David Forgas	Marta Fresno	Vilanova	36
32	37	Eva Alonso	Libert Vinyals	Vilanova	37
33	42	M. Mar Sivil	Gemma Rosell	Vilanova	38
34	87	Montserrat Muñoz	Albert Sanchez	Vilanova	38
35	118	Esteve Albiol	M.Neus Oltra	Vilanova	39
36	53	Josep Barrera	Anna Escrigas	Vilanova	40
37	55	Jaume Gavalda	Roser Baig	Ribas	43
38	142	Paco Escribano	Nuria Valls	Unio	45
39	109	Christ.Jachobs	Mònica Marsé	Barcelona	45
40	102	Enric Martinez	Joaquim Tonda	Burdegassos	45
41	100	Francesc Medina	Jordi Medina	Vilanova	45
42	90	Marta Soler	Blanca Figueras	Vilanova	45
43	81	MiquelA. Ibañez	Andreu Ibañez	Unió	45
44	77	Pau Jassenada	Montse Massana	Burdegassos	46
45	17	Manuel Mateos	Manuel Mateos	Vilanova	46
46	130	Judith Catala	CarleGarciapons	Vilanova	53
47	12	Alba Llosa	Daniel Seglers	Vilanova	54
48	122	Arcadi Pejuan	Gisela Vockenrot	Vilanova	61
49	105	Angela Vazquez	Lurdes Ruiz	Vilanova	65
50	131	Oriol Puig	Anna Puig	Vilanova	69
51	137	Xavier Chacón	Raquel Romero	Vilanova	71
52	115	Susanna Bravo	Raquel Moreno	Vilanova	88
53	129	Alfredo Félix	Evelia Casado	Vilanova	90
54	71	Jordi Casas	Francesc Casas	Prensa	desqualificat
55	19	Guillem Albà	Laila Escribano	Unió	desqualificat
56	147	Antoni Marquez	Josep R. Fons	Unió	desqualificat
57	107	Guillem Zumel	Blanca Masdeu	Vilanova	desqualificat
58	26	Tomas Rodero	Leng Reisenen	Vilanova	desqualificat

SITUACIÓ I COMPOSICIÓ DELS CONTROLS

CONTROL	SITUACIÓ	COMPONENTS
SORTIDA	Fàbrica Ondunova	A. Sagarra, V. Castro, S. Butí i M. C. Barceló
PAS 1	Església vella Sta. Margarida	E. Butí, P. Mañé, N. Mañé
PAS 2	Bosc abans d'Espitlles	T. Moya
CONTROL A	Espitlles	C. Soler, P. Porras, M. Grifols i C. Albalat
CONTROL B	Ermita de Penafel	R. López, Delfina, Vicenç, Rosa, Torras, Paqui, E. Perera i Teresa
PAS 3	Corriol drecera a l'Albornar	J. Forgas
CONTROL C	L'Albornar	Sanchez, Petri, P. Artigas i J. Vidal
CONTROL D	Mitja pujada pista pedrera	M. Montoliu, P. Albet, R. Falcó i R. Gomez
CONTROL E	Maset del Rossell	M. Massó, J. Elias, R. Grifoll, J. Solé, R. Serra i P. Campamà
CONTROL F	Cota 358 (llibre registre)	M. Vidal, M. Simon, J. M. Also, D. Lacasa i A. Montaner
PAS 4	Drecera rocallis Bellestar	M. Pàmies
CONTROL G	Bellestar	A. Ordovàs, M. Miquel, T. Fusté i M. C. Escuer
CONTROL H	La Senabra	L. Daviu, J. Santacana i X. Salleras
CONTROL I	Font de Sant Llorenç	A. Usieto, M. Aragonès, H. Sagarra i J. A. Garcia
PAS 5	Sortint cruïlla Senabra	J. M. Mestres i sra.
CONTROL J	Sant Ramon de Penyafort	O. Forgas, R. Farriol, R. Forgas i S. Forgas
ARRIBADA	Fàbrica Ondunova	A. Sagarra, V. Castro, S. Butí i M. C. Barceló

Equip encarregat d'obrir marxa: J. Blanes, B. Forgas, V. Florenciano, N. Solé, J. Carbonell, P. Meléndez, Sara i Ramon Forgas

Equip escombra: J. Ferrer, J. Mañé i P. Bertran

Equip informàtic: R. Casas i N. Salvadó

Sistema megafonia: H. Sagarra, M. Massana i J. Blanes

Itinerari: L. Daviu, T. Sagarra i J. Ferrer

Descripció itinerari: B. Forgas

Relat complementari: V. Carbonell

Mapa: T. Sagarra

Repartiment controls: J. Ferrer

Horaris: T. Sagarra

Trofeus: T. Sagarra, M. Vidal i J. Ferrer

Material divers: P. Bertran

EL PERQUÈ DE LES CREUS DE TERME - 1

El hobby d'aquest hivern (31)

La creu, com el peix i com la clau, és el símbol de la redempció de l'home. Al món rural, molt més que a la ciutat, el senyal de la creu ha presidit la

vida de l'home. Amb el signe de la creu, entre d'altres coses, hom beneeix el terme i encara avui, amb el ganivet, es fa la creu damunt el pa abans de llescar-lo.

Moltes més coses de sentit espiritual hi havia d'haver en la vida rural que originessin aquesta pràctica de les construccions de les creus de terme. El senyal de la creu era present en aixecar-se i en anar a dormir. La creu també era present en el capçal del llit o a la porta de la casa, que moltes vegades era feta amb fulles del palmó que havia estat beneït el diumenge de Rams.

Des del segle XI, la creu més o menys monumental va unida a les promulgacions de la pau i la treva de Déu, situada al peu del camí o a les cruïlles, o al límit d'un terme, per a protegir els béns i les persones viants i els perseguits que es refugiaren al seu redós, acollint-se al dret eclesiàstic d'asil.

DE QUINA MANERA CATALOGAREM LES CREUS DE TERME?

Només he començat el "hobby" i ja les he anomenades de dues maneres: creus de terme i creus monumentals, i la llista no s'acaba pas aquí, ja que hi podem afegir: creus de camí, creus al vent, creus de poble, creu-pedró i també hom les anomena creus de pedra.

Albert Bastardes i Parera, autor del llibre *Les Creus al Vent*, defensa aquest nom amb els següents arguments. Totes aquestes creus, ben diferents de les d'altar o de les processionals,

Creu coberta a Puigcerdà. Foto: Jordi Minella

que surten poques vegades del temple, es trobaven i es troben ben airejades, per places, camins, encreuaments de camins o colls de muntanya. No és pas, doncs, un caprici; les creus han estat i estan ben ventejades, a totes les inclemències atmosfèriques i humanes. I es lamenta de quantes se n'endugué la gran ventada del 1936!

Nosaltres, però, creiem encertar si les anomenem creus de terme, acceptant que la seva ubicació no és solament on fineix el poble i comença el descampat, sinó que se'n troben moltes al cim dels turons i muntanyes, com per exemple la creu vilanovina de sant Gregori. Ara, d'altres creus es troben situades en carrers o en places dins de les ciutats, presidint la vida de l'home.

La denominació de creus de pedra tampoc no es pot dir que surti del seu context, encara que no sempre ho hagin estat, de pedra, ja que en un principi les felen de fusta (a hores d'ara, de l'arbre de la creu se'n diu "FUST"), però el temps i els llamps les feia malbé molt més. Llavors amb el pas dels segles van ésser substituïdes per les que avui coneixem. D'altra banda, actualment se'n poden trobar algunes combinades de pedra i ferro i d'altres que són totalment de ferro.

QUAN APAREGUEREN LES CREUS DE PEDRA?

De fet, no se sap exactament, potser als segles XII o XIII, però difícilment cap de les que tenim conservades pot ésser atribuïda a aquests segles, en-

cara que algunes puguin semblar antigues. El fet que hom hagi tingut la tendència a reproduir models anteriors pot fer que moltes creus siguin més modernes del que el seu 'estil' faria sospitar.

Ara, va bé de comentar el que vaig presenciar aquest estiu passat en un poblet de la conca del riu Corb, a la comar-

Aquell senyor era odontòleg i amb les moles de polir les dents estava tornejant les pedres igual com havia estat la creu original de feia 10 segles. Aquella creu quedava tan ben feta com l'original que hi hagué en un altre temps, i l'únic que la diferenciava serà el color de pedra acabada de treballar. Segurament que ara ja deu estar col·locada; si hi passeu en un GR o doneu un

tomb per aquelles terres de l'interior de Catalunya, com a mínim la podreu veure.

L'estudi d'aquestes creus, doncs, a cop d'ull no és cosa fàcil. És el món de la plenitud del gòtic, el dels segles XIV i XV, el que ens proporciona ja moltes notícies i alguns exemples de creus excel·lents i de gran qualitat artística en el país català.

Hem vist també que, conscientment o no, hom tractava d'adaptar les noves creus als gustos artístics de cada època. No era que calgués refer sempre les obres malmeses, i així en trobem d'altres estils, com són, renaixentistes, barroques, modernistes i, per últim, les contemporànies. Entre aquestes hi ha les de Sant Pau d'Ordal i el calvari de Torrelló, de l'arquitecte

Josep M. Pericas, que daten de l'any 1913, construïdes dalt d'un turó on n'hi havia hagut tres de ferro.

Fins fa poc, l'última creu de nova implantació de què tenia constància és la creu monumental de Pedralbes, feta l'any 1945, que demostrava que aquesta tradició no s'havia pas perdut del tot. Capítol a part, si parlem de

*Creu-pedró a Llíuc (Mallorca), l'any 1928.
Foto: del llibre Les Creus al Vent, d'Albert Bastardes*

ca de les Garrigues. Vaig anar al poble de Sant Martí de Maldà cercant un home, els "hobbis" del qual ens havien indicat que eren dignes de veure. En arribar davant de casa seva el vam trobar al carrer treballant, millor dit, tornejant unes pedres, ja que estava reproduint una antiga creu de terme que l'ajuntament volia tornar a tenir al poble.

reposicions, no s'han acabat, ja que com he citat abans referent a la de Sant Martí de Maldà, o també la que es va plantar a l'entrada del poble de Vallfogona de Riucorb, el passat dia 10 de juliol, dia de Sant Cristòfol, en un lloc força visible, al peu de la carretera venint de Guimerà i passant pel Molí de la Cadena.

LES CREUS DE TERME I LA TOPONÍMIA CATALANA

Tal com he apuntat abans, al llarg dels anys moltes creus han estat absorbides per l'expansió de les viles. Creus erigides en descampats o prop d'unes cases o masies s'anaren trobant dins d'un barri o d'un raval. Mireu si no: el barri de la Creu Alta, a Sabadell; el barri i el carrer de la Creu Coberta, a Sants; el Raval de la Creu, a Tortosa; la Creu de Serra, al Gironès; la Creueta, també al Gironès; la Creu de Codines, a Osona, i La Creu de Salom, al Tarragonès, en són una bona mostra.

Alguns pobles, davant la incertesa d'on col·locar-les, les plantaren dins el fossar. Al cementiri de Vic hi portaren la que hi havia a la sortida cap al poble de Roda; al cementiri de la Guàrdia de Noguera hi portaren la que hi havia a la plaça Soldevila, i la creu de terme de Sant Andreu de Palomar (barri de Sant Andreu de Barcelona) també va ser traslladada al seu fossar.

LA CREU-PEDRÓ I LA FESTA DE LA SANTA CREU

Aquestes construccions varien una mica en la seva forma, el fust és més gruixut i a sota la creu hi ha una capelleta amb una imatge a manera d'oratori.

El dia 3 de maig, Festa de la Santa Creu, ens diu Aureli

mateix dia, a Barcelona, té lloc la benedicció del terme, des del peu de la gran creu de pedra que s'aixeca al terrat de la catedral i que té lloc a les vuit del matí en una cerimònia pública."

PROLIFERACIÓ DE CREUS ALS POBLES I CIUTATS CATALANS

No costa gaire creure que Barcelona capital tingués més creus de terme que cap altra localitat de Catalunya; la seva extensió i l'agrupació de municipis que la formen hi contribuïen en gran manera. Així doncs, fins a començament de la guerra civil, que és quan disposa de dades Albert Bastardes, a Barcelona hi havia 24 creus. També a les comarques barcelonines hi havia una gran proliferació de creus i els pobles que més en tenien eren: Manresa, amb 9 creus —era el que més—; el santuari de Montserrat, amb 6; Castellterçol, al Vallès, en tenia 5; Vilanova, 5, comptant la que hi ha a la Masia Nova; Serrateix, al Berguedà, 5; Casserres, 4; Sant Cugat del Val-

lès, 4; Terrassa, 4; Vespella de la Plana, a Osona, 4; Vilafranca del Penedès, 4; Sant Martí Sarroca, 3; Sant Sadurní d'Anoia, 3; Viver, al Berguedà, 3, i Sitges, també 3.

A les comarques de Tarragona també en tenien Déu n'hi do. El poble de Montblanc en

Creu de pedra de Turana, l'any 1931. Ara, amb l'embassament, no queda ni creu ni poble. Foto: del llibre *Les Creus al Vent*, d'Albert Bastardes

Capmany en el seu llibre *Calendari de llegendes, costums i festes tradicionals catalanes* que "en aquest dia és feta la benedicció del terme... En alguns pobles la benedicció es fa des del campanar i es fa als quatre vents, això és, a tramuntana, llevant, migjorn i ponent. Aquest

Creu de l'antic fossar de l'església de Santa Maria del Pi, l'any 1916.
Foto: del llibre *Les Creus al Vent*, d'Albert Bastardes

Creu de pedra de Miralcamp, l'any 1922.
Foto: del llibre *Les Creus al Vent*, d'Albert Bastardes

comptabilitzava 6, les Borges Blanques, Falset i Corbera d'Ebre en tenien 4, i Prades, Reus, Valls, Cambrils, Santa Coloma de Queralt i la Selva del Camp en comptaven 3; Tarragona capital només en tenia 2.

Les comarques de Lleida també en tenien a manta, començant per aquesta ciutat, que tenia 9 creus, i continuant pel Santuari del Miracle amb 8, Guimerà amb 7, Sant Martí de Maldà, 5, i Solsona, Tàrraga, Verdú, Torre Serona, al Segrià, i Castellvell de Solsona amb 4 cada poble, i altres pobles que en tenien 3.

I seguint per Girona, que no les tenia tan concentrades, llevat de la capital on n'hi havia 6 i al Santuari de Núria on n'hi havia 4.

Afegiré que a Andorra n'hi havia 4, a la parròquia de Meritxell. També al País Valencià i a ses Illes Balears es podien trobar alguns pobles que en tenien més d'una.

I, finalment, cal dir que hi havia tants i tants pobles d'arreu de Catalunya que també tenien la seva creu més o menys antiga, més o menys treballada, però per a ells era la seva creu, i ara molts no la tenen.

Voldria afegir que algunes d'aquestes creus no s'han perdut per a tothom, ja que n'hi ha algunes que han anat a parar a algun museu o col·lecció particular, com ara les que hi ha al museu del Cau Ferrat de la veïna vila de Sitges, i també podria haver-n'hi alguna més de les que diu el llibre, ja que de

Vilanova només en fa constar dues, quan tots n'hem vist d'escampades pel terme i obertes als quatre vents, com a mínim quatre.

Joan Lluís Sivill i Vergés

Bibliografia:

Maria Rosa Ayats i Perpinyà,
Butlletí de l'Aula D. Universitària Gent Gran, 1996.

Albert Bastardes i Parera,
Les Creus al Vent,
Barcelona 1983.

Ricard Vives i Sabaté,
Col·lecció Les Quatre Creus de Terme de Vilanova, 1972.

Secció
d'esquí

Esquí a l'estació més alta dels Pirineus **BOÍ-TAÜLL**

Plenament dins l'Alta Ribagorça, l'estació d'esquí de Boí-Taüll —amb l'afegit de Resort, donat segurament pels seus promotors— eleva els seus remuntadors just fins la carena que fa

de partió administrativa amb el Pallars Jussà. Està situada a la capçalera d'una vall, les aigües de la qual formaran el riu de Muleres —segons el mapa Comarcal de Catalunya— i anomenat tam-

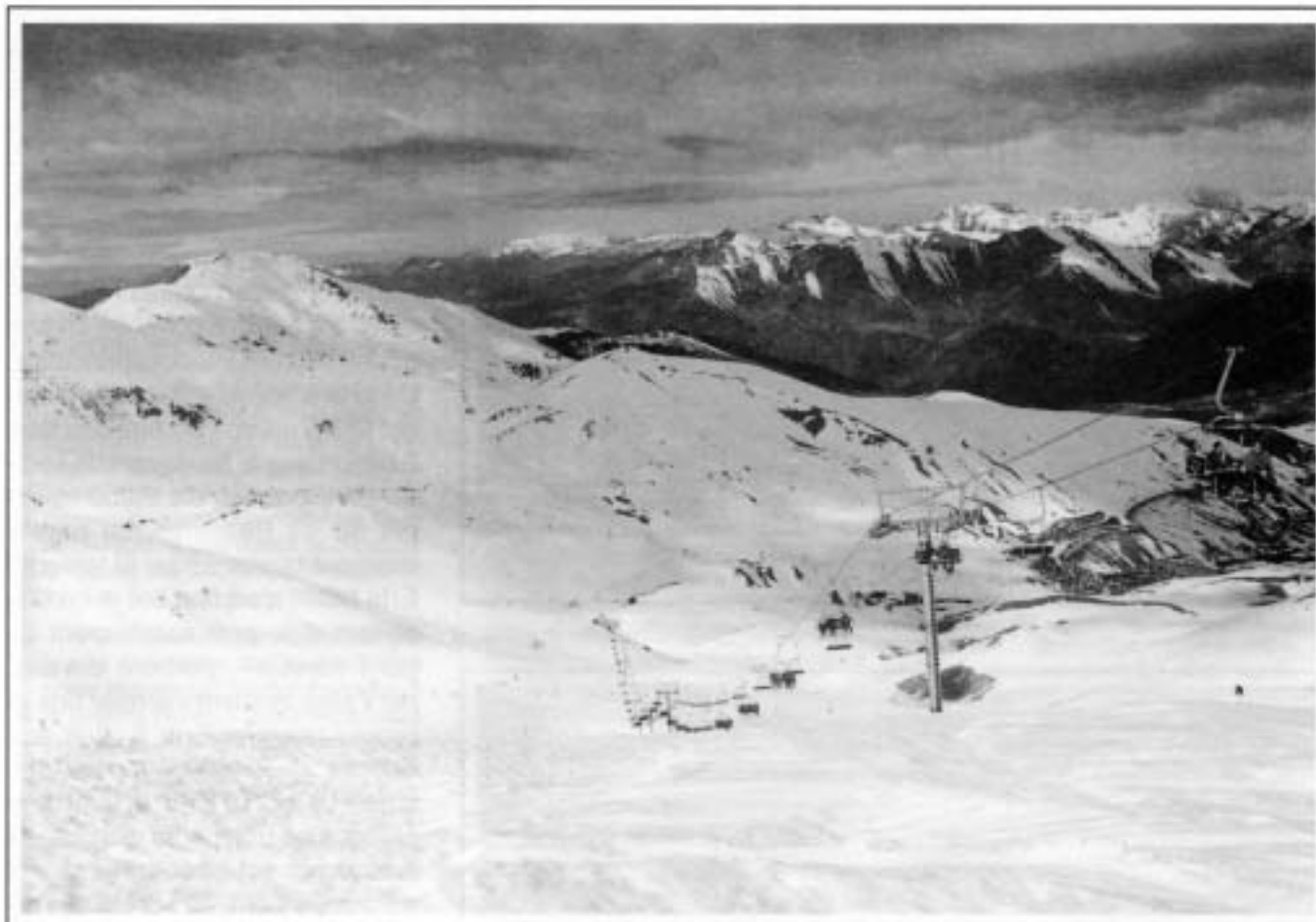
bé riu del Ginebrell, segons la guia del CEC, Pallars-Aran, que s'afegirà, amb altres riuets veïns —ja a la Vall de Boí— al riu Noguera de Tor, el qual recull les aigües que li envien des dels Besiberis, Tumeneia i la zona lacustre de Travessani, i retingudes temporalment a la presa i estany de Cavallers.

Haurem arribat aquí dalt, tot esquivant Lleida, i situant-nos a la N-230 que porta la direcció de la Vall d'Aran, i endinsant-nos una estona per Alfarràs, dins l'Aragó administratiu, superant Benabarri, fins vorejar el pantà d'Escales i travessar el Pont de Suert, per desviar-nos tot seguit per la carretera comarcal L-500 que acompanya la Noguera de Tor i arriba just sota un cim de tres mil metres, la Punta Alta, i fins al peu de la presa de Cavallers. Deixarem darrera Llesp, Cardet i Barruera, i davant Erill-la-Vall. S'ha de remuntar cap a Boí i cap a Taüll, per seguir enfilant-nos amb els vehicles, deixant enrera Sant Climent, llocs on no cal dir que, si voleu, podeu gaudir, aturant-vos una estona, del millor art romànic del nostre país. Més amunt encara trobarem la nova urbanització de Resort, amb tota classe de serveis d'hostaleria, restauració i altres serveis i complements, evidentment promoguda per l'estació d'esquí propera. Ens acull un ampli aparcament al pla de les Vaques i, al costat seu, l'edifici que acull tots els serveis propis de l'estació, presidida per una amplíssima terrassa per descansar i bronzejar-se, si fa sol.

Després de deixar aparcats l'autocar que ha organitzat la Secció d'Esquí, i haver-nos equipat

Telecadira de Muleres, davant del solàrium, que puja al pla de les Bassetes. Foto: Blanes

Telecadira cap al coll de Riles (2.540 m). Al fons, d'esquerra a dreta, el massís de la Maladeta i la zona de la Punta Senyalada, els Besiberis i el Comaloforno. Foto: Blanes

El pla de les Bassetes, des d'on surt el telesquí Erta II. Al seu costat es veu la pista dels Campionats d'Espanya de "snowboard". Foto: Blanes

Descansant al solàrium que hi ha al davant de l'edifici principal. Foto: Josep Blanes

El coll de Roies i el Cerbi de Durro des de dalt del Puig Falcó (2.751 m). Foto: Josep Blanes

La M. Josep i el Jordi al coll de Roies. Foto: Josep Blanes

convenientment per practicar el nostre esport favorit, ens dirigim a recórrer les 37 pistes, que garanteixen aquest paradís de l'esquí. Ens ofereixen un bon assortiment: 8 pistes negres, 17 de vermelles, 13 de blaves i 9 de verdes, o sigui, que tenim per escollir la dificultat segons el nostre nivell d'esquí. Però anem a conèixer on ens porten els remuntadors principals. Un telecadira de 4 places, anomenat Mulleres, ens portarà des dels 2.025 m que hi ha davant de l'edifici principal fins als 2.250 m del pla de les Bassetes, on paral·lelament també arriba el telesquí Erta I. Des d'aquest lloc —on disposem d'un petit establiment de bar i serveis— podrem davallar per l'altre vessant i arribar fins al proper telesquí Erta II, que ens deixarà als 2.465 m, a poca distància del port d'Erta, el qual desemboca en una petita vall que mil metres per sota trobarà el poblet del mateix nom. A la dreta de l'arribada, ens queda el pic Cerbi de Durro, de 2.630 m. Però la majoria opten per deixar de banda aquest telesquí i baixar per una pista fàcil fins als dos telecadires que parteixen del pla de la Carlina. L'un, de dues places, puja fins al Pas de Llevata, a 2.420 m, i si saltéssim a l'altre cantó del coll, baixariem per una llarga vall que va des del Cap de Llevata, i d'on arrenca el riu Manyanet, el qual arriba fins a Xerralló, a la carretera que va de Pont de Suert a la Pobla de Segur. Les pistes estan prou bé, però igualment que les anteriors no són llargues i si la visibilitat és bona i la neu és excel·lent, en un tres i no res tornem a ser al pla de la Carlina per canviar de telecadira, aquest al costat d'un altre refugi amb bar i serveis. Un remuntador de 4 places ens pujarà fins al coll de Roies, a 2.540 m, des d'on podrem dividir una extensa panoràmica de cims nevats. Des del replà d'aquest coll, ens queda a l'altra banda la mateixa vall que us hem explicat anteriorment i que discorre paral·lela a una certa distància de la Vall Fosca.

Telecadira de Múleres al pla de les Bassetes. Foto: Josep Blanes

Actualment, aquesta estació fa gala de ser la que posseeix el remuntador situat a més alçada de tots els Pirineus, que s'ha inaugurat no fa gaire: un telecadira de 2 places que des del coll de Roies puja fins al cim del Puig Falcó, de 2.751 m, elevació on un mapa comarcal de l'Institut Cartogràfic de Catalunya situa el que porta per nom Cap de les Raspes Roies amb una alçada de 2.729 m, mentre que la informació gràfica de l'estació —igual que la guia del CEC Pallars-Aran— assenyala que el nom és l'esmentat Puig Falcó.

No sols hem provat aquesta diferència toponímica, puix a la mateixa carena, el Tuc del Moró, la Passada de Moró, el Castellet del Moró i per on discorre un dels itineraris —fora pistes— d'esquí de muntanya de 6 km que baixa pel GR-11-20 fins a Sant Quirze de Taüll, en el mapa de l'ICC porta la variació de Moror. Vés a saber qui té raó etimològicament.

Però recordem que ens hem enlairat fins als 2.751 m del Puig

Falcó, amb un panorama encara més superior que l'anterior, fins i tot a la llunyania identifiquem els cims dels Besiberris, Comaloformo, la Punta Senyalada, i més enllà el massís de la Maladeta; a l'altre costat podem entreveure entremig d'alguns núvols la Punta Alta i altres cims que tanquen el Parc Nacional d'Aigües Tortes.

Però el vent i el fred ens foragiten d'allí dalt i podem escollir la baixada per una llarga pista vermella que passa pel coll Birrós i baixa fins a l'aparcament pel recorregut més llarg de tota l'estació, amb 4.150 m de longitud, o per un parell de pistes negres poc freqüentades que fan cap al mateix lloc, si bé la solució més habitual és tornar per la pista paral·lela al telecadira i des del coll de Roies escollir entre les vermelles de sota el Muntanyó i la Bassada o la negra de la Falconera que arriba al pla de la Cortina.

Si volem tastar altres pistes, podem baixar fins al Pla de les Vaques i davant de la zona de

l'edifici principal, cap al costat dret, surt un telesquí que fa cap al pic de la Pala Ginebrell, als 2.310 m, d'on baixen tres pistes blaves i dues de vermelles que amb recorreguts variats tornen al punt de partida.

Set telesquis curts de debutants amb pistes de categoria fàcil completen l'equipament d'aquest centre d'esquí, que sense cap mena de dubte és un dels que té més futur, puix l'abundant nivositat de la zona i les possibilitats d'expansió a altres valls contigües així ho pronostiquen. Un detall és que en tota la zona d'esquí no hi ha ni un sol arbre.

Per dues vegades enguany, la nostra Secció d'Esquí ha portat els afeccionats d'aquest esport a Boí-Taüll i n'han quedat plenament satisfets. Esperem que en properes temporades puguem gaudir de nou d'aquest indret pirineic i, també, de la bona neu i el bon esquí.

Josep Blanes

OBRES D'ART A LA TALAIA

Ricard Vives i Sabaté

Ricard Vives i Sabaté fou un artista que realitzà una extraordinària producció de gravats, bàsicament a partir de la tècnica de xilografia, dels quals els goigs són els més nombrosos.

L'artista realitzà dos goigs que tenen una estreta relació amb la nostra entitat.

Un, es tracta del goig de la Mare de Déu de Lourdes, l'edició del qual fou patrocinada per la Secció de Cultura, l'any 1971. De la sèrie de goigs de l'autor, aquest porta el núm. 623 i encara en resten molts exemplars a la biblioteca de l'Agrupació.

L'altre goig està dedicat a Sant Bernat de Menthon; segons consta al goig "imatge col·locada al Centre Excursionista Talaia", i data del 1956.

En la justificació d'aquest últim goig, hi diu que l'artista, a part de la sèrie popu-

lar, en va fer quatre exemplars singularitzats amb les lletres A, B, C i D, amb cartolina de fil guarro, pintats i signats.

L'exemplar que porta la lletra A és el que l'artista va dedicar a la Talaia. Aquest goig té unes mides de 31'5 x 21'5 cm i porta el número 120 dels publicats per Vives i Sabaté.

També a l'Entitat, emmarcada de la mateixa manera que l'anterior, tenim una altra obra de Vives i Sabaté. És una làmina denominada "Tríptico histórico de Villanueva y Geltrú". El text i les xilografies són d'en Vives i tracta de fets històrics relacionats amb la ciutat. A més de la il·lustració dels tres fets, també hi ha representats diferents escuts d'armes i signes. L'exemplar de la Talaia porta el núm. 120 d'una edició de 250 exemplars. Està imprès

per Tobella, de Barcelona, l'any 1946. Les mides són de 48 x 68 cm.

Ricard Vives i Sabaté (1907-1996), natural de les Borges Blanques, vingué als dotze anys a Vilanova i la Geltrú, ciutat on treballà i estampà la major part de la seva obra gràfica.

Hem dit que els goigs foren la principal tasca artística d'en Vives i Sabaté; els primers goigs daten de l'any 1947, i d'aquest any fins al 1985, en què donà per acabada la seva producció, va fer un total de 1.256 goigs.

En molts goigs introduï text escrit sobre la vida del personatge o sobre fets històrics referents a la ubicació de la imatge.

La major part de goigs són en català, però també en publicà en castellà, llatí, francès i fins i tot en xinès.

Josep M. Also

GOIGS A LLAOR DE SANT BERNAT DE MENTHON

ARDIACA D'AOSTA I
EXCELS PATRO DELS
EXCURSIONISTES; LA
IMATGE DEL QUAL
ES VEU COL·LOCADA

AL CENTRE EXCURSIONISTA - ATALAYA -
DE VILANOVA. EL DIA
15 DE JUNY, ES CELEBRA LA SEVA FESTA

Puix sou preclar advocat
i font de cèlics favors,
regnau sempre en nostres cors,
Oh benvolgut Sant Bernat.

A Menthon obriu els ulls
que cercaràn, sempre, el Cel;
car del món i sos esculls
fugiu sempre amb viu anhel.
A Déu van vostres amors,
per la Creu de Crist, guiat.

Amb vostra parla excel·lent
fins els cors més durs guanyeu;
i cercant salvar la gent,
l'or i els plaers rebutjeu.
Bella donzella i tresors,
sincer, heu despreciat.

Amb tristor sabeu que als cims
dels Alps, viuen molts pagans,
que són duts pels mals camins
pels més satànics mitjans.
Sense tèmer llurs furors,
hi marxeu, en fe, abrandat.

Gran miracle heu fet allí,
car per poder del ver Déu,
del fals ídol, el destí,
amb vostra estola abateu.
Vostre rostre entre fulgors
divins, tots han admirat.

Per salvar els qui perduts
en la neu, senten finir
llurs forces bo i abatuts...

aixequen un Monegir.
Cans fidels porten socors,
sortint del Gran Sant Bernat.

Un altre refugi féu
i així es veu, mercès a Vós,
com fins avui empareu
el caminant angoixós.
Per això vostres llaors
cantem sempre de bon grat.

Sentint que estàveu ja prop
del vostre dia darrer,
vers Roma marxeu de cop,
amb afany, tot volenter.
A Novara, vostre esforç
per la mort resta acabat.

Cingles, congestes i afraus,
vostres devots han vençut,
puix llurs cors s'han sentit braus,
a l'invocar vostre ajut.
Mil excursionistes, flors
i precés us han presentat.

Dels fidels vilanovins
siau guia amb sant amor,
guiant-los pels bons camins,
car us pregunten amb fervor.
Implorant vostres favors
l'ATALAYA us ha exultat.

Puix sou preclar advocat
i font de cèlics favors,
regnau sempre en nostres cors,
Oh benvolgut Sant Bernat.

V. Ora pro nobis, Beate Bernarde.

OREMUS: Ecclésiám tuam, Deus, in Beati Bernardi confessoris tui deprecatione votiva latíficeet, ut spiritalibus semper muniatur auxiliis, et gaudiis perfrui mereatur æternis. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Text per M. Marquès i Leira.

Música per A. Alsina i Moli.

Xilografies per R. Vives i Sabaté.

Amb les degudes llicències.

Any MCMLVI.

Exemplar A. benicet, al Centre
Excursionista ATALAYA de Vilanova

Als bons amics de l'ATALAYA vilanovina.

MONTBLANCH

*Adéu, muntanyes que al cel alceu les testes
com gegants petris, batuts sempre pel vent;
fornals dels llamps i bressols de les congesles,
on la mà eterna s'hi mostra omnipotent.*

*Els vostres peus encatifen les ginestes
mentre a les cimes-graons del firmament-
amb por escolto els clams de les tempestes
que amb fereïts udols passen eternalment.*

*Adéu muntanyes per última vegada!
Mon cor us mira sadollat de tristor,
car sóc ja feble, tement vostra alenada.*

*Ara sols cerco la llar i sa escalfor...
Ob blanca serra, jamai per jo oblidada;
amb gaudi i pena, et recorda el meu cor!*

Manuel Marquès i Leira

R. VIVES SABATÉ

ESTAMPADOR

Aquests GOIGS foren estampats a mà per R. Vives Sabaté a son obrador de Vilanova i la Geltrú, Rambla de José Antonio 18.

JUSTIFICACIO

4 exemplars en cartolina de fil Guarro, pintats i signats, marcats: A, B, C i D.

90 exemplars en paper Castillo de la casa Guarro, pintats, signats i numerats.

100 exemplars en paper Offset L. P. C., orla color vermell, signats, numerats i sense pintar.

550 exemplars en paper satinat, sense pintar.

En la sèrie general de goigs publicats per l'autor, aquests porten el número 120.

*Exemplar A.
Dedicat al Centre Excursionista
«Atalaya» de Vilanova
R. Vives*

Introducció a l'espeleologia II ELS NUSOS

Els nusos ens permeten utilitzar les cordes a la nostra conveniència, és per això una condició indispensable conèixer diferents tipus de nusos que en qualsevol moment ens solucionin els problemes, o ens permetin utilitzar-los amb seguretat.

Cada nus té la seva utilitat i es un esglaó imprescindible per a les tècniques de progressió i seguretat en el món de la muntanya.

Pensem que en la pràctica d'escalada, espeleologia, barrancs, alta muntanya i moltes activitats, depenem de la corda, però sense nusos no l'aprofitariem.

Les regles bàsiques d'un nus són:

1. Que sigui fàcil de fer i de desfer (fins i tot amb la corda mullada).
2. Que escanyi poc la corda, o sia, que "mengi" poca resistència a la corda.
3. Que sigui segur.

Tenint en compte que el nus és part de la nostra seguretat, s'ha de conèixer perfectament on s'ha de ficar i com s'ha de fer; si no ho sabem o no n'estem segurs, és millor no fer-lo; òbviament vol dir que hem de practicar l'execució de varis tipus de nusos.

Els nusos poden ser:

1. De tancament o seguretat (vuit, nou, as de guia, etc.).
2. Corredissos (corbata, dinàmic, ballestpinca, papallona, etc.).
3. Per unir cordes (nus pla, pescador, marga-rida, etc.).

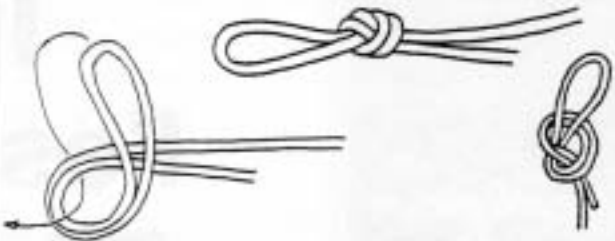
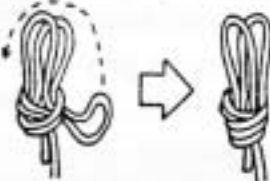
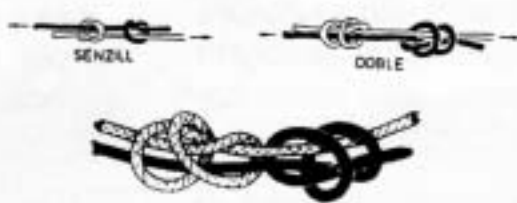
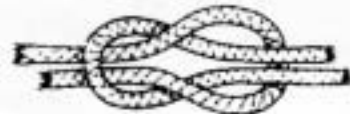
Els noms dels nusos depenen de la zona, però estan bastant estandarditzats, i com que els mestres dels nusos són els pescadors, la seva denominació està molt estesa arreu del món, malgrat això, els noms que donaré tot seguit els coneixem en el nostre col·lectiu espeleològic i són perfectament vàlids, a pesar d'això no discutirem qualsevol nomenclatura.

Malgrat que no és un article de tècniques de progressió, recordarem que una corda que "comenci", o sia, que sigui al començament d'un pou important el nus a fer, ha de ser doble, o sigui, amb dos ancoratges diferents, i a més ha de venir des d'un accés fàcil.

A continuació, descriurem l'execució dels diferents nusos i la seva aplicació general, i a més, en els que coneixem, la seva resistència residual (RR).

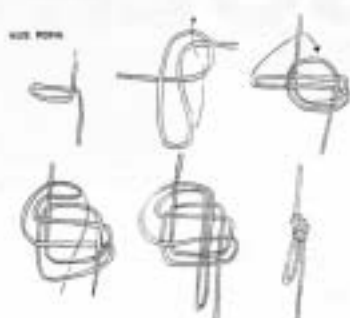
La quantitat de possibilitats de nusos a fer ens obliga a no representar-los tots, però aquests són els més usuals que s'utilitzen en la nostra activitat. Si els coneixem i els sabem fer, ens poden ajudar força a sortir de moltes situacions; la millor manera de saber-los fer és practicant, i és per això que convé fer-los periòdicament, per no oblidar-nos-en.

Salvador Belchi
Grup Espeleològic
Talaia

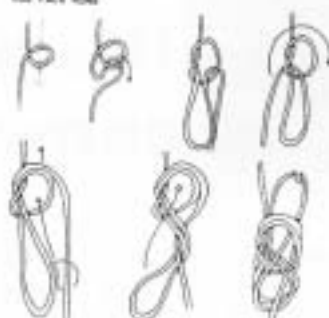
NUS DE GASSA o SIMPLE - RR = 50 % A pesar de ser un nus fàcil de fer és molt difícil de desfer, sobretot a corda mullada.	
NUS DE VUIT - RR = 61-65 % És probablement el més utilitzat, i es imprescindible saber fer-lo, perquè a partir del vuit surten moltes variants; serveix per unir cordes i per fer fraccionaments (a l'article de progressió parlarem de què són); és fàcil de fer i de desfer, escanya poc la corda i té un RR acceptable.	
NUS DE NOU - RR = 70-74 % S'utilitza en ancoratges principals i és d'ús obligat en cordes de 9 mm. Surt a partir del vuit i és dels més resistents dels aquí exposats.	
NUS DE VUIT DOBLE o "Y" - RR = 70 % aprox. S'utilitza en ancoratges principals i surt a partir del vuit. És més segur perquè depèn de dos ancoratges. Ha de respectar-se la seva execució perquè treballa bé fins a l'angle de 120°.	
AS DE GUIA - RR = 55-60 % A pesar de ser un nus fiable, tendeix a quedar en desús perquè és fàcil de provocar errors. És fàcil de desfer fins i tot a corda mullada, i ens permet unir cordes. Es pot fer amb una mà, i es pot utilitzar en fraccionaments naturals com a ancoratge propi.	
PESCADOR I PESCADOR DOBLE (ESCANYAMOSQUES) Es fa amb simple nus o amb dues passades de nus. Serveix per ajuntar cordes del mateix diàmetre o fer anells tancats de corda.	
NUS PLA Serveix per unir cordes de diferent diàmetre. ULLI, no és gaire segur.	
NUS PLA DE CINTA Serveix per unir dues cintes planes. És bastant segur.	

NUS ROMÀ I FALS ROMÀ

És útil quan la força de tir ens faci el mateix sentit de la corda, per exemple per fer "tirolines"; també s'utilitza per fer fraccionaments.

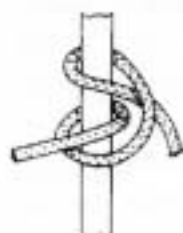

NUS FALS ROMÀ

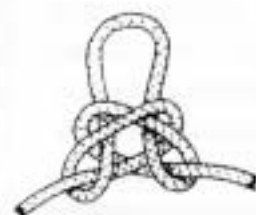
BALLESTRINCA

Posiblement el nus més dèbil de tots els anomenats, però es justifica per la seva comoditat i rapidesa de fer; és útil de passamans perquè s'autoescanya i amb la corda mullada es desfà molt bé.

NUS DE PAPALLONA

És un nus amortidor, s'utilitza com a suplement d'altres, perquè les seves característiques són d'absorbir un possible impacte de xoc, per exemple en una caiguda.

PRUSSIK i MARCHAND

Son nusos de bloqueig que suporten una gran tensió, són molt fiables i ens poden treure d'alguna situació compromesa.

NUS DINÀMIC

El nus dinàmic constitueix un bon recurs a l'hora de davallar i d'assegurar; és molt simple de fer, l'únic inconvenient és que regira molt la corda.

ESTÀTIC

NUS DE VUIT TRIPLE per UNIR CORDES

Aquest nus té una resistència similar a l'escanyamosques doble; l'avantatge que té és la possibilitat d'ancorar-nos directament quan fem la maniobra de passar un nus.

16a MOSTRA DE BOLETS

La mostra de bolets anunciada per als dies 29 i 30 de novembre s'hagué de traslladar als dies 13 i 14 de desembre perquè a l'època anunciada hi havia poc material fresc per exposar.

Encara que semblava difícil que poguéssim realitzar-la, tinguérem l'agradable sorpresa de reunir 103 espècies diferents que foren aportades igual que els anys anteriors per membres de la Societat Catalana de Micologia i pels socis de l'entitat.

Feia temps que no observàvem tantes espècies diferents del gènere **Amanita**. Cal destacar que teníem exposada la farinera borda (**Amanita phalloides**) que és el bolet més perillós, causant de la majoria de les intoxicacions mortals. No ens cansarem de descriure la seva forma amb anell al voltant del peu i una volva que embolcalla la base. El seu color més característic és el verd olivaci, encara que podem trobar exemplars esgrogueïts i fins i tot gairebé blancs. Es pot confondre amb algunes espècies de **Russula** o **Tricholoma** de colors semblants, però en ambdós casos hi falten l'anell i la volva.

També veiérem el reig bord o reig foll (**Amanita muscaria**)

que com el seu nom indica es pot confondre quan és vell, des-

Camagroc (*Cantharellus lutescens*). Foto: Josep Blanes

Rovelló (*Lactarius deliciosus*). Foto: Josep Blanes

Peu de rata (*Romeria s.p.*). Foto: Josep Blanes

colorit i ha perdut les berrugues del barret amb el veritable ou de reig (***Amanita caesarea***) que és un excel·lent comestible, i que es reconeix pel peu i les làmines de color blanc i restes de berrugues blanques sobre un barret de color vermell viu. Prefereix els boscos de faig, bedolls i avets i és rar a la terra baixa. És tòxic i provoca alteracions gastrointestinals i neurològiques, també té propietats al·lucinògenes i ha estat usat des de l'antiguitat. La intensitat dels seus efectes és variable i depèn del lloc on viu.

Dintre d'aquest grup cal destacar el pixacà (***Amanita pantherina***) semblant a l'espècie anterior però amb el barret bru amb berrugues blanques que provoca greus intoxicacions gastrointestinals i neurològiques semblants a les que provoca el reig bord, però més greus i que poden arribar a ser mortals.

De les espècies mortals cal destacar ***Galerina marginata*** descrita en anys anteriors a la revista de la Talaia i que pro-

dueix els mateixos efectes que la farinera borda.

Entre els bolets que cal refusar veiérem el reig bord groc (***Amanita citrina***), la bossa o porra (***Clavariadelphus pistillaris***), la llenega borda (***Cortinarius trivialis***), el fals rossinyol (***Hygrophoropsis aurantiaca***), la mocosa blanca pudent (***Hygrophorus cossus***), el rovelló de cabra (***Lactarius chrysorrheus***), l'escaldabec de pineda (***Russula sanguinea***), l'escaldabec fràgil (***Russula fragilis***), el mataparent clapat (***Suillus variegatus***), la gírgola vermella (***Tricholomopsis rutilans***) i el groguet pudent (***Tricholoma sulphureum***).

Entre els bolets comestibles bons, esmentem la vinosa o cua de cavall (***Amanita rubescens***) amb barret de color bru rosat i cobert de plaques de color blanc groguenc. Són característiques les taques de color vinós en llocs malmesos, especialment en els forats fets per les larves. Es pot considerar un bon comestible, encara que cal consumir-lo sem-

pre molt ben cuit. És una de les amanites més freqüents a Catalunya. Creix des de la primavera fins a la tardor, en tota mena de boscos, i és molt abundant a les fagedes i als alzinars. També destaquem el pebràs (***Russula delica***) i el carlí (***Hebeloma edurum***).

Entre els bolets comestibles molt bons, observarem el camagroc (***Cantharellus lutescens***), el carlet (***Hygrophorus russula***), el rovelló o esclata-sang de bruc (***Lactarius deliciosus***), la mare del rovelló (***Hypomycetes lateritius***), l'apagallums (***Macrolepiota procera***), el groguet (***Tricholoma equestre***) i el fredolíc (***Tricholoma terreum***).

I finalment, entre els bolets considerats com excel·lents, podrem observar el rossinyol (***Cantharellus cibarius***), la llenega negra (***Hygrophorus limacinus***) i el rovelló o esclata-sang de pi (***Lactarius sanguifluus***).

Pel que fa a les espècies comarcals, en tinguérem poca representació degut, principalment, a una tardor climàticament irregular, encara que com altres anys veiérem els bolets habituals, dels quals destaquem el rovelló, el carlí, la cama de perdiu i la llenega. Desitgem que la representació comarcal sigui més significativa en la propera mostra de bolets, per tal de completar el catàleg que estem confeccionant, i que climàticament la propera tardor ens sigui favorable en tots els aspectes.

Maria Carme
Barceló i Martí

*Activitat
d'alta
muntanya*

UNA ESCAPADA A LA MALADETA

Abans de l'estiu, el company Joan m'havia proposat fer l'ascensió a la Maladeta, però a causa de les vacances i altres compromisos ho havíem anat ajornant, fins que els dies 4 i 5 d'octubre li vaig comentar: Si estàs a punt, anem-hi, perquè està a punt de canviar el temps i si no ho fem ara passarà un altre any.

Ho parlem amb els altres companys, el Xavier Salleras, el Xavier Bertrán i el Jordi Rius

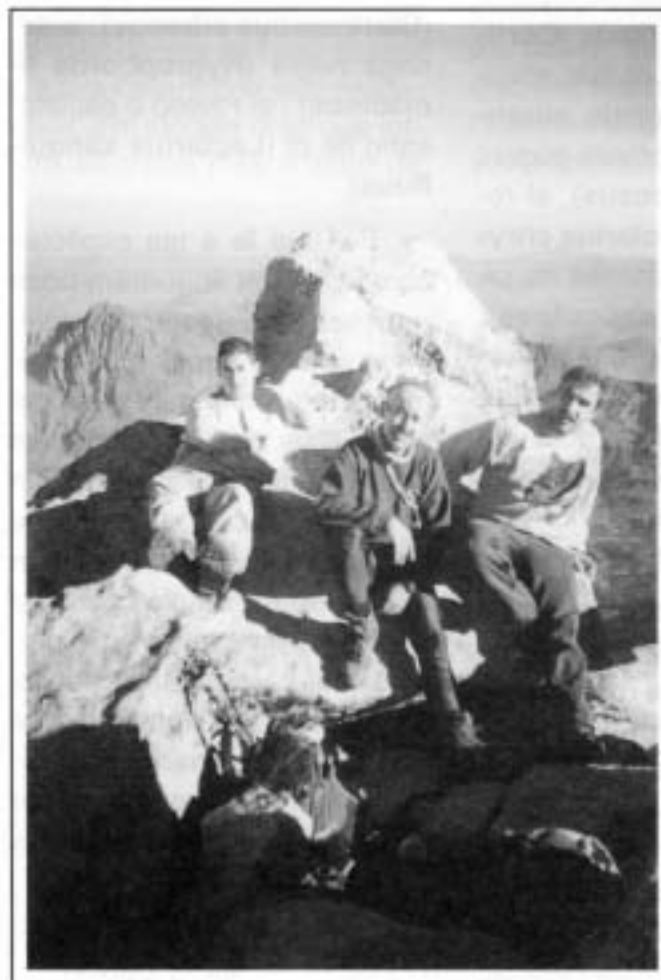
i sortim cap a Benasc tots cinc amb el Golf del Salleras, el dissabte dia 4, a les 15 h. Però com és habitual, en primer lloc anem cap a cal Barrabés a fer alguna compra de material perquè sempre falta alguna cosa.

Quan ho tenim tot, ens dirigim a l'aparcament de la Basurta on deixem el cotxe i agafem el camí que ens porta cap al refugi de la Renclusa. Hi arribem a les 8 del vespre i ho trobem tot potes enlaire, doncs

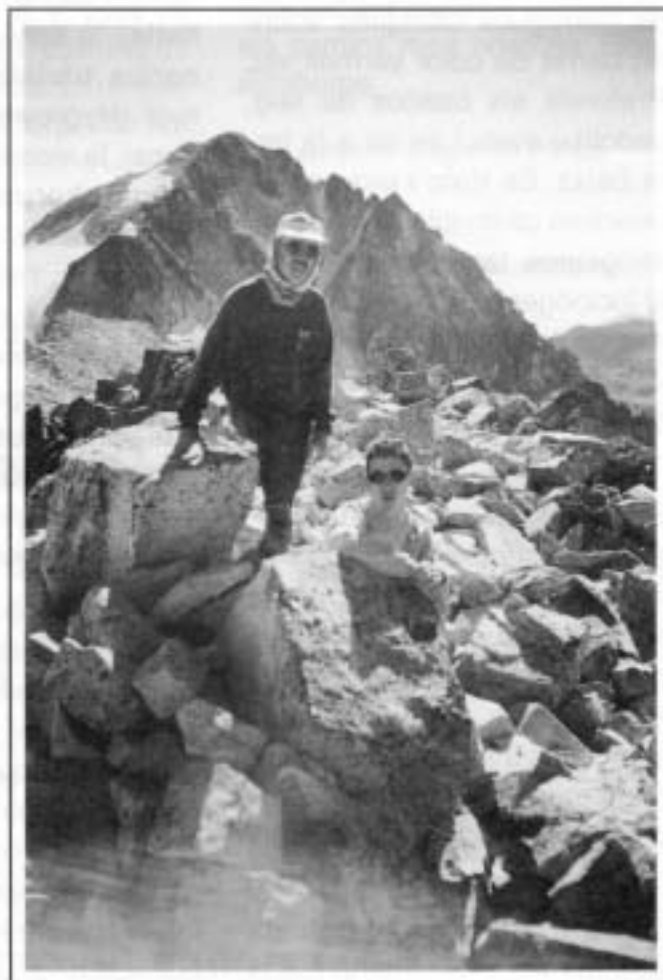
ja seria hora que s'hi gastessin algunes peles per arreglar-ho.

Ens preparem per sopar, uns amb pensió completa i altres en plan "bocata", i el Salleras s'afarta com un lladre. Anem a dormir a les golfes i els dic: Demà a les 5, diana!

A mitjanit, sento el Salleras que diu que les lleties li han jugat una mala passada i se'n va a prendre la fresca. Total; que ja ha arribat l'hora de donar el pit. Ens llevem i es-

El Joan, el Xavier i el Josep al cim de la Maladeta. Foto: Jordi Rius

El Xavier i el Josep al pic del Mig. Foto: Jordi Rius

L'Aneto des del cim de la Maladeta. Foto: Jordi Rius

El Jordi al cim de l'Aneto. Al fons, la cresta de Salenques i el pic Russell. Foto: Jordi Rius

morzem, sense fer gaire soroll, perquè al refugi encara dorm tothom.

Sortim a tres quarts de sis del matí amb una nit molt bona, ens posem els frontals i cap amunt. Quan portem una hora de marxa, el company Salleras ens diu que no es troba bé i se'n torna cap al refugi. Nosaltres seguim cap al Portilló Inferior. Ja es comencen a veure els llums dels primers excursionistes que surten del refugi per pujar l'Aneto.

Arribem al Portilló Inferior i anem fent cresta cap al Portilló Superior. A punta de dia arri-

bem al Portilló Superior i veiem l'Aneto que encara dorm i la gelera que fa pena; estem a final de temporada i tot està ple de blocs de pedra i l'ascensió es fa més pesada.

Enfilem el camí en direcció a l'Aneto i quan som a mitja gelera, parem i ens desviem cap al Collado Maldito on vaig esquivant el glaç i pujo per les pedres mentre els altres companys decideixen posar-se els grampons perquè hi ha unes pales de glaç que arriben fins al peu d'una canal que creiem que ens portarà fins al cim de la Maladeta.

Però hem tingut una petita distracció, hem començat a pujar massa aviat i la canal es torna molt delicada, cauen blocs de pedra per tot arreu. Anem pujant amb molt de compte en direcció a la cresta, la qual no em preocupa perquè anem preparats amb material pel que faci falta. Anem grim pant i la roca es torna més compacta però ens trobem amb alguns passos molt aeris que anem superant en direcció a la Maladeta. Arribem al cim a les 10 del matí.

Enfilem la cresta en direcció al Collado Maldito i fem el cim d'Abadies, un altre 3.000. Al Xavier Bertrán se li acut proposar-nos fer tota la cresta fins a l'Aneto, però jo li dic que se'ns faria molt tard perquè aquesta cresta és molt entretinguda. D'altra banda, li comento que, ja que el company Jordi no ha fet cap 3.000 d'aquesta zona, si es troba amb forces i ànims podríem fer el Pic del Mig i el Corones.

Quan arribem al Collado Maldito, el company Joan ens diu que per avui ja en té prou, que ell se'n va cap al refugi a trobar-se amb el company Salleras. La resta: el Xavier Bertrán, el Jordi Rius i jo, anem per sota del Pico Maldito a buscar el coll del Mig. Assolim el pic del Mig i el pic de Corones.

Quan baixem cap al coll de Corones, a tres quarts d'una, veiem l'Aneto molt a prop. El Xavier em diu que com que ja hi ha estat varies vegades se'n va cap al refugi, en canvi al Jordi li fa il·lusió pujar-hi, però jo li comento que deixi algun cim per a una altra sortida, que no s'ho mengi tot en un dia ja que la baixada fins al refugi es fa molt pesada. Però com que està molt animat a pujar-hi i veiem el pas de Mahoma, ens decidim a assolir-lo.

Ens posem els grampons i ataquem l'última rampa de glaç. Trobem grups de gent i cordes per passar el pas de Mahoma. El passem i ja ens trobem al cim de l'Aneto. Ens fem fotos a la creu i amb la Pilarica. Són dos quarts de dues i li comento el nom d'uns quants cims que ens envolten.

Decidim anar cap avall ja que per avui ja en tenim prou i el Jordi ja fa estona que està una mica tou de cames. Li comento que encara podríem fer un altre cim de 3.000, el Pic d'Oliveres, que trobarem de baixada i que només ens farà desviar una mica.

Així doncs, anem seguint la cresta i arribem al cim d'Oliveres a les 2. Ens arriem una mica, ens posem els grampons i agafem la pujada de glaç que ens porta de tornada a l'Aneto. Travessem la gelera en direcció al Portilló Superior, anem baixant seguint les fites i buscant el camí més planer en direcció al refugi, on no acabem d'arribar mai, i ja portem moltes hores de marxa i molts 3.000 a l'esquena.

Per fi arribem al refugi, a les 5 de la tarda, i hi trobem la resta de companys. Tots plegats enfilem el camí de baixada fins al cotxe. Després, anem cap a Benasc a recuperar forces. El xòfer de baixada cap a

El Jordi i el Josep aguantant la creu de l'Aneto. Foto: Jordi Rius

casa és el company Salleras perquè, com que ha estat tot el dia de "pànxing", es troba molt descansat.

Després d'haver gaudit d'un cap de setmana molt bo

i d'haver fet mitja dotzena de cims, anem cap a casa molt satisfets.

Fins a la propera.

Josep Bertrán

JORNADES D'INICIACIÓ A L'ESCALADA

Organitza: GEAM

Dies: del 5 al 24 de maig

Per a més informació: podeu passar pel bar de l'entitat, hi som cada tarda, o pel MAE

GR-1: d'oest a est, cercant l'orient DEL MONTSEC AL GOLF DE ROSES

ST. JOAN DE LES ABADESSES - SANT PAU DE SEGURIES

18a etapa: Sant Joan de les Abadesses-Central del Reixac-Santa Magdalena de Perella-Sant Pau de Seguries; 15 km aprox.; 50 participants; 21 de desembre de 1997.

A pocs dies vista de les festes nadalenques, la tropa d'empedreïts gr-istes ens donem cita com tantes altres vegades a la plaça de l'estació de Vilanova. Són 2/4 de 7 del matí i tot i que mig adormits encara la gresca no hi falta. Alguns de la colla estan disposats a rebaixar una mica la figura per poder-la reomplir amb la dignitat que cal durant les festes que s'apropen. Embar-

quem en un autocar de dos pisos i cap a Sant Joan de les Abadesses hi falta gent!

Hi arribem prop de les 9 i ens escampem pels bars que trobem oberts per tal d'esmorzar i posar-nos a to. Puntualment a dos quarts de deu ens trobem tots plegats per començar la caminada al costat del Pont Vell. El dia de moment es presenta boirós i amb un fred humit, però això no ens priva de contemplar amb gust el magnífic pont medieval entre la boira matinera.

Iniciem la sortida prop de la font dels Cinc Raigs, en el carrer de l'estació, i enllacem

tot seguit amb la carretera d'Ogassa, que seguim uns minuts en direcció a l'antiga estació, continuant després de deixar la carretera per l'antic traçat de les vies, que abandonarem també de seguida per travessar el torrent de Malatosca per un pont. Anirem deixant enrere l'antic molí de Malatosca, la casa de Cabrafiga, la masia del Coll i els edificis de Janpere fins arribar a la Batllia després de creuar un torrent per un pontet. Després d'un petit embolic que no fa altra cosa que ambientar una mica la colla de senderistes, anem fent via cap a la casa del Pujol i la Riera de la Muig (880 m), que hem de passar a gual. Ja portem una horeta de camí i la boira encara no ens ha deixat, i és llàstima, perquè aquests indrets s'endevina que han de ser molt bonics amb una bona llum.

Passada la Riera de la Muig tornem a pujar una mica, primer per corriolets i després seguint unes pistes força amples. Mentre anem fent camí podem albirar, malgrat la grisor del dia que encara ens acompanya, el Casot, la porta de Son Raser, la masia Lleslenosa i més endavant, sota nostre, el riu Ter i un pont.

El Salleras i la Pilar a punt de començar l'etapa, davant del pont de Sant Joan de les Abadesses.
Foto: Carles González

Portem ja gairebé una hora i mitja de camí i ens trobem al costat de la Font de l'Urgell; a prop d'un cartell que indica El Reixac, anem de baixada en direcció al riu Ter, molt proper, i seguint un camí paral·lel al riu, a prop del pont del Reixac, des del qual prenem algunes vistes del Ter encara un xic embromat, ens arribem fins a la **central del Reixac**, on fem un reagrupament de tota la colla durant uns deu minuts escassos.

A la sortida de la central passem el torrent del Coll de Pal per un pont. De mica en

mica la boira es va esvaint i els raigs de sol filtrats a través de la boira deixen entreveure una vall esplèndida, la vall del Ter. Passem per algunes masies: can Grau, masia del Marquès, en una d'aquestes podem admirar el coqueteig d'un gall din-di estarrufat i una bona colla de pollastres i pintades que fan venir salivera a més d'un Carpanta de la colla.

I de sobte ens adonem que està lluint un sol de meravella, un cel d'un blau puríssim i una vall esplèndida, verda i suau. Qui se'n recorda de la boira

que ens ha acompanyat durant tanta estona?

Arribem a prop del **pont de Perella**. Un antic i impressionant pont d'una sola arcada sobre el riu Ter, que no hem de passar. Trobem uns cartells de senyalització i una cruïlla. Aquí deixem per uns instants el GR-1 i ens decanem pel camí de l'esquerra, un PR C-60 que ens farà pujar a la propera **ermita de Santa Magdalena de Perella**, que presideix el veïnat rural del mateix nom i corona un dels puigs que emmarquen la vall del Ter, a la banda dreta del riu. És una capella romànica amb algun afegitó, construïda poc abans de l'any 1145 pels propietaris del proper mas Perella, documentat el 914. Fou propietat del monestir de Sant Joan de les Abadesses. Al segle XIX passà a dependre de la parròquia de Sant Pau de Seguries, que té cura de l'aplec anual del 22 de juliol, festa de la titular. Unes bones vistes de tot l'entorn i un breu descans i retornem a la cruïlla de camins per recuperar el nostre GR-1, ara ja decididament en direcció a Sant Pau de Seguries.

Travessada la riera de Repunxó remuntem per l'altra costat i a partir d'aquí i durant una mitja hora llarga és un continu de trepitjar excrements de vaca que van agafant espessor de manera alarmant i cobrint de banda a banda del camí sense possibilitat d'escapatòria. Les botes dels caminaires han perdut els colors originals i ja no es distingeixen ni tamanyes ni marques; es pot parlar d'una emmerdada general que no respecta ni edats ni càrrecs. Més d'un s'ho pren amb filosofia i encara hi fa bro-

Arribant a l'ermita de Santa Magdalena de Perella. Foto: Blanca Forgas

Els gr-istes es reagrupen davant la masia, al costat de l'ermita de Santa Magdalena. Foto: Carles González

ma, tot engrescant els companys de cara a la rifa de Nadal que s'ha de celebrar l'endemà dia 22. Si no ens toca aquest any la grossa, ja podem plegar!

(I no ens va tocar pas, com hi ha món!)

Després de les moltes 'dificultats excrementícies', aconseguim arribar al costat de la masia del Folcrà o Folcarà i en el moment de creuar la riera aprofitem per netejar-nos una mica les botes. Passada la masia la panoràmica se'ns eixampla podent admirar una esplèndida vall del Ter, amb boscos de roures, conreus i pastures.

Finalment deixem la pista, ampla i planera, per baixar per un prat. Abans hem trobat el president, Salvador Butí, que s'ha quedat de penyora per in-

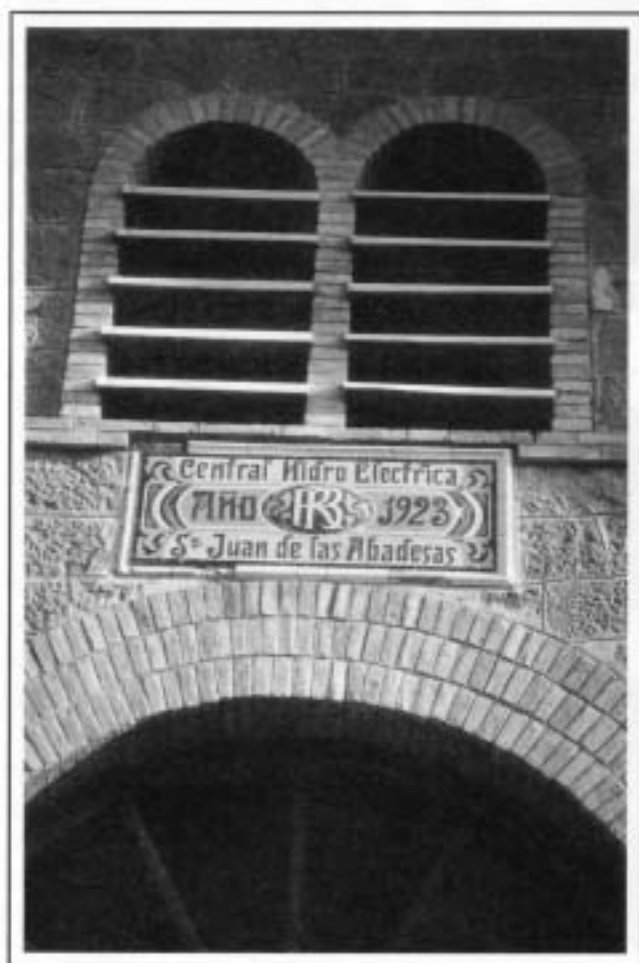
dicar a tots els que seguïem que en l'itinerari escrit que portàvem hi havia una errada, havíem de girar a la dreta i no a l'esquerra per baixar pel prat. I li ha calgut esperar una estona, perquè n'hi ha hagut uns quants que han perdut l'oremus a la vista d'un filó de fredolics. Quina afició 'caçant' bolets!

Tots reconduïts al bon camí, arribem al corriol del Poltre que baixa a la **riera de Quatreca-**
ses, que creuem a gual, i ja planejant i al cap de pocs minuts arribem a la carretera C-151, que hem de seguir durant un quilòmetre aproximadament. Passat el punt quilomètric 7, a continuació travessem el Ter per un pont i arribem davant del cartell anunciador del nostre punt de destí per avui, **Sant Pau de Seguries o Seguries**, i el

primer que observem és el rètol de l'estació meteorològica que tantes vegades hem sentit anomenar en les notícies de TV3 quan parlen del temps. I arribem finalment al poble i a la seva plaça de la Generalitat, punt final del nostre itinerari.

Continua fent un bon solet i alguns l'aprofitem per dinar a l'aire lliure, a la plaça, i en acabant anar a prendre un cafetó tot fent tertúlia mentre esperem els companys que estan entaulats al restaurant. A quarts de cinc, mitja hora abans de la prevista, iniciem el retorn amb autocar cap a Vilanova. Ha estat una bona caminada abans d'atacar de front els excessos que ens esperen durant les festes nadalenques que ja tenim gairebé a sobre.

Blanca

Placa identificativa de la central hidroelèctrica del Reixac.
Foto: Carles González

Panoràmica parcial de Sant Pau de Seguries i el riu Ter des del pont.
Foto: Carles González

GR-1: d'oest a est, cercant l'orient DEL MONTSEC AL GOLF DE ROSES

SANT PAU DE SEGURIES - OIX

19 etapa: SANT PAU DE SEGURIES - SANT FELIU DEL BAC - SANTA MAGDALENA DEL COLL - LLONGARRIU - SANT MARTÍ DE TORALLES - OIX; 63 participants; 19 km; 11 de gener de 1998.

Just després del parèntesi nadalenc, i amb el pap encara mig ple de neules i de torrons, una seixantena de senderistes ens concentràrem a les sis del matí a la plaça de l'Estació per tal d'encabir-nos en un autocar de dos pisos i marxar cap a les terres del Ripollès. Per última vegada, en aquest GR, travessàrem la boirosa plana de Vic i remuntàrem el Ter passant per Ripoll i Sant Joan de les Abadesses i, finalment, a quarts de nou, arribàrem a Sant Pau de Seguries.

Després del preceptiu esmorzar, a un quart de deu del matí, vàrem començar la travessa que ens havia de portar fins a Oix. Des de la plaça de la Generalitat, pujant pel carrer del Mariner, ens dirigírem cap a la sortida del poble on vàrem trobar el càmping Els Roures, molt ben arranjat. A partir d'ací, el sender continuava per entremig de prats vers la gran masia de Can Mariner, que segons la descripció havíem de veure davant nostre. Però de masia,

res de res; d'entremig les boires matineres només sorgien unes fantasmagòriques vaques

encuriosides pel nostre pas. Davant d'aquesta falta de perspectives, alguns caminaires ja

Vaques entremig de la boira prop de la masia Can Mariner. Foto: Carles González

Els caminaires passaren pel costat del Mas de l'Om, actualment arranjat com a Residència-Casa de Pagès. Foto: Carles González

Ermita de Sant Feliu del Bac. Foto: Carles González

Reagrupament a la masia del Coll. Foto: Carles González

Senderistes ambiant a Llongarri. Foto: Carles González

remugaven contra l'organització per la seva mala gestió en els afers meteorològics; i és que n'hi ha que no els agrada res!

Sortosament, en travessar el coll que separa la vall del Ter de la vall del Bac, l'escenari va canviar totalment. A la banda de la Garrotxa l'horitzó estava totalment clar i les boires que sobreixien pel coll, procedents del Ripollès, s'esfilagarsaven i desapareixien totalment d'una manera força espectacular.

Una mica més enllà del coll, abandonarem la pista per tal d'anar per un corriol que baixava directament al fons de la vall fins al mas de l'Om, on retrobarem la pista que havíem deixat. Més endavant, la tornarem a deixar per seguir un senderol que, després de passar per un petit esquenall d'ase, ens menà fins al llit del torrent de la Rovirola. A partir d'ací, pujarem per la part obaga de la serra del Malforat fins arribar al coll de Sant Feliu del Bac on s'havia previst fer el primer reagrupament. Eren quarts d'onze del matí.

Mentrestant es feia el reagrupament, alguns dels marxaires visitaren la propera ermita de Sant Feliu del Bac, encimbellada dalt d'un petit turó que domina la vall, i d'altres, mig embogits per la gran florida de fredolics, no pararen d'omplir bosses i motxilles amb aquest exquisit bolet. Tot i que la cua de l'expedició havia fet una petita marrada abans de creuar el torrent de la Rovira, al final tot-hom arribà sa i estalvi al coll i poguérem continuar la marxa.

Poc després vàrem fer una breu parada al costat de la masia del Coll que també fou aprofitada per a la recol·lecció massiva de fredolics per part de la

majoria dels caminaires. Només alguns, no tan seduïts per la gastronomia boscana i més interessats pels amuntegaments artificials de pedres, visitaren les restes de l'ermita de Santa Magdalena del Coll.

A continuació, la pista ens féu passar pel peu d'un petit turó, el Gra de Fajol, i tot seguit ens conduí a Llongarriu, un bell paratge amb algunes edificacions, una petita ermita i una bonica filada de xiprers. En aquesta idíl·lica contrada vàrem fer un altre reagrupament; eren les dotze del migdia.

De Llongarriu vàrem baixar per una petita vall fins arribar a l'Hostal del Bac, al peu de la pista procedent de Sant Pau de Segúries. Hem tingut notícies que en aquest lloc va haver-hi un petit incident entre un gos caminaire i el gos hostaler (per sort, la ràpida intervenció d'un escamot de marxaires va evitar que la sang arribés al riu).

A partir d'ací, tothom anava una mica espantat perquè les cròniques anunciaven una d'aquelles pujades llargues, feixugues i trencacames. La veritat és que fou una mica llarga, d'uns vint minuts, però tothom arribà, més o menys sencer, al coll Reberter, tot i que, segons diuen males llengües, alguns van haver d'abocar part de la càrrega de fredolics per tal d'alleugerir pes i poder arribar.

Un cop descansats, i quan ja era gairebé la una del migdia, vàrem continuar la marxa. Encara haguérem de pujar una mica més, fins arribar a la capelleta-oratori de Sant Isidre, i després iniciàrem el descens vers el llogarret de Sant Martí de Toralles situat als peus del Montpetit. Alguns de la colla decidiren que ja era l'hora de di-

Reagrupament al costat de l'ermita de Llongarriu. Foto: Carles González

Àbsis de l'esglésiola de Sant Martí de Toralles. Foto: Carles González

nar i es quedaren en aquest bucòlic paratge; la resta continuà cap a Oix.

Després de travessar el coll d'en Mercer, entre el Montmajor i el Montpetit, ens vàrem abocar cap a la riera d'Oix passant per can Quic, una gran masia en reconstrucció. Una vegada creuada la riera, la pista ens conduí cap a la masia del Forn, encara situada dins de l'engorjat de la vall d'Oix. Anant pel costat de la riera aigües avall,

aviat ens situàrem a la zona oberta de la vall on vàrem trobar la pista que puja des d'Oix a Sant Miquel de la Pera. Seguint-la, finalment arribàrem a Oix; eren gairebé tres quarts de tres.

Tal com estava previst, a les cinc de la tarda marxàvem cap a Vilanova. La tornada es féu per Banyoles i l'autopista de Girona. A tres quarts de vuit arribàvem a casa.

Agustí Poch
Març 1998

GR-1: d'oest a est, cercant l'orient DEL MONTSEC AL GOLF DE ROSES OIX - TORTELLÀ

20a etapa: Oix - Cabana de la carena - Coll de les Palomeres - Plansalloses - Pont de Llierca - Tortellà; 94 participants; 15 km; 8 de febrer de 1998.

Perquè no hi hagi raons i regni la concòrdia, intentaré relatar de forma breu aquesta bonica sortida; d'aquesta forma ens hem repartit entre tots la tasca de deixar-ne constància escrita i l'Agustí no tindrà motiu de sentir-se pressionat pel director de la revista a escriure massa articles, tot i que, com veureu, també li ha tocat descriure una de les etapes.

Sortiríem de Vilanova com sempre amb les lleganyes posades, dient hola! a tots els que arribaven a l'estació, per poca estona més tard i un cop dalt de l'autocar aclucar l'ull un cop el Manel ens recompta per enèsima vegada. I carretera i manta cap a Castellfolit de la Roca, on ens desembarquen per esmorzar. Però en parar davant els impressionants cingles basàltics al restaurant de la carretera, ens trobem amb un batibull de gent que organitzaven una gran cursa i tot era ple de col·laboradors i participants. Com poguérem ens cruspírem l'esmorzar i un cafè i continuàrem cap a Oix. Allí ja trobaríem un altre autocar de turistes més matiners que nosaltres, encara que segurament eren visitant la fàbrica d'embotits.

Tot seguit emprendreíem la marxa, i després de passar la rie-

ra d'Oix, seguiríem vora d'uns lletgíssims galliners de plàstic verd, dels quals fugírem ràpidament. Travessem un torrent i encara que sense marques comencem una forta pujada entremig de bosc i

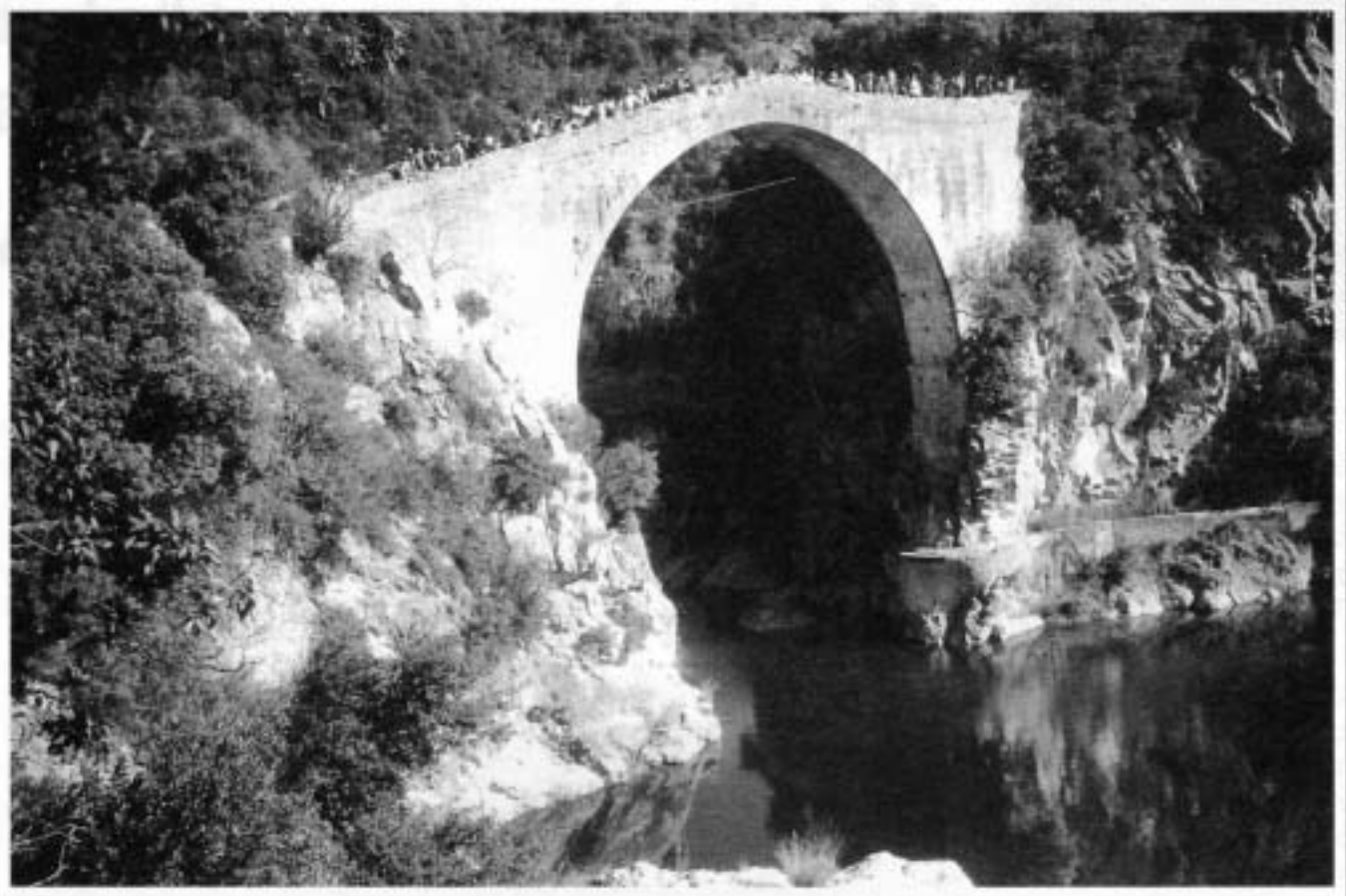
de pastures, per desembocar, ja quasi a dalt, a un pla on trobem les runes d'una cabana i, sobretot, gran quantitat de fems de les vaques que s'havien reunit en aquell indret. Els més feixucs tri-

Panoràmica d'Oix. Al fons, les muntanyes nevades que envolten la vall de Núria. Foto: Carles González

Primer reagrupament al capdamunt de la pujada des d'Oix, prop d'una cabana en runes. Foto: Josep Blanes

El pont damunt del riu Llierca, envoltat pels gr-istes. Foto: Carles González

garen bastant en reunir-se amb la resta, però allò permetia contemplar una bona panoràmica sobre Oix i al seu darrere els cims nevats de les muntanyes al voltant de Núria.

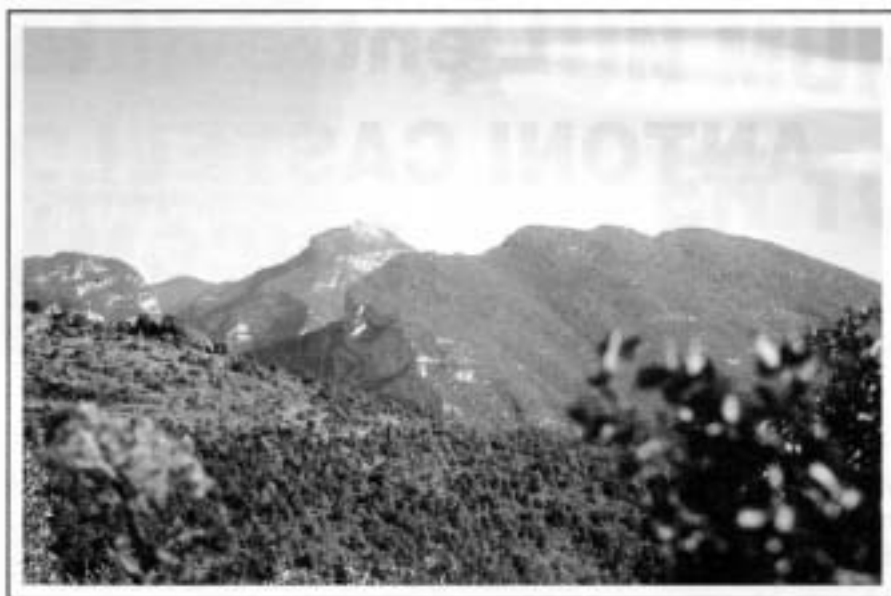
Continuariem pujant de manera més suau fins a la capella dedicada a Sant Agustí, propera a la pista que seguíem. Poc després passem pel coll de la Teula i seguim pujant amb bones panoràmiques fins que una bona estona més tard assolim el punt més alt del recorregut, a 665 m, del Coll de les Palomeres. A prop de la masia de les Palomeres, i a la llunyania, destacant com el més alt, el Puig de Bassegoda i davant seu la serra acinglerada de Gitarriu.

I a partir d'ara camí de baixada, amb pistes i corriols i amb un paisatge esplèndid -el dia acompanyava- amb la vall del Llierca, Besalú molt llunyà i amb la plana de l'Empordà, que, més que veure-la, s'intuïa.

Anem baixant per un camí agradable deixant boscos, ruïnes, cases i una font a banda i banda, fins que gairebé una hora més tard passariem arran de l'oratori de Plansalloses, el qual queda a pocs metres del camí i cal estar doncs amatent. Dedicat per una banda a Sant Roc i per l'altra a la Verge de Fàtima, trobem també el rètol que ens indica que aquell indret també rebia el nom de Cossos Sants, ja que conten que un bou, tot burxant el terreny, va trobar els cossos incorruptes de dos infants. Continuem baixant amb una bona vista sobre la vall del riu Llierca i més avall Tortellà. Desemboquem en una pista i després d'una cruïlla fem cap a la carretera comarcal que va des de Montagut de Fluvià a Sadernes, la qual varem travessar potser per la imminent i cobejada presència del pont medieval damunt del riu Llierca. Val a dir que aquella construcció es mereixia l'estona que ens hi passàrem pas-

sejant pel damunt i l'extens reportatge fotogràfic que li férem una bona colla de gr-istes, captant des de tots els costats l'esvelta silueta que unia ambdós costats del riu, farcida d'embadalits caminaires que no paraven de dir, oh, que bonic! I evidentment, si no hagués estat perquè s'ha cregut oportú publicar una altra portada de la Revista perquè era més notícia, teníem preparades un parell de fotos guapes del pont del Llierca que també es mereixien anar davant de tot. En tot cas justifico la malèvola nota de peu de pàgina de l'opuscle del GR que m'atribuïa aquesta potestat.

I abandonarem aquell indret tot seguint cap a una pista que deixarem ben aviat per agafar un camí que fa cap a un torrent i que porta per nom el Clot de l'Infern. I quan tothom pensava continuar baixant, de cop i volta apareix una forta pujada que n'hi haurien que agafarien pel dret en comptes de seguir el corriol que pas-

El puig de Bassagoda i la serra de Guàrdia des del coll de les Palomeres. Foto: Salvador Butí

Tota la colla comentant l'obra de l'espectacular pont sobre el Llierca. Foto: Carles González

Senderistes arribant al punt final de l'etapa, el poble de Tortellà. Foto: Carles González

sava entremig del bosquet. Sort que era un tros curt i de seguida arribem a una pista plana que seguim, deixant altres bifurcacions i fins i tot seguint una carretera de terra però sense deixar la direcció del poble, que tenim davant i que, evidentment, era Tortellà.

Poca estona més tard entrem al poble, havent deixat enrere una de les fàbriques d'estris de fusta, indústria per la qual cosa és conegut Tortellà. Aquesta característica es fa patent en els fanals dels carrers i de les places, on les lluminàries eren guarnides per unes gegantines culleres de fusta. Però a l'hora que arribàrem era qüestió d'anar pel dinar i com sempre, mentre uns tiraven de restaurant, altres tiraven de carmanyola o d'entrepà, asseguts pels bancs de les places, a més d'afegir una excursió complementària per trobar el nostre autocar amb les bosses del dinar.

Però tothom anava amb la dèria de trobar un lloc on venguessin aquells estris de fusta de boix dels quals el poble feia gala. Ni que ens ho haguéssim dit, la majoria férem cap a una ferreteria on forquilles, culleres, pales gira-peix, morters i masses, cassons per a les olives, pales per remenar la paella i altres, anaren a parar a les nostres motxilles, mentre el Pujades s'esforçava amb molta xerrameca en fer d'intermediari entre els propietaris i la nombrosa clientela que li havia vingut al damunt. Llàstima que no ens quedàrem més estona al poble, on a la tarda hi havia ball amb l'orquestra Selvatana i molts s'hi volien quedar. Però a la que ens descuidem ja som autopista avall, per fer cap ben aviat a Vilanova. Una bona sortida que tenia com al·licient principal el Pont del Llierca.

Josep Blanes

L'entrevista ANTONI CASTELLÓ I RICOMÀ

Haviem quedat a trobar-nos al bar de la Talaia, però no va poder ser. Però al segon intent sí que vam aconseguir entrevistar-nos. Eixerit, un xic sorneguer i amb posat de murri, mig desmanxat, me'l trobo amb una "birra" a les mans i li plantejo les preguntes clàssiques. "Et fotré un "rotllo" que quedaràs distret!" Bé, tingues compassió dels socis que et llegiran, puix tens un dilatat historial, sabem que t'has enfilat damunt de moltes muntanyes i no tothom entén el que representa fruir d'un cim important o culminar una via difícil. Crec, però, que tu, Toni, has estat un altre dels personatges que ha ajudat a aconseguir que la nostra Talaia compleixi els seus primers quaranta anys. Si et plau, explica'ns la teva vida...!

Vaig arribar a aquest món el 19 de setembre de 1954, a Vilanova, naturalment, i per tant tinc 43 anys.

Estic separat i treballo com a agent comercial per a unes firmes de material de muntanya.

ET SEMBLA BÉ QUE ET FEM AQUESTA ENTREVISTA?

Bé, penso que és un honor que hagi pensat en mi per a l'entrevista, però crec que a la Talaia tenim personatges molt més importants que potser per la seva trajectòria dins de l'entitat són mereixedors d'aquesta entrevista abans que jo, però estic content de poder col·laborar amb aquest butlletí i de passar a ser part de la història de la nostra entitat.

COM VEUS LA NOSTRA REVISTA? CREUS QUE VAL LA PENA MANTENIR LA SEVA PUBLICACIÓ?

Crec que la revista és una "birgueria", sobretot si la comparem amb moltes altres que fan les diverses entitats de Catalunya. És un mirall fenomenal de la història de la Talaia i el lloc on es reflecteixen

les activitats esportives i culturals que fan els socis. Crec que cal mantenir-la i il·lusionar els joves perquè hi facin escrits i expliquin les coses que fan, perquè quedin reflectides per sempre dintre de la nostra història, i tots els socis sàpiguin allò que es fa cada setmana i que té una rellevància important en totes les diverses facetes de la Talaia.

QUINS SÓN ELS TEUS PRIMERS RECORDS COM A EXCURSIONISTA I COM VAS VENIR A LA TALAIA?

De molt petit, els meus pares, quan podien, em portaven a la muntanya. Sortíem a caminar cap a Solers, la Torre d'en Veguer o cap als colls, que en dèiem la Muntanyeta, per Pasqua i Carnaval s'hi anava a menjar sardines. Com que m'agradava molt la muntanya, de molt jove net vaig entrar en el món de l'escoltisme i allà vaig fer els primers campaments d'estiu, primavera, etc. Recordo un any en què el campament d'estiu va ser a Setcases i una de les excursions ens va portar al refugi d'Ull de Ter; la immensitat de grans muntanyes em va impressionar, semblava que no hi podia arribar ningú, allà dalt. Després, en algun altre campament ja vam fer algun petit ràpel i sobretot caminar per les muntanyes de casa nostra. Uns anys més tard, com que anaven a Montserrat amb la romeria de Mar, ja havia vist algun

El Toni en una foto actual. Foto: Farniol

escalador penjat a les parets, i l'any 1968 vam coincidir a la romeria amb el Josep M. Franco i el Manel Garcia; ells ja feien alguna cosa que es deia espeleo i tenien bones nocions del maneig de la corda, de manera que vam anar a fer pràctiques de ràpel a una agulla que hi ha al costat del Pas dels Francesos i em vaig animar a provar aquest esport. A més, el meu amic Lluís Carrasco ja s'havia apuntat a la Talaia feia alguns mesos. Aleshores, jo també m'hi vaig fer soci i el primer que vaig fer va ser espeleo. La primera sortida va ser per Tots Sants, a l'avenc del Gegant, amb el Pere Ferrer i el Pau Montaner. Després, una pila de gent vam anar a Garraf a fer l'avenc d'en Pere; allò sí que era de veritat: la pujada a la serra dels Pins i tragar aquell munt d'escaleres metàl·liques i cordes fins mes enllà de la Morella, a més del casc de paleta, de color verd, que el Pere Ferrer em va deixar i la granota de mecànic que va quedar feta un fàstic. Aquell dia, a més, es va fer molt tard i entre recollir els electrons i les cordes ja era ben de nit quan vam arribar a l'estació de Garraf, i hi havia el meu pare que ja ens venia a buscar, però em van deixar que continués fent activitat i així vaig començar a fer espeleo més seriosament amb el Tonet, el Jani i companyia. També participàvem a les marxas i campaments que es feien a la Talaia. Aleshores, l'escalada era una activitat que gairebé no es practicava; recordo que el Campillo i el Ruiz, que eren els que escalaven, eren a la mili; l'altre mestre que teníem, l'Archilla, encara no el coneixíem.

EXPLICA'NS UNA MICA EL TEU INICI EN LA RESTA D'ACTIVITATS QUE PRACTIQUES: L'ESCALADA, L'ESQUÍ, ETC.

Quan feia un temps que fèiem espeleo es va fer soci de la Talaia el Joan Chaparro (Chapi) i amb ell i el Lluís Carrasco vaig començar a escalar, alligonsats per l'Àlvar Archilla; anàvem a peu o amb bus fins a Olèrdola a escalar a la paret del Pi, a la Calavera i a la Falca. Recordo que havia d'anar a buscar el Chapi a Sitges perquè el seu pare el deixés sortir a escalar, això que era més gran que jo, i llavors marxàvem a peu cap a escalar. Amb el Josep Julià i l'Archilla férem sortides a Garraf, al petit Pedraforca i a unes

Escalant a Roca Regina, l'any 1972. Foto: Anxelu Castells

parets que hi havia a prop de Castelldefels, em sembla que es deia Can Roca. Després vam fer un campament d'escalada a les Penyes de Can Marcer i vàrem obrir la primera part de la via del Curset; recordo que hi havia una heura molt gran que tapava la paret i ens va costar molt de treure-la. Allà va ser on va començar la febre de l'escalada seriosament i es va fundar el WKC. Llavors, la paret de la Talaia, el castell d'Eramprunyà, a Begues, i la Llacuna eren els llocs on anàvem a escalar. Al cap d'uns anys vaig començar a escalar a Montserrat i a altres indrets de Catalunya.

Més tard, em vaig aficionar a l'esquí de muntanya perquè a l'hivern anar a peu pel Pirineu era poc pràctic i amb els esquís es podien fer aproximacions i ascensions amb molta més facilitat. Aleshores, l'any 84 vaig aconseguir el títol d'instructor d'alpinisme de l'Escola Catalana d'Alta Muntanya i juntament amb gent de Vilafranca, el Vendrell i Sitges, on també hi havia instructors de l'escola de diverses especialitats, vam fer una bona colla de cursets d'escalada, alpinisme, esquí de muntanya, etc., cada dos o tres anys. Després, la Federació i l'Escola van canviar i això ens va perjudicar moltíssim i vàrem deixar de fer cursets. Ara fa dos o tres anys que no se'n fan de cap mena, ni d'escalada ni de res. A més, les coses han canviat i ara per fer cursets cal ser professional i la gent no es vol gastar diners. Pensen que els cursets de les entitats han de sortir gratis, en canvi es gasten els calés en cursos de parapent o d'altres que organitzen empreses d'aventura. I a més, han de portar tot el material i fer els desplaçaments pel seu compte. En fi, ja s'ho faran. És més fàcil sortir a escalar amb els companys i no tenir responsabilitats d'aquesta mena. Ara fa un temps que em dedico més a l'escalada esportiva sense grans pretensions, tan sols per passar-m'ho bé i mantenir la forma mínimament. També tinc algun projecte més alpinístic per realitzar, però cal esperar el moment oportú; ja veurem si pot ser.

Cim de la Penya Roja, a la Riba, l'any 1975. Foto: Anxelu Castells

DESPRÉS D'AQUESTA INTRODUCCIÓ, PARLA'NS UNA MICA DEL TEU CURRÍCULUM ALPINÍSTIC I DE LES TEVES EXPEDICIONS.

Bé, en principi cal dir que jo no sóc un alpinista d'elit, ni molt menys. També vull dir que mai no he tingut la dèria o la voluntat d'apuntar en una llibreta totes les dades de les escalades i ascensions que he realitzat al llarg de 28 anys. Després, que no tots aquests anys he escalat amb la mateixa intensitat perquè he estat durant molts anys treballant els caps de setmana i això m'ha impedit fer molta activitat. Aleshores, la gent encara tenia oficis normals; ara, tots es fan funcionaris, bombers o altres feines que els permeten sortir entre setmana, i a mi em sembla molt bé perquè quan jo puc també m'hi apunto; això fa que el personal estigui fortíssim; jo, no gaire. Que jo recordi, en aquests anys, a part de les parets que he esmentat abans, he escalat a la Riba; aquesta zona ha estat per a mi un dels llocs de més activitat. Hi he fet una bona quantitat de vies per moltes parets: a la Penya Roja, a la Paret de L'Asunsio, també he pujat al Pilar Suïcida, la Llosa Negra, els Lloros, la Xina, l'Agulla del Riu, les Parets d'Estiu, la paret Blanca de Farena i la Roca Monera. Vaig col·laborar a obrir la via Magí que passa per un gran sostre i que vam dedicar a un company de Reus que havia tingut un accident. Vam fer aquesta via amb els companys Amadeu Bonet i Joan Chaparro. També vam obrir una via en una paret que hi ha a l'entrada de la vall del Silenci, a prop del pont que hi ha al riu, dedicada al Pau Montaner, anomenada via Paukorski. També he escalat a Siurana, la Mussara, Montral i els Cogullons. En una sortida a la Mola de Coldejou vam obrir una via a la paret Nord. Montserrat ha estat per a mi la gran escola i hi he realitzat escalades per gairebé totes les zones de la muntanya, he escalat el Cavall Bernat per sis o set vies, també he escalat la paret de Sant Jeroni i la de l'Aeri on vaig fer la via Anglada Cerdà amb el Pau Montaner, i l'Elèctric Ladillan amb l'Àngel Vedo; vam trobar-hi l'Òscar Cadiach i el Xavi Pérez Gil que s'entrenaven per a alguna de les seves expedicions. Però una escalada que recordo moltíssim

va ser l'Anglada-Cerdà de la Boleta Foradada que vaig fer amb l'Àngel Vedo; a la Talaia Gran, vaig pujar-hi amb el Manel Muñoz (—); també vaig escalar amb ell i l'Àngel el Ganivet de Diables. També he escalat la Mòmia, l'Elefant, la Prenyada i les agulles més significatives de la zona dels Gorros i de Trinitats. A la muralla nord, a més de la Boleta Foradada, he escalat l'aresta Gam del Bisbe i el Frare; també, l'Agulla del Centenar, he fet la Via Cade amb l'Àngel i he escalat, a la paret de Diables, les vies Sánchez, Cade i Gam. A la regió d'Agulles, també vaig realitzar nombroses ascensions. A part de Montserrat, un dels llocs que més

El Toni al cim del Gorro Frigí, l'any 1979.
Foto: Arxiv Castells

m'ha agradat ha estat la paret de Terradets on he après moltes coses i he tingut moltes experiències; hi vaig a escalar molt sovint i hi he fet moltes vies amb molta gent diversa. També he escalat a Roca Regina, no tantes vies com l'Àngel, només tres; aquí és on vaig fer la primera integral, a la Via Ariadna, juntament amb els que la van obrir. També m'agrada la Roca dels Arcs, de Vilanova de Meià, on he realitzat diverses escalades; del primer cop, ja fa molts anys; amb el Lluís Carrasco vam escalar la via Navarro i les Rampes Invertides. Posteriorment, he escalat les vies Lleida, Factor Dos, de les Nenes, Stae, Bukanan, Camel, Necronomicon, Chica del Martini, Migranya Profunda, Wild Planet, la Musical Express i alguna més que no recordo.

Veus el que passa, per no apuntar-ho! Algunes d'aquestes vies les he repetit diverses vegades amb molta gent de la Talaia: el Joan Toledano, la Teresa Sabria, el Jaume Soler, l'Andreu i la Lourdes, el Mago i també amb l'Antonio Muñoz, un basc que estava treballant a Vilanova i amb qui vaig fer moltes escalades. També he escalat al Pedraforca, a la cara Nord, a la Sud i als Cabirols. A la cara Nord, recordo moltíssim l'escalada a la via Pany-Ferrera. Al Calderer, vaig escalar amb el Manel Muñoz i l'Àngel Vedo. També he fet l'Anglada-Guillamon i una hivernal a la Canal de Rimbau i a la Civís-Genís dels Cabirols. He escalat el Gran Diedre amb el Roger Archilla. També he escalat diverses vies als Ports de Beseit, a les Moles del Don, i la Mas-Colomer a la Llastra amb el Roger Ramos, el Jordi Lozada i el Roger Archilla. A les Moles del Don vaig escalar la via Obsesión Continua amb el Josep Peña, la Passió per les Birres, amb l'Àngel i el Jordi Fort, i altres vies esportives de la zona. Mentre vaig estar a la mili, vaig escalar a Riglos amb un company de Saragossa, el Carlos Zapata, i amb un de Madrid, el Santiago. Vam fer diverses vies: la Carnavalada del Pisón, la Seron Millán, la Nord del Puro, la Via de Verano a la zona de los Cachorros, la Pany i la Galletas del Mallo Fire, però vaig tenir un ensurt a la Carnavalada i fins fa un parell d'anys no hi vaig tornar a escalar, en un intent a la Zulú, amb el Jaume Soler. He escalat també al Pirineu: el Tozal del Mallo, el Cilindre, la Nord del Perdut, la Nord del Medacorba i la del Pic de l'Infern. També, la Nord del Tallón i les agulles d'Amitges. He recorregut el corredor Swan i el del Marboré; la canal de l'Ordiguer i la del Cristall, al Cadí; el corredor Jean Arlaud, del Posets, i la canal Central dels Encantats, a l'hivern. He recorregut les crestes de Salenques i Tempestats, a l'Aneto, i les del Diable, al Balaitús. També les de Cregúeña i les d'Alba. Fa dos o tres anys, vaig escalar amb el Joan Toledano el Diedre dels Espijeoles. He escalat les agulles de Travessani, el Pa de Sucre i la cara Nord del Veleta. I he pujat el Mulhacén a l'hivern. També he escalat a la Pedriza i al Penyal d'Ifac. Quant a ascensions d'alta muntanya, puc dir que he fet al voltant de 85 cims de

Expedició Siki Tukuche 87. Al fons, el cim del Tukuche i, a l'esquerra, el Daulhaghiri. Foto: Arxiu Castells

més de 3.000 metres del Pirineu, tant a l'estiu com a l'hivern, a peu, escalant o amb esquís de muntanya. L'any 1984 vaig anar, per Nadal, a l'Atlas, al Marroc, amb el Josep Cornellà, el Xavier Benito i el Josep Masana. En pocs dies, vam realitzar ascensions a tots els cims de més de 4.000 metres de la zona del Toubkal i recordo que hi va haver un accident en una canal de gel i vam haver de rescatar dos muntanyencs bascos que havien caigut pel corredor; va ser una bona feina, sort que tot va sortir bé i que van tenir la sort que aquell dia el Benito i jo no havíem sortit a escalar, ja que allà no tenien helicòpter ni equip de rescat. Vam anar recollint personal per la vall i ens van ajudar uns muntanyencs marroquins que estaven per allà fent travessa. En fi, una experiència no gaire bona. Després, ens vam barallar amb els portejadors marroquins perquè volien cobrar una fortuna i no volien baixar els ferits; gairebé ens peguem amb el cap dels portejadors perquè un dels accidentats podia tenir la columna vertebral tocada, però al final van accedir-hi. Vam anar a l'hospital a veure'ls i tots dos estaven fora de perill; esperaven un avió per tornar cap al País Basc. Una anècdota: mentre quedàvem fets "calderilla" per treure'ls del corredor, baixant-los amb cordes i fent reunions per avançar de cara a la vall, hi havia un periodista basc que en comptes d'ajudar només feia fotos, com si allò fos un espectacle. Espero que no ni vagi

sortir cap de bona. L'any 1987 vaig participar en l'expedició Penedès-Garraf a l'Himàlaia del Nepal que va assolir el cim del Tukuche, de 6.920 metres, situat al costat del Daulhaghiri. Aquesta va ser per a mi la màxima experiència a la muntanya; jo era l'encarregat de les comunicacions i portava el control de l'emissora que dúiem i que va funcionar de meravella: al cap de pocs dies d'estar al camp base ja vàrem poder parlar amb radioaficionats del Penedès i amb el Climent Samarra que era qui m'havia alligonat en el funcionament de l'aparell; déu-n'hi-do la paciència que tingué amb mi, perdent nits i nits fins que vaig saber com anava el rollo de la radioafició. Potser el servei més bo que ens va proporcionar la ràdio va ser durant la nostra expedició; hi va haver un accident al Lohtse-Shar i, com sempre, els mitjans de comunicació, a tanta distància, van anunciar el que van voler; en aquest cas, van dir que una expedició catalana havia tingut un accident que havia provocat tres o quatre morts; totes les famílies dels expedicionaris, amb gran sobresalt, van estar trucant a la tele i a les ràdios per saber què havia passat. Nosaltres coneixíem la gent que anava al Lohtse i ens vam assabentar de l'accident gràcies al cap dels portejadors que estava sentint una emissora nepalesa i ens ho va comunicar. Quan vam poder parlar per ràdio amb les famílies, es van tranquil·litzar, tot i que l'ensurt no els el tragué ningú. L'ex-

pedició tingué èxit i tornarem tots cap a casa sans i estalvis, després de quaranta dies, més o menys. L'última cosa que volia realitzar era l'aresta Lyon, del Cerví. Vaig anar-hi amb el Joan Toledano, fa dos o tres anys, al juliol. La sortida ja va ser divertida, després de trobar una cursa ciclista a les carreteres de la comarca, vam saber que hi havia la famosa vaga de camioners a França. Després de moltes peripècies i d'estalviar combustible al màxim, vam poder arribar a Itàlia, però el temps era dolentíssim i el Cerví estava cobert de neu com mai. Cada dia vam estar esperant que la meteo ens donés esperances, però tan sols vam fer unes vies en una escola de la vall d'Aosta, i en un petit interval de bon temps relatiu vam pujar el Breithörn i cap a casa. Això és el que més recordo de la meua activitat en tots aquests anys. Segur que m'he deixat coses, però ja està bé així.

HAS PARTICIPAT MAI A CAP COMPETICIÓ DE MUNTANYA?

Sí, he participat a les compes cutres d'escalada que hem fet a la Talaia, i també a la primera que es va fer al MAE, la Ciutat de Vilanova. He participat, també, en l'organització de les altres que s'han fet. També, en ral·lis d'alta muntanya amb el Toledano, però sense gaire èxit, tot i que algun dia havíem donat algun ensurt als líders de la nostra categoria. Ara fa un parell d'anys que no hi anem; ja som vells. De totes maneres, segueixo vinculat a la competició a un nivell potser més alt, a través de la FEEC, de la qual sóc responsable del comitè d'escalada esportiva.

QUINA ÉS LA TEVA TASCA COM A RESPONSABLE D'ESCALADA ESPORTIVA DE LA FEDERACIÓ I COM HI VAS ARRIBAR?

Fa uns tres anys, quan vam inaugurar el MAE, el llavors director tècnic de la FEEC ja em deia si tenia ganes de fer alguna cosa més per l'escalada, tenia la porta oberta de la Federació, però llavors era president del GEAM i no ho tenia clar. Després, mentre es celebrava el 40è aniversari de la Talaia, el mateix director tècnic em tornà a demanar que col·laborés amb la Federació, però va ser uns mesos després, cap al juny del 96, que vaig parlar amb el

president de la FEEC i li vaig explicar una mica quines eren les meves intencions; ell hi va estar d'acord i així vaig començar a treballar per l'escalada esportiva catalana. La tasca primera va ser organitzar la selecció catalana i aconseguir que la Federació la considerés dins els pressupostos del comitè d'escalada, de manera que es poguessin dedicar diners a l'entrenament físic i tècnic dels esportistes. En el mateix any 96 ja es participà a la Copa d'Espanya i al Campionat d'Espanya. L'any 97 començarem a treballar amb el Ricard Vila com a entrenador, amb la finalitat de crear un Centre de Tecnificació a Catalunya, tot això amb el suport de la nova junta de la FEEC que havia sortit elegida. Em van dir si volia continuar i jo els vaig dir el mateix que a l'antic president. Sembla que estàvem en el mateix camí i aquí estic. Ara ja tenim el Centre de Tecnificació, en el qual hi ha un jove de la nostra entitat, el Jordi Chércoles. A la selecció vaig tenir el Roger Ramos, que va quedar campió de Catalunya Júnior, l'any 1997, però no ha pogut continuar. Espero que algun dia tinguem algun altre campió.

De moment, en una temporada i mitja, tan sols hem aconseguit dos tercers llocs en la modalitat de boulder, però ja arribarà. Per això, l'altra cosa important que cal fer és redreçar la Copa Catalana i el Campionat de Catalunya d'Escalada Esportiva, que és en el que ara estem treballant per donar entrada a categories inferiors, com ara la de cadets, i mirar de fer proves més adients per a les noies, ja que és el que ens manca més. En definitiva, el que vull fer és potenciar l'hàbit de competir entre els escaladors que ho vulguin i promocionar les competicions per alimentar el Centre de Tecnificació de futurs valors; a més de seleccionar els millors escaladors, segons els criteris establerts per representar la FEEC en les competicions.

QUÈ ET SEMBLA LA TALAIA, ACTUALMENT? CREUS QUE ELS TEMPS PASSATS VAN SER MILLORS?

La meua opinió al respecte és que la Talaia ha tingut èpoques de tot tipus, potser a vegades un creu que abans, com que ens reuníem cada dia a l'entitat i ens ho passà-

vem molt bé, eren èpoques millors, però jo crec que les èpoques les ha marcat la gent que en el seu moment ha tingut empena per tirar endavant els diferents projectes que s'han realitzat. Sempre que hi ha hagut una colla d'excursionistes, siguin escaladors o el que siguin, que han volgut treballar, s'han aconseguit coses bones per a la Talaia, i fins i tot per a Vilanova. Potser el que passa és que abans la gent es feia més entre si i tothom col·laborava en qualsevol activitat de grup que es fes. Avui, potser la gent més jove -que no en ténim molta- no es compromet, i això es nota, a l'entitat. Ens hem tornat

hauríem fet moltes més coses, però suposo que els recursos eren escassos. Ara bé, amb sacrifici ens vam comprar material i encara bo que hi van haver persones que ens ajudaren a tirar endavant. Recordo que vàrem tenir les nostres guerres i baralles, però el més important és que avui encara hi som; llàstima de grups autònoms dintre l'entitat que podien haver fet més coses per la Talaia. Hi havia massa capelletes i el que feia falta era potenciar el jovent, en comptes de criticar-lo. Estic segur que els anys 70 cap directiu s'hauria cregut tot el que han fet gent de la Talaia en els darrers vint o vint-i-cinc anys.

CREUS EN EL FUTUR DE LA TALAIA?

Penso que el futur de la Talaia depèn de nosaltres, de la nostra actitud davant la ciutat i els ciutadans. Cada dia hi ha més personal que va a la muntanya, a Vilanova i a tot arreu. Jo, que surto sovint, trobo gent fent muntanya o escalant per molts llocs, persones que són de Vilanova però que no havia vist mai. Tothom és autodidacta, es compra material i apa!, a escalar o a fer alta muntanya sense saber res de res. Si no som capaços de reclutar aquesta gent i oferir-los alguna cosa que els interessi, ho tenim pelut. Crec que aquest és un bon motiu per dedicar-hi esforços i, fins i tot, per convocar un gran debat entre les forces vives de l'entitat, perquè el futur no ens agafi en boles i sapiguem mantenir la convivència entre les diverses activitats de la Talaia, tant culturals com esportives.

CREUS QUE ÉS POSSIBLE QUE CONTINUÏM CONVIVINT L'ESCALADA, L'ALTA MUNTANYA, EL SENDERISME, ELS CAMPAMENTS, L'ESPELEOLOGIA, LES ACTIVITATS CULTURALS I L'AVENTURA?

Com deia abans, és important per a la Talaia que aquestes activitats convisin, tot i que cada dia és més difícil. Aquest és un problema que no tan sols es planteja a la nostra entitat, sinó a moltes entitats de Catalunya i de l'Estat espanyol. És cert que hi ha tendència a separar l'activitat de manera que es diferenciï entre esport i cultura, i hi ha gent que pensa que s'hauria de tenir una federació d'alpinisme i escalada. Al-

Ascensió al pic Coma d'Or. Foto: Anxh Castells

tots una mica egoistes i sembla que hauríem de tenir més sentit comú i, sobretot, potenciar l'entrada de gent jove amb ganes de fer coses.

A LA TALAIA D'ÈPOQUES ANTERIORS, QUINES CRÍTQUES LI FARIES? QUÈ OPINES DE LES CAPELLETES QUE HI HA HAGUT?

Quan em vaig fer soci de la Talaia tenia 13 anys i l'única cosa que volia era sortir a la muntanya, però quan ens ajuntàvem tot el jovent, com és natural, fèiem gresca i sempre hi havia algun carrossa que ens cridava l'atenció. A més, en aquells temps, els que no fèiem coses científiques no érem importants, només érem metraires i tan sols baixàvem i pujàvem avencs. Si en aquells temps, entre els anys 70, haguéssim tingut més suport de l'entitat, segur que

tres, que continuen creient que excursionisme i cultura són dues coses que van totalment lligades, i jo penso que cal que sigui així, tot i que cada cop es fan més clubs de gent que es dedica tan sols a l'escalada o a l'espeleologia, però crec que la Talaia és una entitat amb prou solera com per poder mantenir aquesta manera de pensar i que això es veu quan mires altres entitats de Catalunya que havien estat molt importants i ara tenen molta feina per seguir existint. Aquí es nota el treball que realitza la junta. Crec que si es segueix per aquest camí les coses aniran endavant i, al menys, a la Talaia, la convivència entre cultura i esports de muntanya no es trencarà mai.

S'HA COMPLERT LA TEVA IL·LUSIÓ PRINCIPAL? HI HA ALGUNA COSA QUE VOLDRIES HAVER FET I NO HAS ACONSEGUIT?

Sempre queda alguna cosa per fer. Quan treballava els estius creia que no podria anar mai a l'Himàlaia, i ves per on, he pogut trepitjar aquelles terres que tant somiava quan llegia algun llibre. M'agradaria tornar-hi, però no és fàcil. Crec que sempre quedarà alguna cosa per realitzar. Quan fa una pila d'anys començàvem a demanar un rocòdrom i ningú no ens escoltava, ja ho veiem impossible, en canvi, ha trigat, però ja el tenim, de manera que espero que les altres il·lusions que encara em queden, algun dia encara siguin possibles. Ara treballa per l'escalada esportiva, però no descarto, en un futur no molt llunyà, treballar per la Talaia i fer alguna cosa més que el que he fet fins al moment, sobretot quan els projectes que tinc a la Federació siguin una realitat, ja que penso que arribarà el moment en què el comitè d'escalada necessitarà saba nova, jove i amb empena, per poder encarar el futur amb garanties de continuïtat.

ET SENS BÉ ENMIG DEL JOVENT ACTUAL? EL COMPRENS?

Sí, m'hi sento bé i els comprenc, perquè a la Talaia gairebé sempre hem sortit tots plegats molt sovint. Potser en algunes coses no pensem igual, però crec que està clar que quan ens ajuntem per qualsevol activitat ens ho passem prou bé, i crec que la diferència d'edat és una cosa

important, però que no és motiu perquè funcionin les coses malament. A més, ja ho veieu vosaltres quan fem algun sopar dels nostres; potser a vegades les coses no van pel camí que tots voldríem, o discutim per algun motiu, però crec que en el fons tots ens estimem i mirem de ser un més de la colla, sense diferències, ni d'edat ni de criteris. Crec que la majoria té un bon sentit comú. També hi ha qui de vegades no es deixa aconsellar pels més grans, com ja deia l'Àngel, però què hi farem, no som tots perfectes.

*Espeleologia a l'avenc Victoria, el 1997.
Foto: Anxíu Castells*

QUÈ ENS SOBRA I QUÈ ENS FALTA, A TOTS PLEGATS? QUINES ALTERNATIVES APORTARIES, TU? QUINES SERIEN LES COSES A CANVIAR O QUINA LA POLÍTICA A SEGUIR A LA TALAIA PERQUÈ PROGRESSÉS I ES CONSOLIDÉS COM A UNA ENTITAT PUNTERA?

Aquesta és una pregunta difícil de respondre, però intentaré dir alguna cosa del que jo penso sobre el tema. En primer lloc, crec que a la Talaia, com a entitat, no li sobra res que no sigui prestigi. Pel fet d'haver sabut estar aquí durant més de 40 anys, crec que ens sobra historial com a entitat per poder anar amb el cap ben alt i sentir-nos orgullosos de ser socis i, per tant, propietaris d'aquest patrimoni esportiu i cultural que

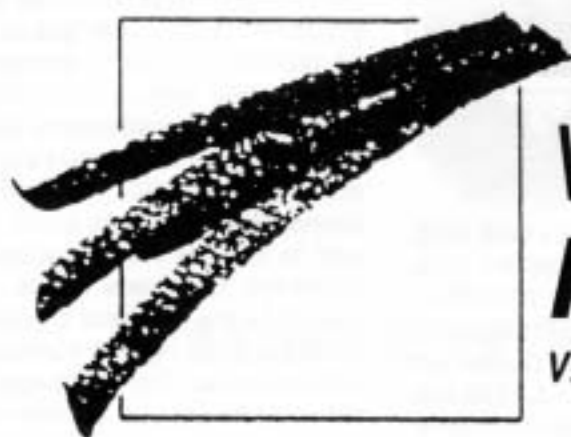
s'ha anat forjant en tots aquests anys. No ens sobra cap secció ni cap persona ni cap element dels que tenim. Quant al que ens falta a tots plegats, crec que, en un principi, ens falten calés per desenvolupar encara més les nostres activitats; també ens cal implicar-nos més tots en totes les activitats i ajudar perquè totes elles tinguin una rellevància important. Crec que ningú pot dir que la junta actual, que ja porta molts anys, ho estigui fent malament, però crec que es podrien millorar coses; és clar, però, que dir tot això des de fora potser no és el més encertat, però si ha de servir, és positiu. Potser segueixo en el mateix, però crec que l'entitat, per afrontar el futur, hauria de plantejar-se alguns objectius a mig termini, com ara potenciar encara més el coneixement de les nostres activitats a la ciutat, que tot Vilanova sàpiga quina és la nostra oferta esportiva i cultural. Encara que els mitjans de comunicació locals no ens facin gaire cas, cal tenir clar que el futur de totes les entitats excursionistes passarà per ser una mena d'empresa de serveis i caldrà valorar la demanda per tenir una bona oferta per a tots els socis, i això vol dir que la gestió tècnica i la gestió econòmica tindran una importància brutal. Cada cop, les institucions donen menys diners i aconseguir subvencions és més difícil, per tant, cal aconseguir molts més socis, i per això fa falta fer més activitats per cridar-los. Com deia abans, crec que la Talaia del futur passa per establir un pla rigorós d'actuació i això no és fàcil. Per aconseguir-ho, cal que tots els que estimem l'entitat i creiem en el futur siguem capaços de dedicar el temps necessari a discutir què i com volem que sigui la Talaia del 2000, per després seguir forjant allò que deixarem a les noves generacions de l'entitat. És clar que això tan sols és la meua opinió; que quedi clar que potser no tinc raó i que puc estar equivocat.

Gràcies, Toni, per la teva aportació a la revista. Que per molts anys puguis seguir col·laborant i puguis continuar enfilant-te per les muntanyes.

la lionesa

PASTISSERIA

Santa Eulàlia, 6 - Tel. 893 02 99
VILANOVA I LA GELTRÚ

VIATGES
INTERGAVA

V. INTERNACIONAL GAVA, S.A. G.C. 129

LA VOSTRA AGENCIA DE CONFIANÇA
US OFERIM TOT TIPUS DE SERVEIS I PRODUCTES
A MES DE LA VENDA DE BITLLETS D'AVIO I TREN

OFERTES ESPECIALS PER ALS SOCIS DE L'A.E.TALAIA
CONSULTEU-NOS... US ESPEREM!

C. Almirall Colom, 6 - Tel. 8144353 - Fax 8142807 - VILANOVA I LA GELTRU

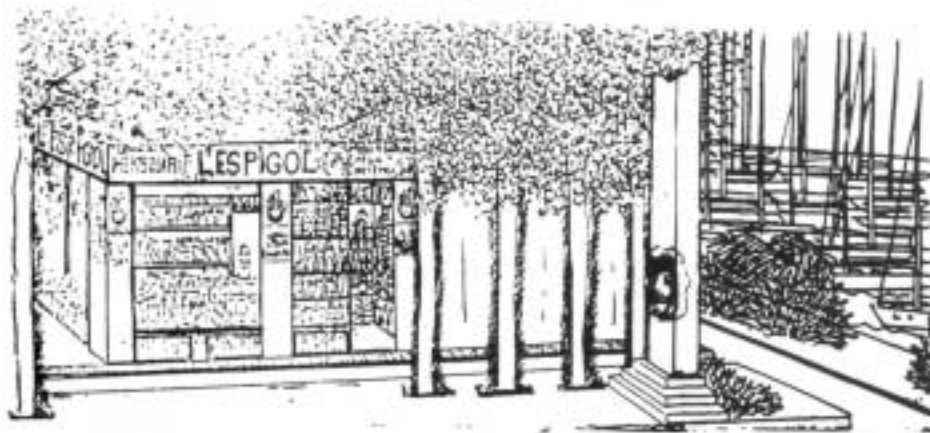
El plaer de comprar

*i ara hem obert botiga a Vilanova,
al c/ Dr. Zamenhof, 28 - Tel. 815 92 14*

P La compra fàcil
PASSEIG MARÍTIM - SEGUR DE CALAFELL

HERBOLARI L'ESPIGOL

Herbes, dietètica, formatges i especialitats

GRAN
ASSORTIT
DE
PRODUCTES
ENERGÈTICS
PER A
ESPORTISTES

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 815 13 11 - 08800 Vilanova i la Geltrú

El Giraldo

«EL BUEN TAPEO»

junt a la Piscina Municipal

C/. Pelegrí Ballester, 19-21
Tel. 815 62 02

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

INTERSPORT[®] OLARIA

Pl. Soler i Gustems, 5
Francesc Macià, 50
Tel. 8930470 - Fax 8141436

08800 Vilanova i la Geltrú

TOT PER A L'ESPORTISTA

AVIA
HIGH PERFORMANCE AMERICAN SPORTS SHOES

LANGE

Reebok

boreal

adidas

KASTLE SKI
HIGH TECH - MORE FUN

koflach

KARHU

SALOMON

ROSSIGNOL

BLIZZARD

DYNASTAR

ATOMIC
FOR SPORT

TECNO PRO

NORDICA